
UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDÍ
Institut mezioborových studií Brno

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Brno 2012

Bc. Tomáš Burian

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Aktivní záložník v české realitě

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:
PhDr. et Mgr. Zdeňka Vaňková

Vypracoval:
Bc. Tomáš Burian

Brno 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Aktivní záložník v české realitě“ zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této diplomové práce.

Elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné.

V Brně 20. 3. 2012

Bc. Tomáš Burian

Poděkování

Děkuji paní PhDr. et Mgr. Zdeňce Vaňkové za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé diplomové práce.

Také bych chtěl poděkovat své manželce Šárce za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé diplomové práce, a které si nesmírně vážím.

Bc. Tomáš Burian

OBSAH

Úvod	2
I. Teoretická část	
1. Současná společnost	4
1.1 Současná společnost z pohledu zpracovávaného tématu	4
1.2 Dobrovolnictví	6
2. Vymezení problematiky Aktivních záloh OS ČR	8
2.1 Historie	8
2.2 Vznik institutu AZ	13
2.3 Věk, vzdělání a profesní struktura vojáků AZ	17
2.4 Vzdělávání a výcvik AZ	20
2.5 Legislativa	28
2.6 Bílá kniha o obraně a AZ	36
2.7 Nutné změny legislativy ve vztahu k AZ	38
2.8 Zahraniční zkušenosti	41
2.9 Budoucnost AZ	46
II. Empirická část	
3. Vlastní výzkum	48
3.1 Stanovení výzkumného cíle a hypotéz	48
3.2 Popis výzkumného souboru	48
3.3 Použité metody výzkumu	49
3.4 Vlastní výzkum a analýza jeho výsledků	50
3.5 Vyhodnocení hypotéz	86
Závěr	88
Resumé	91
Anotace, Klíčová slova, Annotation, Keywords	92
Seznam použité literatury a pramenů	93
Seznam zkratk	99
Seznam příloh	101

Úvod

Jsem „Aktivní záložník“. A jsem na to hrdý. Při plnění úkolů se setkávám se spoustou kolegů a kolegyně „ve zbrani“. Některé za ty roky služby znám více, některé méně a některé vůbec. Jedná se o zvláštní skupinu lidí, o které velká část obyvatelstva republiky nemá ani ponětí. Druhá část tuší, ale neví, co si o ní má myslet. Třetí část obyvatelstva zase přesně ví, co si myslet. Jsme pro ně pouze konzumenti prostředků daňových poplatníků – naprosto zbytečná instituce (*...ostatně jako celá naše slavná armáda – bojovali naposled na Bílé hoře..., zelení bezmoci, apod.*).

Čtvrtá naopak vidí existenci institutu „Aktivní zálohy Armády České republiky“ jako veskrze potřebnou a společností prospěšnou. Většinou (ne vždy) se jedná o rodinné příslušníky záložníků, nebo o lidi, kteří na vlastní kůži poznali, že nejlepší a nejefektivnější pomoc je ta, která přijde rychle (povodně, kalamity, ...).

Úplně specifickou skupinou lidí, alespoň jak se mi to jeví při sledování politického života naší země, která neví co s námi, jsou politici a... (světe div se) špičky armády. Na jednu stranu poplácávání po ramenou, na druhou ...

Předmětem této práce nejsou výše uvedené skupiny obyvatelstva, nýbrž osoba „aktivního záložníka“.

Po zrušení základní vojenské služby zmizela provázanost ozbrojených sil se společností. Hrozilo, že se obrana země stane záležitostí uzavřené skupiny vojenských profesionálů. Pro armádu i společnost je nutná jejich vzájemná symbióza. Stejně jako zdravotnictví má své dobrovolníky Červeného kříže, záchranáři své dobrovolné hasiče, tak i armáda má své aktivní záložníky. Stejně jako v ostatních zmíněných odvětvích se tito dobrovolníci věnují své civilní kariéře a dle potřeby jsou nasazováni pro potřeby státu.

Svářeč, kuchař, doktor archeologie, soukromý podnikatel, projektant, revizní technik, studentka, řidič, režisér, hudebník, učitel, ředitel výroby, doktor metodologie, zdravotnice, ...to všechno jsou civilní profese kolegů a kolegyně.

Mladí kluci, zralí chlapy. A taky holky a ženy.

Co je to za člověka, který se v dnešní, konzumem řízené době, načas zřekne pohodlí a rodinného zázemí, riskuje konflikt se zaměstnavatelem a odjede na vojenské cvičení? To v případě, že se zrovna nic „NEDĚJE“. Když se něco „DĚJE“, je velmi

pravděpodobné, že relativní pohodlí vojenského cvičiště vymění za tvrdou realitu míst, kde ho (ji) bude třeba. Tato místa mohou být různá – třeba pražský Karlín po povodni v roce 2002, nebo Vysoké Tatry v roce 2004.

V diplomové práci se budu zabývat institutem „Aktivních záloh Armády České republiky“ – kořeny, vývojem, současností i budoucností. Jeho místem ve strukturách Armády české republiky, jeho možností užití při pomoci civilnímu obyvatelstvu v případě bezpečnostního ohrožení státu, živelných či ekologických katastrof, průmyslových havárií apod.

Hlavním cílem výzkumu však bude osoba „aktivního záložníka“, jeho motivace, potřeby, jeho pohled na institut aktivních záloh a další perspektivu. V neposlední řadě též podmínky, za jakých v aktivních zálohách slouží a podporu, které se mu od armády, státu a celé společnosti (zaměstnavatele, rodiny, ...) dostává.

V průběhu psaní práce jsem byl v kontaktu i s dalšími autory, kteří se věnují této problematice. Konzultoval jsem s panem Mgr. Pavlem Kuthanem, publicistou a historikem, autorem publikace „Aktivní záloha (1999 – 2009)“. Dalším autorem, který poskytl cenné rady, byl pan Bc. Jaroslav Háječek, který se rovněž Aktivními zálohami dlouhodobě zabývá. Velké množství materiálů ke studiu dané problematiky a cenné postřehy při konzultacích mi poskytl Ing. Arnošt Líbezný, národní zástupce České republiky v CIOR. Cenným zdrojem informací, postřehů a materiálů se pro mou práci stal i pan Václav Marhoul. Všichni jsou mimo své civilní profese rovněž příslušníky různých jednotek aktivních záloh Armády České republiky.

I. Teoretická část

1. Současná společnost

1.1. Současná společnost z pohledu zpracovávaného tématu

„Sociální pohled na člověka na přelomu tisíciletí přináší fakt, že veškeré velké a rozsáhlé vize, které byly doprovázeny revolucemi a válkami, ztroskotaly. Koncem minulého století ztroskotala i poslední obrovská vize komunistického spravedlivého a dobrého světa, aniž byla nahrazena vizí novou. Vizí současnosti je absence jakékoli vize.“¹

Není tedy nic, v co by člověk věřil, nebo mohl věřit. Není nic, k čemu by se člověk mohl upínat a v co doufat. Dnešní člověk se nechce přizpůsobovat tomu, co ho obklopuje, ale naopak chce změnit vše kolem sebe a to nejlépe teď, hned. *„Do popředí vystupuje u některých mladých lidí touha po svobodném životě bez závazků, nezáměr o věci veřejné, životní styl individuálního uspokojení.“²* Člověk touží po svých osobních lidských právech, po hmotných statcích, nechce se mu nikomu přizpůsobovat, chce mít, jistým způsobem, klid.

„Výrazným rysem naší euroamerické civilizace na přelomu tisíciletí je značné sobectví, sobectví kolektivní i individuální, lhostejnost, lhostejnost ke třetímu světu, stejně tak i lhostejnost k méně nadaným, k méně schopným, méně zdravým, somaticky, psychicky, sociálně či jinak hendikepovaným. Výrazně se projevuje značná ztráta míry solidarity.“³

Došlo k obrovskému posunu ve vnímání práva na něco, od původního pojetí práva, jako výsady něčeho (právo vařit pivo, městské samosprávy, pořádat trhy,...) k pojetí práva jako nároku na něco (na sociální dávky, na zabezpečení ve stáří, na spokojený život, ...). *„Svědčí o to naprosto nezažitém, nezralém chápání politické kultury. Lidé si zvykli na paternalistický model socialistického státu a nejsou ochotni převzít odpovědnost za svůj vlastní život. Během komunismu se rozšířil typ „černého*

¹ Mühlpachr, P., Sociální pedagogika II, Brno, IMS Brno 2011, 250s., str. 8

² Skalková, J., Výchova a vzdělávání v kontextu soudobých globalizačních tendencí, Pedagogika 2000, roč. 50, č. 1, s 13 – 23. ISSN 3330-3815, str. 19

³ Mühlpachr, P., Sociální pedagogika II, Brno, IMS Brno 2011, 250s., str. 11

pasážera“, který není ochoten dobrovolně zaplatit za to, co je mu poskytováno, má pocit, že se o něj musí postarat „společnost“.“⁴

Současný člověk neustále něco chce s přesvědčením, že na to má své právo. Neustále „... ubývá těch, kteří jsou ochotni se angažovat jinak, než ve svůj prospěch, kteří mají pocit občanské spoluodpovědnosti a chtějí být užiteční i ve svém širším okolí, pro veřejnost.“⁵

Naše společnost je bohatá, nejbohatší za celou dobu své existence. Bohužel pouze v materiálním slova smyslu. Bohatí více bohatnou a chudí více chudnou. Neexistuje společenská solidarita. „*Lidé jsou solidární v dramatických okamžicích (např. s oběťmi živelných pohrom), ale nikoliv v každodenním životě. Ochota nové třídy movitých přispívat na veřejně prospěšné záležitosti, kulturu či jiné filantropické a charitativní účely je minimální.*“⁶

Citově, morálně a sociálně je společnost stále chudší. Toto rozevírání pomyslných nůžek vyvolává další napětí ve společnosti, které má vliv na „...*silné a stále pokračující oslabování sociálních vazeb, rozklad tradičních pospolitostí, do nichž je člověk zapojen a v nichž nachází oporu. Nejde tu pouze o rodinu, ale ještě více o vesnickou pospolitost, sousedská společenství různé spolky a sdružení.*“⁷

V této spojitosti nelze nepřipomenout i současný vztah společnosti ke své státnosti, k vlasti. Zapomíná se na naše národní kořeny, národní tradice. Hrdost na český stát se projevuje, více méně, pouze v okamžicích vypjatých sportovních událostí, kdy se najednou „celý“ národ vybičuje k „heroickým“ výkonům pod heslem „Kdo neskáče, není Čech!“

Při čtení výše uvedených odstavců je možné oprávněně dojít závěru, že na celé soudobé společnosti není možné najít nic pozitivního. Avšak nejsou pouze negativní tendence. V každé společnosti, ať se nám může zdát zkažená sebevíc, je možné najít i jiné proudy. Vždy je možné najít skupiny lidí, kterým není lhostejný osud spoluobčanů, kteří jsou nějakým způsobem znevýhodněni v jejich životě, nebo kterým není lhostejný společenský život v jejich obci, nebo kteří se ve svém volném čase chtějí podílet na zajištění bezpečnosti spoluobčanů a obranyschopnosti jejich vlasti. Jedná se o různé státní nebo nestátní dobrovolnické organizace nebo spolky.

⁴ Halík, T., K rozpravě o hodnotách, elektronická verze: www.lipa.cz/case_lipa_VII_Halik_hodnoty.doc, ověřeno 6. 3. 2012

⁵ Kraus, B., Proměny v hodnotové orientaci studentů učitelství. In Poslední desetiletí v českém a zahraničním pedagogickém výzkumu. Sborník ze VII. Konference ČAPV. Hradec Králové: PF VŠP 1999, s. 227 – 231. ISBN 80-7041-531-2, str. 229

⁶ Halík, T., K rozpravě o hodnotách, elektronická verze: www.lipa.cz/case_lipa_VII_Halik_hodnoty.doc, ověřeno 6. 3. 2012

⁷ Mühlpachr, P., Sociální pedagogika II, Brno, IMS Brno 2011, 250s., str. 10

1.2. Dobrovolnictví

„Dobrovolnictví jako veřejně prospěšnou činnost chápeme jako ochotu člověka dát část svého času a sil ve prospěch potřebné organizace nebo člověka, aniž by s příjemcem pomoci byl vázán přátelskými či jinými vazbami. Z dobrovolné činnosti má přínos nejen její příjemce, ale i dobrovolník, kterému přináší nové přátelské vztahy, nové zkušenosti a dovednosti, někdy i částečné řešení problému nezaměstnanosti.“⁸

Dobrovolníky je v současné době nejčastěji vidět v různých nestátních neziskových organizacích (ADRA, HESTIA, ČČK,...), dále různých církevních organizacích (CHARITA, Diakonie ČCE, ...), ale nejen tam. Další dobrovolníci pracují pod „hlavičkou“ státních organizací (Aktivní zálohy AČR, Dobrovolní hasiči, ...).

Dobrovolnické aktivity – dobrovolnickou službu, definuje zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dobrovolnická služba, je taková aktivita „ ... při níž dobrovolník poskytuje ve svém volném čase, ze svobodné vůle a bez nároku na odměnu pomoc spoluobčanům a společnosti obecně.“⁹

Nejčastější oblasti lidské činnosti, ve kterých dobrovolnictví a pomáhání vůbec můžeme najít, je například oblast vzdělávání dětí a mládeže, sport, kultura, sociální a zdravotní, ekologie, lidská práva, bezpečnost a další.

Pomoc dobrovolníků může být různá, „ ...materiální (finanční), může jít o zabezpečení základních biologických potřeb (jídlo, bydlení), pomoc ve smyslu zdravotní (hygienické) péče, ale také ve směru osvětovém, poradenském, vzdělávacím, výchovném.“¹⁰

Dobrovolníka můžeme definovat různě, například:

„Dobrovolníci jsou odvážní lidé, ochotní se za něco postavit. Jsou ochotni zasvětit své ruce, svou mysl a především svá srdce službě ostatním. Tím přinášejí lidem naději a dodávají jim sílu k překonání jejich slabostí. Odměnou za to je jim vědomí, že jejich činnost má skutečný význam. Jejich odvaha a odhodlání by měly být pro nás všechny inspirací k činům“

Generální tajemník OSN Koffi Annan¹¹

⁸ <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/druhy-dobrovolnictvi/>; ověřeno 6. 3. 2012

⁹ Tamtéž; ověřeno 6. 3. 2012

¹⁰ Mühlpachr, P., Sociální pedagogika II, Brno, IMS Brno 2011, 250s., str. 135

¹¹ Z poselství generálního tajemníka OSN Koffiho Annana k zahájení Mezinárodního roku dobrovolníků – 2001; <http://www.hest.cz/kresadlo/>; ověřeno 6. 3. 2012

Další výklady do značné míry vypovídají o prostředí, ve kterém dobrovolník pracuje – sociální služby, nemocnice, ...

„Dobrovolník je člověk, který se ze své vůle rozhodne věnovat čas, znalosti a zkušenosti potřebným lidem nebo činností bez nároku na odměnu.“¹²

„Dobrovolník je člověk, který bez potřeby finanční odměny dělá něco pro druhé. Dobrovolník dává část svého času, energie a schopností druhým lidem proto, aby vyplnil jejich prázdný čas. Je to člověk, který věří, že může změnit věci, se kterými není spokojen. Dobrovolník je člověk, který se odhodlá udělat jednoduchý, ale důležitý krok k zapojení se do prospěšné činnosti.“¹³

„Dobrovolník jako člověk přicházející ze "zdravého světa" může pomoci překlenout náročné chvíle v nemocnici a přispět k lepšímu průběhu a efektu léčby.“¹⁴

Jako dobrovolník se může realizovat každý plnoletý občan. Nejčastěji jsou mezi dobrovolníky lidé, kteří mají blízko svým zaměřením k humanistickým a sociálním disciplínám. Velice často to bývají mladí lidé na prahu své profesionální kariery, studenti, ale také matky na mateřské dovolené a senioři.

Jejich motivace jsou různé, například pocit dobře vykonané práce, seberealizace a náboženské důvody, nebo získání praxe do budoucího zaměstnání, cestování, potřeba sounáležitosti, národní hrdost, ...

„Těm, kteří se dali získat dobrovolně, můžeme důvěřovat, ale nikdy těm, kteří byli mocí donuceni nebo lstí získáni.“

Jan Amos Komenský¹⁵

---

¹² <http://www.adra.cz/projekty/projekty-v-cr/dobrovolnictvi-kamerou/dobrovolnictvi> ;ověřeno 6. 3. 2012

¹³ <http://www.senior-otrokovice.cz/index.php?page=volunt&lang=CZ> ; ověřeno 6. 3. 2012

¹⁴ <http://www.fnmotol.cz/prakticke-informace/dobrovolnici/> ; ověřeno 6. 3. 2012

¹⁵ <http://www.adra.cz/projekty/projekty-v-cr/dobrovolnictvi-kamerou/dobrovolnictvi> ; ověřeno 6. 3. 2012

2. Vymezení problematiky Aktivní zálohy OS ČR

2.1. Historie

„Záložák je dvakrát občanem“

Motto záložních sil USA¹⁶

„Mí američtí spoluobčané, neptejte se, co pro vás může udělat vaše země, ptejte se, co vy můžete udělat pro ni.“

John Fitzgerald Kennedy¹⁷

Předobraz dobrovolnosti a služby vlasti v novodobé historii Československé republiky a jejich armádních tradic tvoří československé legie vytvořené v letech první světové války na frontách v Rusku, Francii a Itálii. Českoslovenští vojáci zde bojovali v ucelených jednotkách různé velikosti v závislosti na přílivu dobrovolníků (od velikosti roty po brigádu). Méně známá je však skutečnost, že ... „*bojovali i další tisíce československých dobrovolníků v řadách ostatních spojeneckých armád. Avšak jen jako jednotlivci či skupinky. Nešlo již o ucelené československé jednotky. I těmto dobrovolníkům byl v Československu po válce přiznán charakter legionáře.*“¹⁸ Bojovali v armádách Srbska (cca 1100 vojáků), Anglie (cca 1000 vojáků), USA (více než 40 000 Čechů a Slováků – dobrovolníků z krajaných spolků v USA).

„Dobrovolníci byli jeden ze základních prvků, které Československu umožnily v říjnu 1918 jeho samostatnost.“¹⁹

Počátky existence našeho státu nebyly vůbec jednoduché. Již v prvních dnech po vyhlášení nezávislosti musela mladá republika vyslat všechny dostupné ozbrojené síly na obranu svých hranic (územní nároky Polska na Těšínsku²⁰ a Maďarska na jižním Slovensku).

¹⁶ <http://www.usar.army.mil/arweb/pages/default.aspx> ; ověřeno 6. 3. 2012

¹⁷ Inaugurační projev amerického prezidenta Johna Fitzgeralda Kennedyho 20. 1. 1961; <http://www.americanrhetoric.com/speeches/jfkinaugural.htm> ; ověřeno 6. 3. 2012

¹⁸ Kuthan, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1. vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s., s. 11

¹⁹ Tamtéž

²⁰ Pekárek, A. Obsazení Těšina a útok na Skočov, Vojenské rozhledy, roč. 1924, str. 173–184.

Vedle pravidelné armády (část bývalé armády Rakouska – Uherska, která přísahala věrnost republice Československé) a československých legií ze zahraničí, se do obrany územní celistvosti státu opět připojily další dobrovolnické jednotky. Tentokrát se jednalo o dobrovolníky – československé občany z různých společenských vrstev a zájmových spolků. Byli to například Sokolové, členové Orla a Dělnických tělocvičných jednot, kteří formovali dobrovolnické pluky Stráže svobody, strážní sokolské prapory, pěší dobrovolnické pluky a další. Na mnoha místech se jejich příslušníci v boji vyznamenali.

Po skončení bojů a uklidnění situace, byly tyto dobrovolnické útvary rozpuštěny a jejich příslušníci se vrátili ke své civilní profesi v civilním životě.²¹

Armáda nově vzniklého státu začala být především koncipována na základě bojových zkušeností a tradic československých legií. Právní rámec její výstavby představoval branný zákon č. 193 z 19. 3. 1920. Byla ustanovena všeobecná branná povinnost pro muže ve věku 20 – 50 let a povinná základní služba v trvání 14 měsíců. Její délka se v průběhu trvání první republiky měnila v závislosti na politické situaci a náladě ve společnosti. Po jejím vykonání byli vojáci zařazeni do zálohy I. (do věku 40 let), nebo II. stupně (41. – 50 let). Vojáci I. stupně zálohy byli dle branného zákona povinni absolvovat 4 vojenská cvičení.²²

Mimo oficiální a branným zákonem podchycené zálohy československé armády, vyvíjely činnost další dobrovolnické spolky, které se zaměřovaly, mimo jiné, na brannou přípravu obyvatelstva a „utužování vlasteneckého ducha“. Jednalo se opět například o Sokol, Orel, ČsOL a další.

Zvláštní kapitolu tvoří tzv. Národní gardy, které navazovaly na tradice dobrovolných měšťanských ostrostřeleckých sborů z 19. století.²³ Tyto sbory byly v roce 1926 sloučeny do „Svazu ozbrojených jednot RČS“, v roce 1930 přejmenovaného na „Národní gardy“ se „Svazem národních gard RČS“, jakožto ústředním orgánem, v čele. Jejich hlavním úkolem bylo „*připravovat své příslušníky pro pomocnou vojenskou službu v případě mobilizace a války. Příslušníci NG měli přitom pěstovat vlasteneckého ducha s vyloučením příklonu k jakékoliv politické orientaci.*“²⁴

---

²¹ Kuthan, P., *Aktivní záloha (1999 – 2009)*, 1. vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s., s. 12

²² Tamtéž

²³ Pernica, B., *Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti*, 1. Vydání, Praha, Ministerstvo obrana ČR – AVIS, 2007, 248 s., ISBN 978-80-7278-381-6, str. 52

²⁴ Minařík, P., Šrámek, P., http://vojenstvi.cz/vasedotazy_74.htm, ověřeno 6. 3. 2012

V roce 1934 NG tvořilo 22 organizací o 1850 členech, ale již v roce 1936 to bylo 95 místních organizací v českých zemích, 15 na Slovensku a 2 na Podkarpatské Rusi s 22 400 členy.²⁵ V čele NG stály významné osobnosti tehdejšího vojenského života - arm. gen. v. v. Josef Šnejdárk a pplk. pěch. Karel Kříž. „V době všeobecné mobilizace (září 1938), vydal „Svaz národních gard RČS“ výzvu k mužům, na které se nevztahovala vojenská povinnost, aby se přihlásili do služeb občanské obrany v národních střeleckých gardách, a k ženám, aby se přihlásily k dobrovolné a bezplatné pomoci v těchto gardách.“²⁶

Dalšími organizacemi s podobnou náplní činnosti v meziválečném Československu byla „Čs. Obec střelecká“ (v roce 1934 – cca 30 000 členů) a „Čs. národní svaz střelecký“ (v roce 1934 – cca 9 000 členů).

Nařízení protektorátní vlády z 31. 3. 1939 ukončilo činnost všech občanských polovojenských a tělovýchovných organizací.

Pro úplnost je třeba zmínit, že na území Československé republiky na podzim roku 1938 operovala i jiná dobrovolnická organizace – Sudetoněmecký Freikorps (SFK) jejíž působení však bylo v antagonistickém vztahu proti všem výše uvedeným organizacím.

Návrh na její zřízení poprvé padl, ze strany Konráda Henleina, 15. září 1938. Již 17. září byl tento návrh schválen Adolfem Hitlerem, který okamžitě podepsal rozkaz na jeho vytvoření. 18. září rozkaz zveřejnil Konrád Henlein ve svém rozhlasovém projevu. „Podle Hitlera měl dát bojeschopným sudetským Němcům (občanům ČSR – pozn. autora), kteří museli kvůli pronásledování českými „mocipány“ za hranice, příležitost bojovat za „svobodu, chránit sudetoněmecké pohraničí a jeho obyvatelstvo“.“²⁷ Členové dostali rozkaz sabotovat mobilizaci, narušovat hranice a obsazovat menší územní oblasti. Dále prováděli vojenské akce menšího (vypalování celnic a četnických stanic), ale i většího rozsahu (obsazení Ašského a Varndorfského výběžku).²⁸

Nově vzniklá organizace rekrutovala především ordnery SdP, kteří uprchli do Německa z Československé republiky. Toto však nebylo vždy pravidlem a vstoupit mohl každý muž ve věku 18 – 50 let, který prokázal dostatečné pronacistické smýšlení.

²⁵ Mínařík, P., Šrámek, P., http://vojenstvi.cz/vasedotazy_74.htm, ověřeno 6. 3. 2012

²⁶ Tamtéž

²⁷ Pivcová, Z., Sudetendeutsches Freikorps, Historie a vojenství, 2/2011, s.105, ISSN 0018-2583

²⁸ Tamtéž

V krátké době se k výcviku přihlásilo až 40 000 sudetských Němců. V německých výcvikových táborech byli cvičeni pod vedením SS a SA. Velitelem byl jmenován Konrád Henlein a jeho zástupcem K. H. Frank. Činnost SFK byla ukončena vstupem německé armády do Sudet po Mnichovském diktátu. Po skončení války byli členové trestáni dle §2 retribučního dekretu (zákona na ochranu republiky).²⁹

V období 2. světové války odešly z okupované vlasti do zahraničního odboje desetitisíce československých občanů³⁰, jednak aktivních vojáků, ale i vojáků v záloze a dobrovolníků. Stejně jako v období první světové války bojovali v řadách československé zahraniční armády v Polsku, Francii, Anglii, SSSR a na Blízkém Východě. Další tisíce bojovaly ve spojeneckých armádách (USA, Svobodných Francouzů, i jinde). Po skončení bojů a návratu do vlasti někteří odešli do civilu a někteří zůstali v uniformě.³¹

Konec 2. světové války přinesl návrat ke všeobecné branné povinnosti podle prvorepublikového branného zákona. Avšak po komunistickém převratu v roce 1948 nastává odklon a Československá armáda se podle vzoru sovětské armády stává armádou masovou a to i přes plánované snižování mírových stavů v letech 1955-1960. V roce 1949 byl přijat nový branný zákon č. 92, který stanovil délku základní vojenské služby (ZVS) pro muže od 17 do 60 let na 24 měsíců.³² Po absolvování ZVS byl voják přeřazen do povinné zálohy, ve které byl veden až do důchodového věku. Z povinné zálohy mohl být, v určitých případech, např. ozbrojeného konfliktu, povolán do činné služby. Studenti vysokých škol absolvovali 12 měsíční ZVS v případě, že při studiu na VŠ absolvovali vojenskou katedru. Další úlevy měli živitelé rodin, kteří absolvovali ZVS v délce 5 měsíců. *„V době komunistického režimu 1948-1989 došlo k absolutní změně ve vnímání základní vojenské služby širokými vrstvami obyvatelstva. Z pocítované občanské povinnosti se stala nucená povinnost, ze které se množství branců snažilo vyvázat získáním tzv. modré knížky kromě zdravotních důvodů i z různých dalších důvodů – politických, ekonomických, či třeba jen pohodlnosti.“*³³ Průběh ZVS, a úroveň některých vojáků z povolání, v budoucích „záložácích“

²⁹ Pivcová, Z., Sudetendeutsches Freikorps, Historie a vojenství, 2/2011, s.105 - 106, ISSN 0018-2583

³⁰ Pešek, M., Domáci a zahraniční odboj 1939-45, (26. 1. 2010), výukový materiál, <http://www.moderní-dejiny.cz/clanek-domaci-a-zahranicni-odboj-v-letech-1939-45-780/>, ověřeno 6. 3. 2012

³¹ Kuthan, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1.vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s., s. 22

³² Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011

³³ Kuthan, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1.vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s., s. 22

zanechával negativní postoj k vojenské službě a armádě vůbec. Dle specializace byli příslušníci zálohy povoláváni na vojenská cvičení s různou délkou i četností.

Novinky do zaběhlého systému přinesly politické změny v listopadu 1989. Již v roce 1990 proběhla novelizace branného zákona, jež zkrátila dobu ZVS na 18 měsíců a přinesla institut tzv. civilní služby. Další novelizace v roce 1991 přinesla změnu ve věku pro odklad ZVS (z 22 na 25 let, u VŠ studentů z 28 na 30let). Třetí novela branného zákona v devadesátých letech (1993) reagovala na rozpad Československa a vznik samostatné České republiky a zároveň zkrátila ZVS na jeden rok. Zároveň stanovila délku civilní služby na 18 měsíců. Vojáci odcházející do zálohy byli i nadále vedeni jako povinná záloha, ale z důvodu nedořešenosti koncepce využití záloh a v neposlední řadě nedostatku finančních prostředků nebyli na cvičení povoláváni.

První návrh na zrušení ZVS a profesionalizaci armády přednesl ministr obrany Jaroslav Tvrdík na jaře 2003. Již na podzim téhož roku byla vládou schválena reforma ozbrojených sil, která počítala se zrušením ZVS a plnou profesionalizací armády k 31. 12. 2004. Tato změna branného zákona byla schválena. Od 1. 1. 2005 tedy naše armáda nedisponovala vojáky základní služby, nýbrž pouze profesionálním vojenským personálem.³⁴

---

³⁴ Kuthan, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1. vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s., str. 24

2.2. Vznik institutu AZ

Ve druhé polovině 90. - tých let minulého století vznikla, na základě zájmu různých skupin, občanských sdružení i jednotlivců se zájmem o vojenskou a brannou problematiku, myšlenka vojenských cvičení, kterých by se účastnila ta část populace, která by o to stála.

V celé společnosti sílil tlak na zrušení VZS, který se mimo jiné projevoval v odporu k nástupu na pravidelná vojenská cvičení. Už tak sporadické povolávání na pravidelná vojenská cvičení (z důvodu finančních a koncepčních) bylo narušováno snahou mnoha záložních povolanců o vyhnutí se této povinnosti. Množila se „náhlá onemocnění“, „finanční krize v rodinách“ či „nepřekonatelné potřeby zaměstnavatelů“. To samozřejmě plánování a průběh těchto cvičení velice ztěžovalo, ne-li znemožňovalo.

A nyní se zde objevil někdo, kdo by chtěl cvičit.

„Myšlenka dobrovolných cvičení spočívala v tom, že by byli povolávání na cvičení pouze ti vojáci v záloze, kteří by chtěli cvičit dobrovolně a se zájmem. Jednalo se o zlom v chápání a vnímání otázky vojenských cvičení pro vojáky v záloze. Tito lidé se hlásili na vojenské cvičení dobrovolně a dožadovali se výcviku – pro vojenské správy tehdy víceméně nevídaná věc.“³⁵

První rozkaz k povolání těchto dobrovolníků na vojenské cvičení vydal Náčelník generálního štábu generál Šedivý v roce 1999. Jednalo se o povolance, kteří netvořili samostatné jednotky a na každém cvičení byli zařazováni na potřebné funkce u různých útvarů. Nadšení a disciplinovanost, řádný nástup a plnění úkolů na cvičení odstranilo nedůvěru a pochybnosti odpovědných vojenských orgánů k životaschopnosti tohoto konceptu povolávání.³⁶

„Dobrovolná cvičení byla vojenskou iniciativou prezentovanou v podobě pětidenních výcvikových táborů určených ze začátku pro šest vojenských odborností organizovaných v šesti posádkách: osádky tanků (Mikulov), osádky bojových vozidel (Velká Hleďsebe), ženisté (Litoměřice), specialisté protiletadlového vojska (Žatec), speciality OPZHN (Liberec) a dělostřelce (Jince). Efektivní čas, strávený výcvik představoval 3 dny, 2. až 4. den cvičení, kdy probíhali střelby z ručních zbraní a výcvik s technikou. Náklady v prvním roce organizace dobrovolných cvičení činily 3,6 mil. Kč.

³⁵ Kuthan, P., Aktivní záloha („Dvakrát občanem“), dosud nepublikováno., s. 24

³⁶ Burian, M., Speychal, R., Aktivní zálohy, historie a vývoj branných organizací, Seminář o aktivní záloze, Praha 22. 9. 2011

*Faktický význam pro funkčnost ozbrojených sil tato dobrovolná cvičení neměla, šlo spíše o marketingovou akci ozbrojených sil.*³⁷

Dalšími kroky bylo prosazování myšlenky vytvořit „organické jednotky dobrovolníků v záloze“, ve kterých budou jednotlivci zařazeni na stálá tabulková místa. Tento koncept se podařilo prosadit na konferenci v Měříně na jaře roku 2002. Zde byly rovněž připraveny podklady pro novelizaci branného zákona – zákona č. 128/2002 Sb. V návaznosti na toto shromáždění (potažmo na novelu branného zákona), můžeme hovořit o vzniku Aktivní zálohy dobrovolné - AZD. *„Tato novela vstoupila v platnost 1. 5. 2002 a definovala aktivní zálohu jako skupinu vojáků v záloze, která je předurčena pro doplnění ozbrojených sil již v míru, jejíž příslušníci se státem uzavřeli písemnou dohodu o dobrovolném udržování jejich vojensko-odborné připravenosti na období dvou až pěti let.*“³⁸ Jistou dobu tedy vedle sebe cvičili vojáci na dobrovolných cvičeních dle předchozího vzoru (bez přesně daného zařazení) a vojáci povolávaní do jednotek AZD.³⁹

Od roku 1999 do roku 2003 prošlo dobrovolnými vojenskými cvičeními stovky dobrovolníků.⁴⁰

Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Počet dobrovolníků	348	824	714	916	558

1. 1. 2005 vstoupil v platnost nový branný zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování, jenž upravoval poměry v ozbrojených silách po ukončení povinné základní vojenské služby v České republice po 31. 12. 2004. Tento zákon však nezná institut AZD, ale hovoří o aktivní záloze.⁴¹

„Rozlišil (branný zákon – pozn. autora) vojenská cvičení na vojenská a výjimečná vojenská cvičení a vojenskou zálohu na povinnou zálohu a aktivní zálohu.“⁴²

Od 1. ledna 2005 byl dán termínu „aktivní záloha“ řádný právní rámec. Vojáci v aktivní záloze se vedle vojáků z povolání stali jedinými vojáky, kteří vykonávají

³⁷ Pernica, B., Vývoj záloh AČR, 2008, nepublikováno, str. 2

³⁸ Tamtéž, str. 3

³⁹ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011

⁴⁰ Kuthan, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1. vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s., s. 17

⁴¹ Franěk, M., Aktivní záloha OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011

⁴² Pernica, B., Vývoj záloh AČR, 2008, nepublikováno, str. 6

vojenskou činnou službu v míru a připravují se pro plnění úkolů za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. V důsledku zavedení systému do výcviku vojáků v aktivní záloze byl zcela potlačen prvek živelnosti. V rámci vojenských cvičení začala být důsledně dodržována ustanovení právních a vojenských předpisů.“⁴³ Na základě těchto změn došlo k poklesu zájmu o službu v aktivních zálohách těch vojáků, kteří do ní vstupovali s vizí bojového trávení volného času a tzv. „hraní na vojáčky.“

Po zrušení základní vojenské služby bylo evidentní, že vojáci v aktivní záloze tuto činnost vykonávají pouze v rámci svého dobrovolného rozhodnutí. To začalo způsobovat problémy s jejich zaměstnavateli a vytvářelo situace, kdy reálně hrozila ztráta zaměstnání.

Po legislativních změnách a zrušení základní vojenské služby se počty dobrovolníků v aktivní záloze vyvíjely takto:⁴⁴

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Počet dobrovolníků	1346	1312	1112	1101	1108

Od 1. 1. 2005 byly jednotky AZ postupně vytvářeny takto:

- 14 pěších rot strážních praporů krajských vojenských velitelství,
- tanková rota,
- průzkumná rota,
- družstvo psovodů.

V průběhu roku 2005:

- mechanizovaná rota,
- pontonová rota,
- mostní rota,
- skupina duchovní služby,
- skupina tiskové a informační služby.

K 1. 1. 2006:

- tři jednotky Vojenské policie.

K 1. 1. 2007:

- stávající jednotky aktivních záloh byly reorganizovány a došlo k vytvoření jednotek nových.⁴⁵

⁴³ Vlček, B., Aktivní záloha ozbrojených sil České republiky, Vojenské rozhledy, 2007, č. 4, s. 70, ISSN 1210-3292

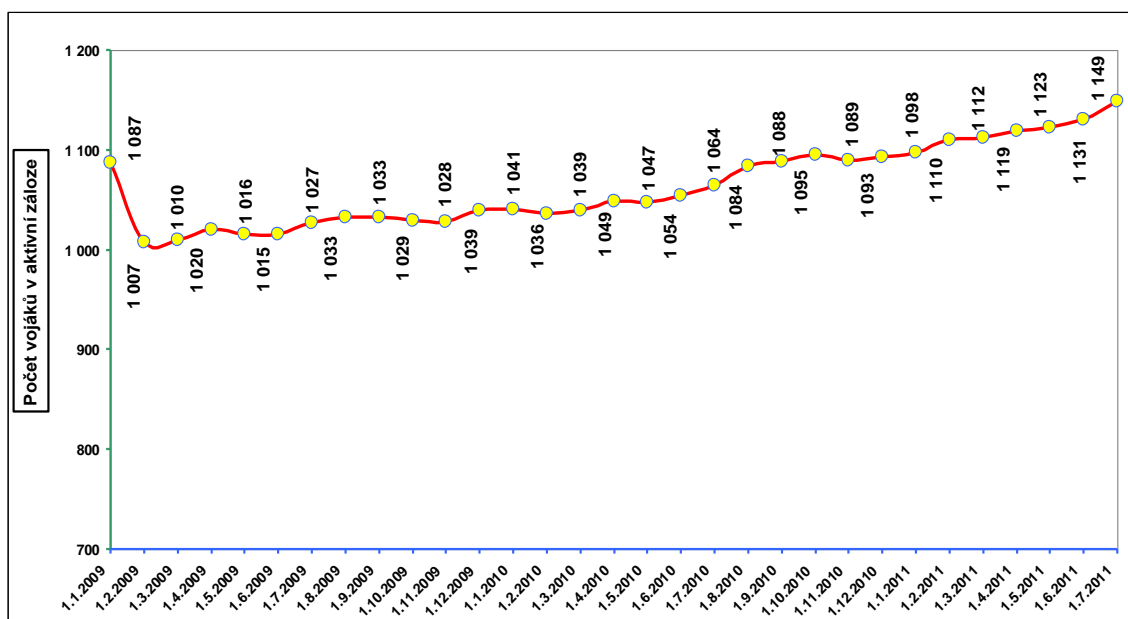
⁴⁴ Kuthan, P., Aktivní záloha („Dvakrát občanem“), dosud nepublikováno., s. 54

Naplněnost většiny jednotek AZ zůstává po celou dobu existence daleko za požadavky (kolem 50%). Markantní je to hlavně u krajských pěších rot při KVV a u záchranných čet. Rovněž naplněnost jednotky vojenských kaplanů vzbuzuje pochybnosti o jejím smyslu. U jednotek zařazených do struktury konkrétních útvarů je situace výrazně lepší.

Počet jednotek, jejich dislokace, zaměření a naplněnost k 1. 12. 2010 ukazuje příloha č. 1.

Následující graf ukazuje vývoj doplnění jednotek AZ v letech 2009 až 2011. Na grafu je znázorněn vývoj počtu platných Dohod v čase. Patrný je mírně stoupající trend v letech 2009-2010, který je způsoben zejména nárůstem uchazečů bez předchozí vojenské služby a také ovlivněn pozastavením náboru do profesionální AČR v roce 2009.

Naplněnost jednotek AZ v letech 2009 - 2011⁴⁶

Současná situace s naplněností ukazuje, že institut aktivní zálohy se bez komplexní změny v přístupu k celkové koncepci neobejde. Dlouhodobá naplněnost kolem 50% je do budoucna neudržitelná.

⁴⁵ Kuthan, P., Aktivní záloha („Dvakrát občanem“), dosud nepublikováno., s. 69

⁴⁶ Franěk, M., Aktivní záloha OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011

2.3. Věk, vzdělání a profesní struktura vojáků AZ

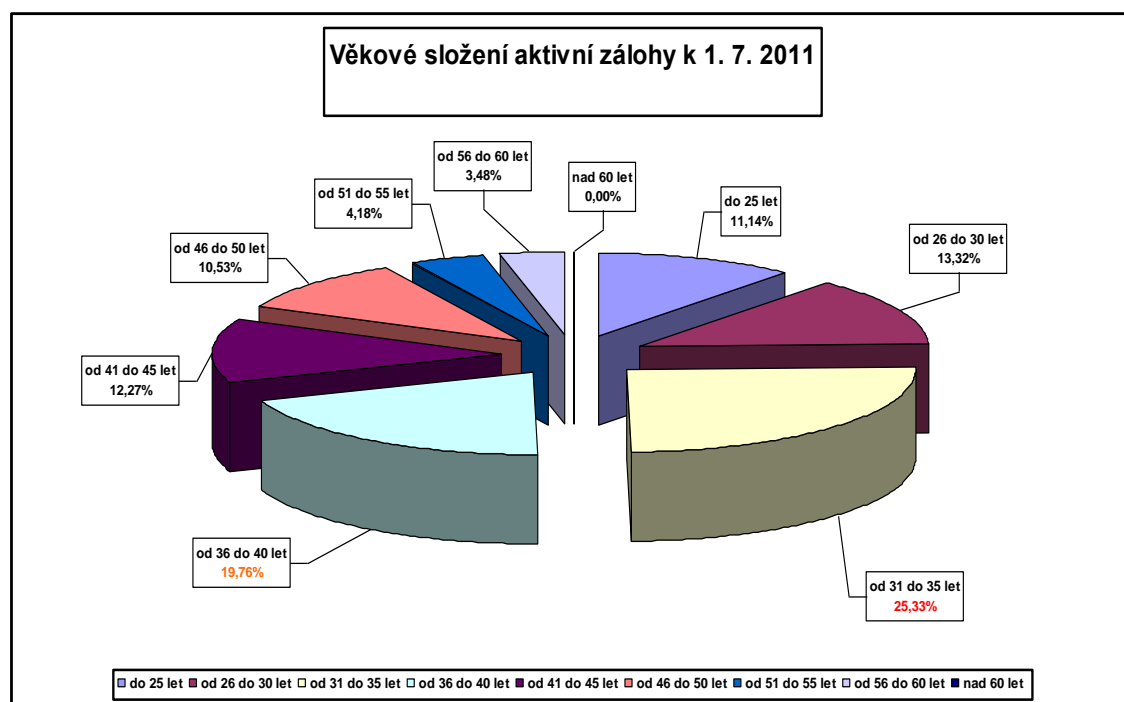
Věk

Aktivní záložníci pomalu, ale jistě stárnou. V roce 2006 činil jeho průměrný věk 35,6 roku, v roce 2007 36,3 a v roce 2008 již 36,7 roku. Za touto skutečností stojí, do značné míry, demografické faktory a „... nezájem mladší generace o službu v aktivních zálohách a neochota se vázat k povinnostem, které by mohly narušovat pracovní život v podobě povinných cvičení.“⁴⁷

V současné době dochází k postupné výměně stávajících (délesloužících) příslušníků AZ za nové, mladé. Odchod stávajících je do značné míry způsoben jistou formou vyhoření reagující na neuspokojivý vývoj aktivní zálohy, kdy odpovědní činitelé nejsou schopni dát jasnou odpověď na otázku - Jak dál? V současnosti neexistuje nic jako kariérní řád pro AZ, který by mohl jeho příslušníky posunout „někam dál“. Část z nich odchází z osobních a zdravotních důvodů.

Na druhou stranu do AZ přichází i mladší ročníky, které mají ambice ty staré nahradit. Vede je k tomu možnost zkusit si vojenské řemeslo na zkoušku, zájem o armádu a vztah k vlasti. Velká část z nich uvažuje o své angažovanosti v profesionální armádě České republiky. Je tedy otázka, který vliv převládne.

Věkové složení aktivní zálohy k 1. 7. 2011⁴⁸

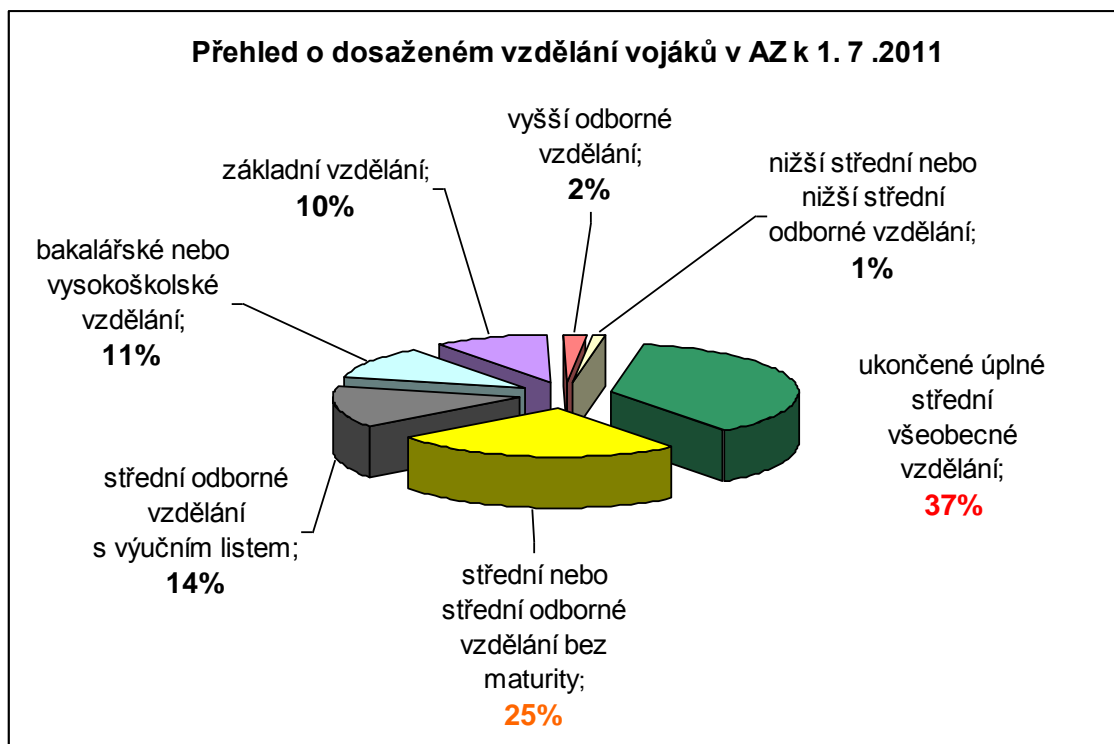
⁴⁷ Pernica, B., Vývoj záloh AČR, 2008, nepublikováno, str. 9

⁴⁸ Blíže viz., Franěk, M., Aktivní záloha OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011

Vzdělání

Následující graf ukazuje dosažené vzdělání aktivních záložníků k 1. 7. 2011. Je z něho patrné, že aktivní záložníci se rekrutují ze všech vzdělanostních skupin. Od osob se základním vzděláním, po osoby s vysokoškolskou kvalifikací. Více než polovina aktivních záložníků má maturitní, nebo vyšší vzdělání.

Přehled o dosaženém vzdělání v AZ k 1. 7. 2011⁴⁹

Profesní struktura

Většinu příslušníků aktivní zálohy tvoří skupina zaměstnanců – 63%. Skupina státních zaměstnanců představuje 7%, stejně jako studentů. Osoby samostatně výdělečně činné představují 11% a záložníci ve stavu nezaměstnaných představují 5% z celkového početního stavu aktivní zálohy. Zbývajících 7% představují záložníci, jejichž profesní status se nepodařilo zjistit.

Nejvíce nezaměstnaných mají ve svých řadách záložníci spadající pod KVV Brno (14,1% ze stavu). Nejvíce studentů je rovněž v Brně (18,5% ze stavu).

Nejvíce OSVČ spadá pod KVV hlavního města Praha (18,9% ze stavu).

⁴⁹ Blíže viz, Franěk, M., Aktivní záloha OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011

Profesní struktura aktivní zálohy k 1. 1. 1011⁵⁰

KVV	Zaměstnanci	Státní zaměstnanci	OSVČ	Studenti	Nezaměstnaní	Nezjištěno	Celkem
Hl. m. Praha	71	9	22	6	3	5	116
Praha	48	4	21	12	10	34	129
Hradec Králové	46	7	7	2	1	0	63
Liberec	39	4	3	5	5	0	56
Ústí nad Labem	71	3	4	0	12	8	98
Karlovy Vary	39	1	3	7	0	0	50
Plzeň	55	9	8	0	3	2	77
České Budějovice	56	3	14	1	3	9	86
Jihlava	54	6	11	5	0	0	76
Pardubice	48	3	8	3	0	0	62
Ostrava	52	1	5	9	2	1	70
Olomouc	46	12	7	4	6	0	75
Zlín	37	5	3	2	1	0	48
Brno	39	8	6	17	13	9	92
Celkem	701	75	122	73	59	68	1098

⁵⁰ Blíže viz, Franěk, M., Aktivní záloha OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011

2.4. Vzdělávání a výcvik AZ

„Vojenské cvičení je přípravou vojáka v aktivní záloze k plnění úkolů ozbrojených sil:

- *voják v aktivní záloze bez vykonané základní nebo náhradní služby vykoná v prvním roce trvání dohody vojenské cvičení v délce do osmi týdnů v kalendářním roce. V dalších letech trvání dohody vykoná vojenské cvičení v délce do tří týdnů v kalendářním roce;*
- *voják v aktivní záloze s vykonanou základní nebo náhradní službou absolvuje vojenské cvičení v délce do tří týdnů v každém kalendářním roce trvání dohody;*
- *termíny vojenských cvičení jsou plánovány a voják v AZ je s nimi seznamován na začátku kalendářního roku;*
- *celková délka cvičení není absolvována v jednom časovém úseku, ale je obvykle rozdělena do několika částí.⁵¹*

Jak je patrné z výše uvedené citace, při vstupu do AZ je rozlišováno mezi dobrovolníky, kteří absolvovali základní vojenskou službu (případně bývalými vojáky z povolání) a dobrovolníky, kteří ZVS neabsolvovali. Prvně jmenovaní (vojáci ZVS a bývalí vojáci z povolání) nastupují po vyřízení nutných formalit k jednotce AZ a jsou zařazeni na systematizovaná místa a ihned cvičí dle výcvikového plánu jednotky.⁵²

Druhá skupina dobrovolníků (bez dosavadní vojenské zkušenosti) musí v prvním výcvikovém roce absolvovat u Velitelství výcviku - Vojenské akademie ve Vyškově (VeV-VA) Kurz základní přípravy (KZP). V kurzu budoucí příslušníci aktivních záloh absolvují teoretickou i praktickou výuku a výcvik s cílem naučit se základním dovednostem v jednotlivých druzích příprav a zvýšit si fyzickou zdatnost a také psychickou odolnost. Dále získají potřebné znalosti a dovednosti ve střelecké, taktické, zdravotní a tělesné přípravě, topografické, spojovací, ženijní přípravě a OPZHN. V teoretické části výcviku jsou také seznámeni s právními a finančními náležitostmi vyplývajícími ze zákonů, vyhlášek a vojenských předpisů.⁵³ Kurz je zakončen slavnostní vojenskou přísahou. Teprve po jejím složení se z absolventů stávají aktivní záložníci - vojáci armády České republiky.

⁵¹ <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=7241>; ověřeno 6. 3. 2012

⁵² <http://www.acr.army.cz/aktivni-zalohy-6831/>; ověřeno 6. 3. 2012

⁵³ <http://www.vavyskov.cz/cs/content/aktivni-zalohy-opet-profesionalne>; ověřeno 6. 3. 2012

Výcvik všech jednotek AZ by měl probíhat podle 3letého výcvikového cyklu.⁵⁴

Cyklus byl započat v roce 2005 a do dnešního dne byl dvakrát (2008 a 2011) ukončen. Vychází z konceptu postupného zvyšování náročnosti výcviku z úrovně jednotlivce, až do součinnosti na úrovni čety.⁵⁵

Obecné schéma 3. letého výcvikového cyklu je uvedeno v příloze č. 2.

Proti tomuto systému se v současné době objevují připomínky, které jsou přezkoumávány v souvislosti s hledáním nového konceptu AZ v rámci tvorby Bílé knihy obrany.

Například:

*tento tříletý cyklus ...,je ve větší či menší míře úspěšnosti naplňován a realizován. Tento cyklus předpokládá výcvik jednotlivce, družstva a čety, je zaměřen zcela na poslání jednotky jako strážní roty, určené k ochraně ODOS a činnosti pěší jednotky na bojišti. Celý cyklus je zakončen bojovými ostrými střelbami čet. Cyklus se tímto zcela uzavírá a nenabízí možnost dalšího rozvoje.*⁵⁶

Nebo:

„Průzkumná četa AZ útvaru (102. pzpr. – pozn. autora) je daná do podřízenosti velitele průzkumné roty a jeho sestavě provádí výcvik. Výcvik čety AZ útvaru probíhá dle NV, který stanovuje úkoly výcviku na tři roky ve výcvikovém cyklu jednotlivce-družstvo-četa. Tento systém nám nevyhovuje. U naší jednotky AZ není fluktuace osob tak vysoká, aby se muselo cvičit neustále od začátku. Bylo mi argumentováno, že celá AČR má tříletý systém výcviku, ale tvůrce NV asi pozapomněl na to, že armádní systém je intenzivní výcvik, popř. příprava na operační nasazení, nasazení do operace a konsolidace po nasazení.

---

⁵⁴ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011; str. 22

⁵⁵ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011; str. 26

⁵⁶ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 34

*Takže od roku 2012 bude na základě doloženého stavu vycvičenosti naplánována příprava na daný rok a po splnění výcvikových úkolů a zhodnocení reálného stavu vycvičenosti na konci roku po provedení posledního výcviku budou stanoveny oblasti výcviku na další rok výcviku.*⁵⁷

Oproti tomu zaznívají hlasy pro zachování stávajícího stavu

„Proč pokračovat v systému 3letého výcvikového cyklu

- *system je zaveden a funkční*
- *vhodný v přechodném období*
- *existují programy (katalogy témat)*
- *lze jednoduše aplikovat nové poznatky*
- *vyhovuje pro potřeby zdokonalovací přípravy nováčků a sladění v jednotce*
- *zabezpečuje dosažení minimálních schopností*
- *odpovídá cyklu maximálního počtu dnů k odcvičení v kalendářním roce*
- *odpovídá systému přípravy profesionálních součástí AČR*⁵⁸

Situace u ostatních jednotek AZ je specifická útvar od útvaru:

- Rota „Z“ speciálních sil v Prostějově cvičí podle požadavků a v plné koordinaci s mateřským útvarem.⁵⁹
- Prapory VP ve Staré Boleslavi, Táboře a Olomouci jsou natolik specifické (pouze rámcové prapory se specifickou náplní výcviku), že jejich výcvik probíhá dle zvláštních požadavků a kritérií.⁶⁰
- Záchrané čety v Rakovníku a Olomouci⁶¹ a Jednotka vojenských kaplanů jsou rovněž specifické a hlavně nenaplněné, takže v podstatě necvičí

„Další průběžné profesní vzdělávání příslušníků jednotek AZ je řešeno formou vyvedení jednotek do VVP, či zařazení jednotlivců do specializovaných kurzů s profesionálními vojáky. Tyto kurzy jsou většinou zkráceny na nezbytné minimum tak, aby obsáhly co největší rozsah látky v relativně krátkém čase. Na tyto kurzy

⁵⁷ Baránek, P., Příprava vojáků v AZ u SpS, prezentace velitele roty, Vyškov 10. 8. 2011, str. 5

⁵⁸ Mišaga, V., Příprava aktivní zálohy OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011, str. 8

⁵⁹ <http://www.601skss.cz/zalohy.html>; ověřeno 6. 3. 2012

⁶⁰ Kuthan, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1. vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s., s. 33 - 34

⁶¹ Baránek, P., Příprava vojáků v AZ u SpS, prezentace velitele roty, Vyškov 10. 8. 2011, str. 2

*připravované a vedené na VeV-VA však často nenavazuje jakékoli další vzdělávání a tím pádem nabyté vědomosti ztrácí na významu. Vezmeme-li taktéž v potaz profil současných příslušníků AZ, vyplyne nám závěr, že do relativně krátké doby nebudou v AZ nejen příslušníci odborně zdatní, ale zejména velitelské kádry.*⁶²

Současný stav, kdy je na výcvik a vzdělávání příslušníků AZ vyhrazena doba do 21 dnů ročně, nedává možnost na zvyšování odborné úrovně především velitelského sboru. Kurzy velitelů čet, které mají pro aktivní důstojníky AČR časovou dotaci v rádech týdnů, mají v případě velitelského sboru AZ dotaci v řádu dnů. I v případě nadlidských schopností instruktorů a studentů není možné probrat v náležitě hloubce veškerou problematiku tak, abychom mohli s čistým svědomím říci, že ani v základních věcech není rozdílu mezi vědomostmi aktivního a záložního důstojníka. *„Tento fakt vede k neustále se rozšiřujícímu oddělení AZ od AČR. Přesto právě vzdělávání je oblast, ve které je třeba realizovat co nejvíce péče tak, aby záložní sbor byl plně schopen spolupracovat a eventuálně v extrémních případech zastoupit jednotlivce i menší jednotky (do velikosti čtyř) pravidelné armády“.*⁶³

Podobná, ne-li horší situace panuje třeba i v případě kurzu řidičů nákladních vozidel (nebo jiných odborností – strojníci, bagristé, obsluhy elektrocentrál, ..., kdy je vyloženě plýtváno s odborností aktivních záložníků - řidičů.

*„AČR nebere ohled na předchozí praxi v civilním sektoru a dochází zde ke zbytečné duplicitě. Přihlásí - li se řidič do armády (aktivních záloh – pozn. autora), musí absolvovat kurz vojenské autoškoly, který je v podstatě shodný s autoškolou prováděnou v civilním sektoru. Zde se probírají věci jemu dávno známé a mnohdy mu je přednášejí lidé s daleko menší praxí, než má on. Dále jsou zde další nelogičnosti, v případě, že má řidič vykonávat službu, kde je na tabulce skupina „B“, nemá možnost získat oprávnění k řízení vojenských vozidel skupiny „C“, ač ji již dosáhl v civilní autoškolě. Absurditou tohoto je i to, že voják s vojenským oprávněním pro skupinu „C“, nemůže řídit vozidlo skupiny nižší, tedy „B“ a ani se tyto kurzy nemohou slučovat a je nutné pro každou skupinu absolvovat zvláštní kurz.“*⁶⁴

Na jedné straně je tedy nutné hledat řešení k umožnění vzdělávání aktivních záložníků – formou větší časové dotace na kurzy a školení, a na druhé straně je možné hledat a nacházet nemalé úspory časové i finanční v odstraňování byrokratických

⁶² Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 46

⁶³ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 51

⁶⁴ Šplíchalová, V., Bakalářská práce – Systém vzdělávání v české armádě, Univerzita Karlova v Praze, 2009, str. 73

překážek výcviku tak, aby nedocházelo ke zbytečnému plýtvání penězi, časem a v neposlední řadě nadšením dobrovolníků.

Osobně si myslím, že další směřování systému výcviku a vzdělávání příslušníků jednotek AZ bude třeba korigovat dle vybraného konceptu celých AZ v rámci změn, které se chystají v souvislosti s „Bílou knihou obrany“ a novým branným zákonem.

Vzdělávání záloh v mezinárodním kontextu

Dne 12. 3. 1999 vstoupila Česká republika do Severoatlantické aliance. Ve stejném roce byl započat proces kvalitativně nového přístupu k zálohám ozbrojených sil armády České republiky ... „*systemem dobrovolných vojenských cvičení a následně zřízením statutu vojáka v aktivní záloze dobrovolné a posléze příslušníka aktivních záloh.*“⁶⁵ V roce 2004 dostal tento proces vyšší váhu v důsledku zrušení základní vojenské služby a profesionalizací armády. Tímto procesem si prochází většina koaličních partnerů. Z toho důvodu celá aliance ... „*hledá způsoby jak využít plný potenciál záloh a jejich hodnotu.*“⁶⁶

NATO jako takové nemá vlastní ozbrojené síly. Aktivní ani záložní. Je na každém členském státu jak k přípravě a výcviku záloh přistupuje.

„*Státy aliance dramaticky snížily počet aktivních sil, a v některých případech byla základní vojenská služba zrušena, nebo je o tom uvažováno. Tento všeobecný trend redukce aktivních jednotek v rámci států NATO relativně zvyšuje důležitost záložních sil. Jak roste důležitost podpory, kterou představují záložní vojáci, tak roste požadavek NATO na porozumění a rozšíření jejich potenciálu.*“⁶⁷

Proto, aby se optimalizovalo fungování záložních sborů členských států, byl vytvořen orgán, který na centrální úrovni zastřešoval problematiku záloh. Tento orgán se jmenuje National Reserve Forces Committe (NFRC).

„*Úkolem NFRC je připravovat koncepční návrhy a podněty k efektivnímu využití záloh pro Vojenský výbor NATO a pro členské státy. NFRC analyzuje alianční operace a současnou bezpečnostní situaci. Jednotlivé státy zde mají možnost sdílet poznatky o práci se zálohami. Delegace do NFRC jsou určovány ministerstvy obrany jednotlivých členských států a jsou do nich nominováni zástupci z řad ozbrojených sil, v jejichž kompetenci je personální obsazení a aktivní práce se zálohami. NFRC dále spolupracuje s dalšími organizacemi, jimiž jsou CIOR (Confédération Interallée des*

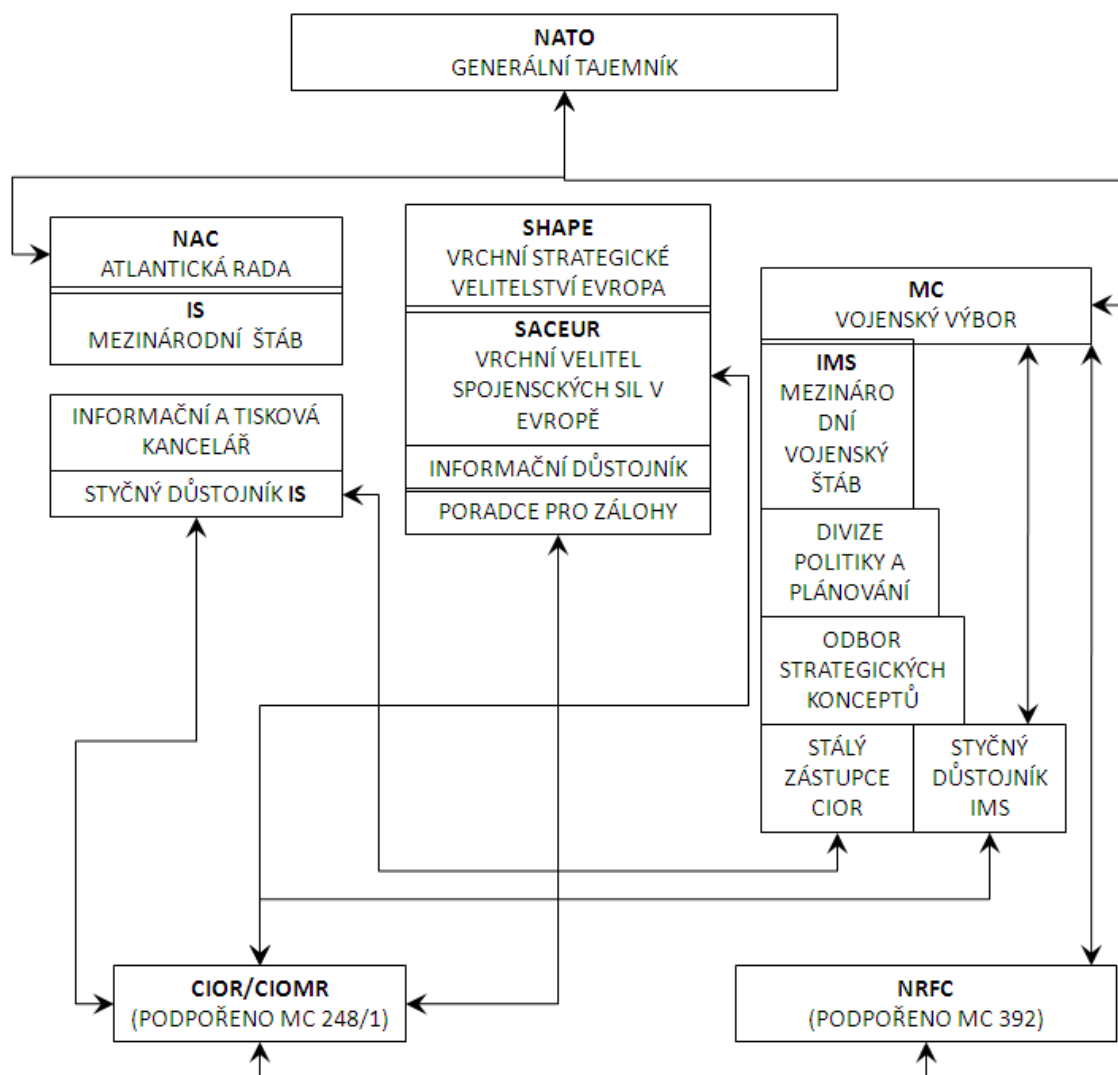
⁶⁵ Líbezný, A. CIOR a další možnosti přípravy a vzdělávání záloh ozbrojených sil; nepublikováno

⁶⁶ NATO, MC 44/1 Rámcová politika NATO k zálohám, NATO, 1998

⁶⁷ Tamtéž

*Officers de Réserve, Interallied Confederation of Reserve Officers) a CIOMR (Confédération Interallée des Officiers Médicaux de Réserve, Interallied Confederation of Reserve Medical Officers).*⁶⁸

Vztahy mezi NATO, NFRC, CIOR/CIOMR⁶⁹

Konfederace CIOR je ... „*nepolitická, nevládní a nezisková organizace, která se věnuje spolupráci mezi národními sdruženími důstojníků v záloze členských států NATO a solidaritě uvnitř Aliance. Konfederace národních záložních asociací byla schválena NATO pod MC248/1 (final) s cílem radit v otázkách použití záloh,*

⁶⁸ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 14

⁶⁹ NATO, CIOR, MC 248/1, 1998; www.cior.net; ověřeno 6. 3. 2012

*pokračovat ve zlepšování znalostí úřadů NATO o národních záložních silách a inspirovat každý členský národ, aby vyvinul své efektivní záložní síly.*⁷⁰

CIOMR je organizací, (spadající pod CIOR), která sdružuje záložní důstojníky – lékaře a ostatní zdravotníky. Její činnost se zaměřuje na pořádání vzdělávacích seminářů v oblasti vojenského zdravotnictví.

Obě dvě organizace, (CIOR a CIOMR), tvořené delegacemi asociací členských států NATO, mají mandát domovských ministerstev obrany. *„Členové těchto sdružení jsou aktivní civilisté, občané pracující v obchodě, průmyslu, školství a vědě, politice a jiných odvětvích profesionálního života, a vedle toho plní úkoly důstojníků v záloze. Tito lidé mohou proto přispívat k lepšímu chápání bezpečnostní a obranné problematiky mezi širokou veřejností, a rovněž poskytovat svoje občanské schopnosti a zkušenosti pro plnění úkolů záložních sil NATO.*⁷¹

CIOR se především angažuje v těchto vzdělávacích programech záložních vojáků

- Language Academy – 14 - ti denní kurzy se pořádají v různých zemích aliance
  - Zřízena v roce 2000 jako oficiální kurzy NATO
  - Intenzivní výuka úředních jazyků aliance – ANJ, FRJ
  - Každý rok cca 100 frekventantů
  - Lze zakončit jazykovou zkouškou STANAG 6001⁷²
- YRO – Young Reserve Officers – pracovní jednání, semináře a workshopy pro vzdělávání nižších důstojníků (poručík – major) pořádané v jednotlivých zemích aliance
  - Pracovní jednání a semináře mladých důstojníků s důrazem na jejich vzdělávání a poznávání systému přípravy záloh ve členských státech
  - Podklady pro sjednocení kritérií výběru, přípravy, základních znalostí a využití záloh v národních a nadnárodních misích⁷³
- CIMIC/PSYOPS – kurzy civilně vojenské spolupráce / psychologické operace pořádané v Polsku
  - Zřízeno v roce 2007
  - Každý rok cca 100 frekventantů
  - Rozšiřování znalostí a možností využití v krizových oblastech⁷⁴

⁷⁰ Líbezný, A. CIOR a další možnosti přípravy a vzdělávání záloh ozbrojených sil; nepublikováno

⁷¹ Tamtéž

⁷² Líbezný, A., CIOR a další možnosti přípravy a vzdělávání záloh ozbrojených sil, prezentace, Vyškov 10. 8. 2011, str. 16

⁷³ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 15

Všechny výše uvedené kurzy jsou teoreticky dostupné všem zájemcům z řad aktivních záložníků, ale jejich naplňování je limitováno nedostatečnými jazykovými znalostmi případných frekventantů. Dalším a možná důležitějším problémem vedoucím k nenaplnění kurzů záložníky české armády je opět malá dotace na cvičení během roku – do 21 dnů.

CIOR dokáže v rámci svého mezinárodního prostředí zprostředkovat i jiné zahraniční stáže a školení, ale v současné době není z vyšších míst patrný zájem – panuje obava z financování takového výcviku.⁷⁵ Že tato obava není na místě, svědčí fakt, že hostitelský stát platí veškeré náklady se cvičením spojené, kromě dopravy na místo určení.⁷⁶

Dalším možným důvodem je možná skutečnost, že takováto školení (stáže) nezapadají do vyjetých kolejí resortu a vyžadují nový přístup.

---

⁷⁴ Líbezný, A. CIOR a další možnosti přípravy a vzdělávání záloh ozbrojených sil; nepublikováno

⁷⁵ Mišaga, V., Příprava aktivní zálohy OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011, str. 7

⁷⁶ Z osobního rozhovoru s mjr. Arnoštem Líbezným, Asociace záložních brigád

2.5. Legislativa

Problematika obranných příprav, obrany státu, ozbrojených sil a jejich doplňování je upravena právními předpisy.

Obecné normy ve vztahu k aktivním zálohám:

- **Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky;**
Parlament ČR rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, o účasti ČR v obranných systémech mezinárodních organizace, jímž je ČR členem a s vysláním ozbrojených sil mimo území ČR.⁷⁷
- **Listina základních práv a svobod, Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb.,** Garantuje právo občanovi – vojákovi odmítnutí výkonu vojenské činné služby. Tento institut byl do roku 2004 upraven zákonem o civilní službě, od 1. 1. 2005 je součástí branného zákona.
- **Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky,** ve znění zákona č. 300/2000 Sb.;
Ozbrojené síly ČR jsou doplňovány na základě branné povinnosti. Definuje pojmy Nouzový stav (NS), stav ohrožení státu (SOS) a jejich vyhlášení. Definuje bezpečnostní radu státu (BRS).⁷⁸

Speciální normy ve vztahu k aktivním zálohám:

- **zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování** (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů (do 31. 12. 2004 zákon č. 218/1999 Sb.,
Definuje obsah a rozsah branné povinnosti státních občanů ČR, vojenské správní úřady. Dále pojednává o mobilizaci ozbrojených sil ČR

---

⁷⁷ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

⁷⁸ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., O bezpečnosti České republiky

Ve vztahu k institutu aktivní zálohy je níže uvedeno konkrétní paragrafové znění s komentáři.

§ 12 - Vojenské cvičení a výjimečné vojenské cvičení.

„(3) Vojenské cvičení vykonává voják v aktivní záloze v prvním roce při prvním uzavření dohody o zařazení do aktivní zálohy v délce do 8 týdnů v kalendářním roce; v dalších letech v délce do 3 týdnů v kalendářním roce. Při uzavření další dohody o zařazení do aktivní zálohy vykonává voják v aktivní záloze vojenské cvičení v délce do 3 týdnů v kalendářním roce.

Takto nastavená časová dotace se jeví jako nedostatečná. Za 21 dnů v běžném roce není možné odpovědně zvládnout penzum znalostí a dovedností, které jsou pro kvalitní výkon služby nezbytné. Problematika změny je v současné době řešena v reakci na Bílou knihu o obraně v dalších materiálech, které by měly vyústit v novou koncepci aktivních záloh OS AČR.

(4) Vojáka v aktivní záloze lze povolat na výjimečné vojenské cvičení v délce do 14 dnů v kalendářním roce na základě nařízení vlády. Vláda nařízením stanoví počty vojáků v aktivní záloze a dobu, na kterou se povolají.“⁷⁹

Tento článek není v praxi využíván. Když pomínu vojenské ohrožení, které je v současnosti krajně nepravděpodobné, bylo by jeho využití výhodné v případě vzniku mimořádných událostí a při potřebě provádět záchranné a likvidační práce. Jeho nevyužívání, je, dle mého názoru způsobeno tím, že kompetentní orgány nedokáží pružně reagovat na vznik těchto událostí. Respektive dokáží, ale pouze v „zaběhlých kolejkách - HZS, ZZS, pohotovostní komunální služby, následně pak, v případě potřeby, bezpečnostní a ozbrojené zbory.⁸⁰

Přitom v každém kraji je jednotka aktivních záloh, která by byla schopna nastoupit (a v mnoha případech též nastoupila – z vlastní iniciativy, ve svém volném čase⁸¹) po boku pravidelné armády ve spolupráci s IZS.

⁷⁹ Srov. Zákon č.585/2004 Sb.

⁸⁰ Rašková, L., Aktivní zálohy jako veřejný zájem z pohledu integrovaného záchranného systému, Seminář o aktivní záloze, Praha, 22. 9. 2011

⁸¹ <http://www.aktivnizaloha.cz/view.php?cisloclanku=2010080003>, ověřeno 6. 3. 2012

§ 13 - Povolání na vojenské cvičení nebo na výjimečné vojenské cvičení a nastoupení jejich výkonu

„(1) Krajské vojenské velitelství povolá k výkonu vojenského cvičení nebo výjimečného vojenského cvičení vojáka v záloze povolávacím rozkazem. Povolávací rozkaz se dodává jako poštovní zásilka do vlastních rukou nejméně 4 týdny přede dnem nástupu výkonu vojenského cvičení nebo výjimečného vojenského cvičení. K nastoupení výkonu výjimečného vojenského cvičení lze vojáka v záloze povolat i dříve v závislosti na potřebě zabezpečení záchranných prací.“⁸²

V článku uvedená forma povolání je dostatečná pouze v případě vojenského cvičení. V případě mimořádného cvičení, jakožto reakce na živelné katastrofy (např. povodně) je naprosto nepružná a nepoužitelná. Za 40 dnů, je v našich podmínkách po katastrofě, respektive není potřeba reagovat výjimečnými prostředky (což bezesporu aktivní záloha je) a je možné „post-katastrofální“ situaci řešit jinými prostředky. V dnešní době elektronické komunikace je jistě možné zajistit mnohem pružnější formu přenosu informací.

(2) Voják v záloze je povinen nastoupit výkon vojenského cvičení nebo výjimečného vojenského cvičení u určeného vojenského útvaru v době, která je stanovena v povolávacím rozkaze, prokázat svoji totožnost občanským průkazem nebo cestovním dokladem, předložit doklady osvědčující jeho zvláštní schopnosti nebo oprávnění vykonávat určité činnosti, například řidičský průkaz nebo zdravotní průkaz, a podrobit se lékařské prohlídce vojenským lékařem.

(3) Voják v záloze, který se nemůže dostavit ve stanovené době k určenému vojenskému útvaru, je povinen to neprodleně oznámit krajskému vojenskému velitelství, které jej povolalo, a důvody písemně doložit.

(4) Vojenské cvičení nebo výjimečné vojenské cvičení začíná dnem nástupu vojáka v záloze k jeho výkonu u vojenského útvaru.“⁸³

§ 32 – Ohlašovací povinnost.

„Voják v aktivní záloze je povinen příslušnému krajskému vojenskému velitelství neprodleně hlásit závažné úrazy a vážná onemocnění, která mohou mít vliv na výkon branné povinnosti, a předložit doklady osvědčující uvedené skutečnosti; voják v povinné

---

⁸² Srov. Zákon č.585/2004 Sb.

⁸³ Tamtéž

*záloze má tuto povinnost za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu. Hlášení lze učinit osobně nebo písemně“.*⁸⁴

Článek, dle mého názoru, ukazuje, že komunikační kanály jsou částečně (jednostranně) legislativně otevřené a je možné je využít i pro získání informací, které by mohly napomoci při rychlejší předávání informací od KVV směrem k aktivnímu záložníkovi a naopak. A to nejen v případě povolání na cvičení. V dnešní době má mobilní telefon a elektronickou adresu skoro každý občan této republiky. Dále se nabízí možnost využití stávajícího Informačního komunikačního portálu (IKP) Ministerstva obrany. Dle vyjádření jeho hlavního redaktora *“...zatím IKP takovouto registraci (aktivních záložníků – poznámka autora) neumožňuje. V budoucnu se s možností jejich registrace počítá. Musí se však dořešit některé administrativně-organizační věci. Je to také zásadním způsobem závislé na dalším rozvoji ISSP, jako zdroji údajů pro zjištění oprávněnosti registrace.”*⁸⁵

- **zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů.**

Zákon upravuje právní poměry vojáků v AZ na VC nebo VVC a některé další právní poměry VČS, např. práva a povinnosti, jmenování do vyšší vojenské hodnosti, odnětí a ztráta vojenské hodnosti, občanská práva, kázeňské odměny a tresty, řešení škod a ztrát, peněžní a naturální náležitosti, zdravotní péče, nemocenské pojištění apod.

Konkrétně k aktivní záloze například:

§ 79 – Služné

„(1) Voják v záloze povoláný na vojenské cvičení má po dobu vojenského cvičení nárok na služné podle dosažené hodnosti.

*(2) Pro hodnosti mužstva, poddůstojníků, rotmistrů, praporčíků, důstojníků a generálů se stanovují tyto měsíční částky služného:*⁸⁶

Viz. příloha č. 2

(3) Nekonal-li voják v záloze povoláný na vojenské cvičení toto cvičení celý kalendářní měsíc, náleží mu poměrná část služného.

⁸⁴ Srov. Zákon č.585/2004 Sb.

⁸⁵ <http://www.facebook.com/aktivnizalohy?sk=wall>, ověřeno 6. 3. 2012

⁸⁶ K 1. 1. 2011 byly zrušeny hodnosti rotmistr, podpraporčík, podporučík

(4) Voják v záloze povoláný na vojenské cvičení má nárok na vyšší služné dnem jmenování do vyšší hodnosti; to neplatí, je-li den jmenování vojáka do vyšší hodnosti současně dnem jeho propuštění mimo vojenskou činnou službu.

(5) Voják v záloze povoláný na vojenské cvičení dobrovolné, který tvoří aktivní zálohu dobrovolnou, má po dobu tohoto cvičení nárok na dvojnásobné měsíční částky služného uvedeného v odstavci 2. “⁸⁷

Výše uvedené odstavce ukazují, že finanční odměna nemůže být jednou z hlavních motivací současných aktivních záložníků. Otázka služného bude muset být dále řešena komplexně s celkovou změnou koncepce aktivních záloh.

§ 81 - Náhrada příjmu při vojenském cvičení

„(1) Voják má při vojenském cvičení nárok na náhradu příjmu.

(2) Náhrada příjmu vojáka, který je samostatně výdělečně činný, činí za každý kalendářní den vojenského cvičení,

a) nevyživuje-li žádnou osobu, 60 %,

b) vyživuje-li jednu osobu, 75 %,

c) vyživuje-li dvě osoby, 90 %,

d) vyživuje-li tři a více osob, 95 % z částky denního vyměřovacího základu. U osob samostatně výdělečně činných, které nejsou plátcí záloh na pojistné na nemocenské pojištění, je denním vyměřovacím základem jedna třicetina z částky, která se stanoví z neomezené částky, která je platná k prvnímu dni kalendářního měsíce, za který náhrada náleží, snižena o jednu čtvrtinu a vynásobená třemi.

(3) Vyživovanými osobami se rozumějí osoby, které jsou pro účely poskytování náhrady mzdy při vojenském cvičení zaměstnancům v pracovním poměru osobami, o které zaměstnanec pečuje.

(4) Náhradu příjmu samostatně výdělečně činné osobě vyplácí příslušná územní vojenská správa. Náhrada příjmu se vyplácí měsíčně pozadu, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, za který náhrada náleží. “⁸⁸

Náhrada příjmu jak je v současnosti řešena, je řešena velice nespravedlivě, hlavně v případě osob samostatně výdělečně činných. Dobrovolníci ve statusu OSVČ

---

⁸⁷ Srov. Zákon č. 220/1999Sb

⁸⁸ Zákon č. 220/1999 Sb. o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění zákona č. 128/2002 Sb.

jsou ve většině případů hendikepováni a náhrada pro ně je ztrátová, nedorovná jim plně jejich ušlý příjem.⁸⁹

Z korespondence s jedním příslušníkem aktivní zálohy na toto téma vybírám

„... pokud vezmu sebe jako OSVČ, tak jsem například na poslední cvičení nemohl, protože nemám zastupitelnost a žádné zaměstnance a před koncem roku jsem nemohl nechat přeběhnout své klienty ke konkurenci a byl nucen dokončit obchody, abych měl na účtu provize - výplatu a navíc náhrada ušlé mzdy se mi vypočítává z platby na důchodové pojištění a jak možná víte, každý OSVČ, aby mohl nějak žít se snaží platit co nejmenší odvody na důchodové pojištění, protože kdyby tomu bylo jinak, byli bychom nuceni úspěch, neúspěch, výdělek, nevýdělek platit stále, i kdybychom zrovna neměli z čeho. Za dubnové cvičení jsem od MO dostal náhradu mzdy ve výši cca 900,-Kč za 5 dnů. Pokud máme pohledávky, hypotéky, leasingy, tak MO nám je bohužel v současné době nezaplatí. Tedy na jedné straně jsme rádi a jsme hrdí na příslušnost na AZ v našem případě u VP, ale na druhé straně musíme zabezpečit naše rodiny a tato kapitola bohužel není vyřešena.“⁹⁰

Náhrada mzdy je řešena dle jiných právních předpisů.⁹¹ (viz. níže).

§ 83a – Odměna

„(1) Voják v aktivní záloze dobrovolné, pokud plní podmínky dohody uzavřené k dobrovolnému udržování své vojensko-odborné připravenosti, má nárok na odměnu ve výši 500 Kč měsíčně.“⁹²

Odměna vojáka – člena aktivních záloh je ve stejné výši již od svého zavedení v lednu roku 2004. Je vyplácena jednou ročně, vždy v lednu následujícího roku, ve výši 6 000,- Kč. Výplata je v kompetenci KVV dle místa trvalého bydliště záložníka. Již delší čas se uvažuje o zvýšení této částky na dvojnásobek, dokonce již by stanoven termín. Ale nástup hospodářské krize způsobil jeho odklad na neurčito. A tak jeho výše zůstává spíše symbolická.⁹³

⁸⁹ Kuthan, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1.vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s., s. 26

⁹⁰ Emailová korespondence autora s příslušníkem aktivní zálohy

⁹¹ Zákon č. 262/2006Sb.

⁹² Srov. Zákon č. 262/2006Sb. – zákoník práce

⁹³ Kuthan, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1.vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s.,

- **zákon č. 262/2006 Sb. – zákoník práce**

Stanovuje povinnosti zaměstnavatelům v případě povolání vojáka v aktivní záloze na VC nebo VVC.

Zákoník práce se problematice aktivní zálohy, věnuje v několika paragrafech, které hovoří o náhradě mzdy a pracovním volnu souvisejícím s brannou povinností.

§ 125 - Náhrada mzdy při výkonu služby v ozbrojených silách a civilní služby

„(7) Náhradu mzdy vyplacenou zaměstnanci podle odstavců 1 až 4 při výkonu služby v ozbrojených silách uhradí zaměstnavateli příslušný státní orgán vojenské správy a při výkonu civilní služby příslušný orgán státní správy. Nehradí se náhrada mzdy vyplacená zaměstnavatelem, který je rozpočtovou organizací, a náhrada mzdy vyplývající z kolektivní smlouvy nebo vnitřního předpisu nad rozsah stanovený právním předpisem.“⁹⁴

Dle tohoto ustanovení je aktivním záložníkům za dobu strávenou na vojenském cvičení vyplácena KVV náhrada ušlé mzdy. Náhrada je vypočítávána z jejich průměrné hodinové mzdy. Doklad o její výši musí příslušník dokládat na každém cvičení. Při každém povolání tedy musí požádat zaměstnavatele o její vyměření. Do roku 2007 byly tyto náhrady vypláceny zaměstnavateli záložníka formou refundace mzdy.

§ 204 Pracovní volno související s brannou povinností

(1) Zaměstnavatel omluví nepřítomnost zaměstnance v práci v nezbytně nutném rozsahu, je-li zaměstnanec povinen dostavit se k příslušnému vojenskému správnímu úřadu v souvislosti s výkonem branné povinnosti.

(2) Zaměstnavatel omluví nepřítomnost zaměstnance v práci v nezbytně nutném rozsahu rovněž po dobu, kterou potřebuje na cestu do místa povolání a dobu výkonu vojenského cvičení nebo výjimečného vojenského cvičení.

(3) Náhradu mzdy nebo platu za pracovní volno související s brannou povinností podle odstavců 1 a 2 hradí ve výši průměrného výdělku příslušný vojenský správní úřad.⁹⁵

Ustanovení zákona mluví jasnou řečí. Ukládá zaměstnavateli povinnost uvolnit zaměstnance – příslušníka aktivní zálohy na dobu vojenského cvičení. Zároveň jej nesmí kvůli členství diskriminovat a po dobu cvičení propustit ze zaměstnání. To je teorie, která neřeší případy, kdy záložník dostane na výběr, buď cvičení, nebo

⁹⁴ Srov. Zákon č. 262/2006Sb. – zákoník práce

⁹⁵ Srov. Zákon č. 262/2006 Sb. – zákoník práce

si hleděj jinou práci. Je to i jeden z důvodů neuspokojivé naplněnosti jednotek aktivních záloh. Toho si je vědomo i ministerstvo obrany a na svých internetových stránkách uvádí:

„Ministerstvo obrany uznává, že zaměstnávání příslušníků AZ může stavět zaměstnavatele před určité výzvy. Zaměstnavatelé by si však měli uvědomit také výhody plynoucí ze zaměstnávání příslušníků AZ. U zaměstnance, který je příslušníkem AZ, mají garanci dobrého zdravotního stavu a trestní bezúhonnosti. Zároveň získávají člověka, který umí přijímat a vydávat pokyny a který je orientovaný na plnění úkolů, a to i v obtížných podmínkách a nečekaných situacích. Příslušnost k AZ zároveň garantuje určité morální standardy u zaměstnance.“⁹⁶

Dle mého názoru pouze prázdná deklarace, která říká, že ministerstvo obrany nemá, bez odpovídajících změn v legislativě, zaměstnavateli co nabídnout. Na obranu ministerstva obrany je však třeba uvést, že konkrétně záležitosti týkající se motivace zaměstnavatele v této oblasti jsou spíše v kompetenci jiných resortů.

Mimo výše uvedených norem problematiku AZ řeší řada vnitřních předpisů.⁹⁷ Viz., příloha č. 4.

---

⁹⁶ <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=7247>, ověřeno 6. 3. 2012

⁹⁷ Zácha, J., Aktivní zálohy, právní předpisy a BKO, prezentace MO, Vyškov, 10. 8. 2011

2.6. Bílá kniha o obraně a AZ

V průběhu loňského roku byla představena tzv. Bílá kniha o obraně, která by měla dát nový impuls ke změnám celého resortu obrany, institut Aktivních záloh nevyjímaje. Jedná se o velice obecný dokument, který by měl být dále rozpracováván.

Obecně řečeno Bílá kniha o obraně přinesla do řad aktivních záložníků spíše rozčarování a zklamání. Je otázkou, zda obecný dokument mohl přinést konkrétní řešení, na které záložníci čekají.

Nicméně i tato obecná deklarace přináší náznaky změn AZ.

Článek

„7.12.2 *Příslušníci v aktivní záloze jsou součástí ozbrojených sil České republiky se zvláštním právním statutem. Doplnují vybrané vojenské útvary AČR a ostatní složky ozbrojených sil. Vojáci v aktivní záloze jsou povoláváni na pravidelná vojenská cvičení, nebo do mimořádné služby při operačním nasazení útvarů, pro něž jsou předurčení.*“⁹⁸

Článek bílé knihy přináší možnost, že by se aktivní zálohy mohly dočkat rovnoprávného postavení v rámci resortu. Druhá část naznačuje směr změny koncepce aktivních záloh - zrušení krajských pěších rot při KVV a další fungování v rámci konkrétních útvarů.

„7.12.3 *Aktivní zálohu tvoří občané České republiky, kteří dobrovolně převzmou brannou povinnost, a předurčení vojáci z povolání po ukončení služebního poměru.*“⁹⁹

Aplikací tohoto článku bude do jisté míry popřena dobrovolnost převzetí branné povinnosti při přebírání branné povinnosti, na kterou jsou současní záložníci velice hrdí.

„7.12.4 *Povinnost přijmout na určitou dobu konkrétní systemizované místo u vojenského útvaru v rámci aktivní zálohy akceptují vojáci z povolání v rámci svého služebního závazku. Vojákem v aktivní záloze se stávají po ukončení služebního poměru na základě Dohody o zařazení do aktivní zálohy, která určuje místo výkonu služby dle jeho odbornosti, dosažené hodnosti a dalších náležitostí.*“¹⁰⁰

⁹⁸ Bílá kniha o obraně, 1. vyd. Praha, MO ČR – odbor komunikace a propagace, 2011, str. 168, ISBN 978-80-7278-564-3, s. 109 - 110

⁹⁹ Tamtéž

¹⁰⁰ Tamtéž

Viz., předchozí bod. Aplikací tohoto článku se zajistí přísun dobře vycvičených členů aktivních záloh s aktuálními znalostmi a dovednostmi. Na druhou stranu je nutné si uvědomit, že „*Být několik let vojákem z povolání je již teď při hledání práce určitý handicap. Pokud budou mít vojáci (po skončení služebního poměru – poznámka autora) povinnost sloužit v AZ a zaměstnavatel bude vědět, že je bude muset postrádat možná 1 měsíc v roce, co pak? Nebo ještě hůře, dozví se to v jejich 3 měsíční zkušební době, když budou dávat první žádost o uvolnění na cvičení. Nenajde si záminku jak ukončit pracovní poměr ve zkušební lhůtě? Nedá firma přes všechna legislativní opatření, která mají řešit vztah zaměstnavatel a AZ, přednost jinému uchazeči o místo?*“¹⁰¹

7.12.5 Služba v aktivní záloze je finančně kompenzována. Zajištění funkčnosti konceptu aktivní zálohy se neobejde bez motivování nejenom jejich příslušníků, ale i jejich zaměstnavatelů.“

Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, legislativní nástroje odměňování aktivních záložních vojáků existují, ale jsou nedostatečné a odpovídají hektické době vzniku institutu aktivní zálohy a finančním možnostem ministerstva obrany, potažmo financí. Co se týče motivace zaměstnavatelů různými formami, jako je tomu běžné v jiných státech NATO, neexistuje. Proto je tento článek pouhé konstatování stávajícího stavu věci. A bez vůle toto řešit jím i zůstane.

Všechny výše uvedené články Bílé knihy o obraně týkající se aktivní zálohy mohou znamenat zásadní změnu oproti současnému stavu, která si vyžádá další, konkrétní změny legislativního rámce fungování institutu aktivních záloh ozbrojených sil Armády České republiky. Změny se budou muset týkat celé řady právních nástrojů napříč celou legislativou.

---

¹⁰¹ <http://www.nova-armada.cz/news/aktivni-zalohy-vs-zamestnavatele/>, ověřeno 6. 3. 2012

2.7. Nutné změny legislativy ve vztahu k AZ

Změna délky časové dotace cvičení během roku.

„Celková doba 21 dní (3 týdny) není dostatečná ani na udržení základních dovedností na dané funkci, zejména pokud se jedná o funkce specializované, jako jsou operátoři techniky apod.“¹⁰²

Jak bylo podrobněji popsáno v kapitole “Vzdělávání a výcvik AZ“ je tento problém jeden z nejzásadnějších a nejvíce limitujících při přípravě aktivních záložníků na jejich budoucí využití. Bude třeba najít vhodný model, který bude vyhovovat záložníkům, zaměstnavatelům a plně bude saturovat potřeby armády.

Finanční náležitosti příslušníků AZ a jiné oceňování

V současné době je záložníkům povolávaným na VC proplácena mzda, nebo náhrady mzdy dle podkladů z účtáren firem, ve kterých pracují, nebo dle vyměřovacího základu (u OSVČ). Tento způsob zdá se poněkud nešťastným ze dvou důvodů. Jednak neumožňuje přesně alokovat finanční prostředky ministerstva obrany pro nadcházející období a jednak vnáší jistou řevnivost mezi záložníky ve smyslu *„ležíme tady mokří ve stejné díře a on má za to dvakrát víc než já“*. Tato situace opravdu může nastat a nastává, když se v jedné „díře“ sejde nekvalifikovaný dělník s vysoce kvalifikovaným soustružníkem, nebo naopak manažer se živnostníkem. Tento stav by měl být nahrazen jednotným odměňováním dle tabulkových platů vojáků z povolání na dané pozici.¹⁰³

„Služné by se mělo odvíjet od daného systemizovaného místa, na které bude voják v AZ zařazen, nikoliv tedy podle dosažené vojenské hodnosti, nebude možné zařadit vojáka v AZ s vyšší vojenskou hodností na systemizované místo, kde je plánována vojenská hodnost nižší; v podstatě podle místa jako je placen dnes VZP.“¹⁰⁴

Současný systém není v tomto ohledu ideální, ale ani tento návrh nevyřeší situaci, kdy se v civilu vysoce kvalifikovaný pracovník se mzdou převyšující mzdu VZP na dané pozici nebude cítit poškozen.

Existují však i jiné možnosti ocenění vojáků AZ, které však v současnosti nejsou z různých důvodů používány. Jedná se např. o jmenování do vyšších hodností, možnost

¹⁰² Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 38

¹⁰³ Heldenburg, M., Aktuální otázky aktivní zálohy AČR, prezentace, Vyškov, 22. 9. 2011

¹⁰⁴ Zácha, J., Aktivní zálohy, právní předpisy a BKO, prezentace MO, Vyškov, 10. 8. 2011

nošení vojenského stejnokroje, nebo udělování kázeňských odměn a některé formy morálního ocenění.¹⁰⁵

Finanční a jiné zvýhodnění zaměstnavatelů

„Za celých deset let se resortu MO nepodařilo vyřešit vleklý problém se zaměstnavateli příslušníků AZ, jejich např. daňovým či jiným zvýhodněním v případě účasti příslušníka AZ na cvičení a v souvislosti s tím jeho nepřítomnost v práci. Tento stav zapříčinil za uplynulou dobu největší úbytek v řadách AZ a odrazuje i mnoho dalších potenciálních zájemců dosud. Příslušník AZ se tak dostává do situace, kdy za svou dobrovolnou službu vlasti, za víceméně symbolické služné, mnohdy i bez náhrady, má nemalé problémy v zaměstnání i v osobním životě, s návazností celkově i na svou rodinnou sociální situaci.“¹⁰⁶

„Přestože v době cvičení zaměstnanec „neplatí“ (zaměstnavatelé – pozn. autora) neexistuje žádná zákonem upravená finanční pobídka vůči zaměstnavatelům, jež by je motivovala uvolňovat zaměstnance na vojenská cvičení. Zákon v tomto ohledu hovoří jasně o povinnosti zaměstnavatele na základě povolávacího rozkazu zaměstnanec na vojenské cvičení uvolnit.“¹⁰⁷

Ale i tak se stává, že vojáci aktivní zálohy, v obavě o zaměstnání, čerpají na vojenské cvičení řádnou dovolenou. Jsou na tom „bití“ dvakrát – za „dovolenou“ nemohou žádat náhradu mzdy a takto strávenou dovolenou nemohou strávit se svými blízkými.

Volání po změně je slyšet ze všech stran, nyní je tento problém naznačen i v Bílé knize obrany, ale zatím se nic neděje. Je jasné, že tato podpora fungování institutu aktivní zálohy je do budoucna klíčová, ale do značné míry naráží na zdroje financí.

Zatím jediným výstupem z ministerstva financí byla prezentace ing. Pavla Kouřila – ředitele odboru financování Kapitol státního rozpočtu II, ze které, po smrštění tabulek a grafů vyplynulo:

„... řešení stimulů zaměstnavatelům a příslušníkům aktivních záloh včetně zajištění činnosti tohoto institutu je nutné řešit pouze v rámci výdajů kapitoly 307 – Ministerstva obrany.“¹⁰⁸

¹⁰⁵ Zácha, J., Aktivní zálohy, právní předpisy a BKO, prezentace MO, Vyškov, 10. 8. 2011

¹⁰⁶ Kuthan, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1. vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s., s. 41

¹⁰⁷ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 38

¹⁰⁸ Kouřil, P., Ekonomické možnosti České republiky – versus – institut aktivních záloh, prezentace MFČR, Vyškov, 21. 9. 2011

Na závěr si řečník neodpustil sarkastickou otázku:

„Je ekonomicky efektivní posilování tohoto institutu ve srovnání se soustředěním se na rozvoj profesionální armády?“¹⁰⁹

Dle mého názoru je evidentní, že potenciál aktivní zálohy ve světle zahraničních zkušeností koaličních partnerů, podpořený publikovanými studii, zůstává ministerstvu financí České republiky skryt. Pokud by se těmito studii odpovědní činitelé daného ministerstva seriózně zabývali, možná by zjistili, že naopak, rozvojem institutu aktivních záloh by mohli nemalé prostředky ušetřit. Viz., následující kapitola.

Ale nejen financemi je zaměstnavatel živ. V zahraničí jsou běžné i jiné, nefinanční motivy zaměstnavatelů, které se v konečném důsledku mohou pro zaměstnavatele obrátit v zisk. Mám na mysli různé formy morálního ocenění, zřizování institutu „Partner národní obrany“¹¹⁰ a přednostní přístup ke státním zakázkám. Viz, následující kapitola.

Úprava legislativy v otázce ochrany zaměstnance během výkonu činnosti ve veřejném zájmu

„Nová legislativní úprava musí brát v úvahu možnost nasazení AZ v rámci misi NATO/OSN/EU a to v rámcově stejném rozsahu jako u VZP. V souvislosti s nasazením AZ v misích se nabízí úprava legislativy vůči zaměstnavatelům a zároveň na ochranu zaměstnance ve smyslu ochrany zaměstnaneckého vztahu během výkonu činnosti ve veřejném zájmu. V tomto období by zaměstnavatel za dobu nepřítomnosti zaměstnance neodváděl za zaměstnance žádné odvody, ty by byly v režii MOČR stejně jako v průběhu vojenského cvičení. Zákon by však ukládal povinnost zaměstnavateli zaměstnanci jeho pracovní místo ponechat po návratu z nasazení v misi.“¹¹¹

Podobný institut již náš právní řád zná. Mohlo by se jednat o modifikaci § 199 (Jiné důležité překážky v práci), nebo 200 (Překážky v práci z důvodu obecného zájmu) zákona č. 262/2006Sb. – zákoníku práce.¹¹²

Výše uvedené změny budou, dle mého názoru, muset být zapracovány do koncepce změny institutu aktivní zálohy, která se nyní zpracovává. A nejen ty.

¹⁰⁹ Kouřil, P., Ekonomické možnosti České republiky – versus – institut aktivních záloh, prezentace MFČR, Vyškov, 21. 9. 2011

¹¹⁰ Bucherie, B., Francouzská vojenská záloha, prezentace, Vyškov 22. 9. 2011, str. 7

¹¹¹ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 39

¹¹² Zákon č. 262/2006 Sb.

2.8. Zahraniční zkušenosti

„Rezervy jsou dnes důležitější více než kdykoli předtím.“¹¹³

„Britská vláda schválila plán změny poměru ze stávajícího 90:10 (aktivní vs. rezervy) na poměr 70:30 v roce 2020 a k tomu investice do záloh ve výši 10mld liber (ke stávající kapitole RESERVY v rozpočtu MO ve stejném období).“¹¹⁴

„UK, AUS, CAN, FR a USA deklarovali ve výboru NATO, že při nasazení záložní jednotky v zahraniční operaci 1 x za pět let ušetří MO 40 – 60% nákladů při stejně velké jednotce složené z pravidelných vojáků.“¹¹⁵

Z výše uvedeného vyplývá, že problematice záloh je v alianci věnována stále větší pozornost. Hlavním důvodem pozornosti odpovědných velitelů je „... *přechod od válečných operací k operacím směřujícím k obnově, kde jsou civilní zkušenosti a dovednosti záložníků vítané.*“¹¹⁶

Obnovou se rozumí například činnost tzv. PRT (provinčních rekonstrukčních týmů) v současném Afghánistánu. Monitorují potřeby společnosti a obyvatelstva během probíhajícího vojenského konfliktu. Zaměřují se na konsolidaci válkou narušené společnosti, se zaměřením na konkrétní realizované projekty a jejich dopad na obyvatele Afghánistánu.¹¹⁷

Přestože naše legislativa nedovoluje nasazení příslušníků AZ v zahraničních operacích, někteří z nich se jich ve spojitosti se svou civilní profesí zúčastnili.

Zálohy v zahraničí plní následující úlohy:

- Obrana a ochrana státního území
- Civilně vojenská spolupráce – CIMIC
- Kolektivní obrana v rámci NATO
- Prevence mezinárodních konfliktů a management
- Účast ve vojenských operacích v rámci EU

¹¹³ Líbezný, A., Zahraniční zkušenosti se zálohami ozbrojených sil, prezentace, Vyškov 22. 9. 2011, str. 13

¹¹⁴ Tamtéž, str. 14

¹¹⁵ Tamtéž, str. 15

¹¹⁶ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 45

¹¹⁷ Burian, T., Bakalářská práce – Sociální aspekty obnovy válkou rozvrácené společnosti. Afghánistán – provinční rekonstrukční tým, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, IMS Brno, 2010, str. 4

- Záchrané a evakuační operace
- Spolupráce a kooperace
- Humanitární pomoc v zahraničí

Záložní vojáci aliance pracují na všech typech úkolů vyjma speciálních operací.¹¹⁸

Nyní k některým aliančním partnerům. Zmiňovat budu pouze záložní jednotky, nebo formace tvořené dobrovolníky – ne povinné zálohy armády.

USA

Nejnámější (ne jedinou) jednotkou záložních vojáků – dobrovolníků - ve spojených státech amerických je Národní garda (dále jen NG). *„Členové NG mají svá civilní zaměstnání a přitom částečný služební závazek v rámci NG. Jsou součástí rezervy pozemních sil a letectva. Na základě americké legislativy je NG součástí hlavních sil obrany USA. NG je členěna na jednotlivé jednotky v rámci všech států USA“*¹¹⁹ Jednotky Národních Gard mohou být (a také jsou) povolávány k plnění vojenských i nevojenských úkolů (likvidace ekologických havárií, přírodní katastrofy, ...).

*„Specializace jednotek Národní Gardy kopírují ty u pravidelné armády, avšak s důrazem na jejich sekundární mírovou činnost, tedy vnitřní bezpečnost a pomoc místnímu obyvatelstvu při nepokojích, živelných pohromách a dalších katastrofách.“*¹²⁰

Velitelství NG podléhá ministerstvu obrany USA. Národní Gardy disponují přibližně 470 000 příslušníky, kteří mají svá civilní zaměstnání. Věk příslušníků (mužů i žen) je od 14 do 45 let.

*„Od jednotek NG se očekávají stejné morální standardy a fyzické předpoklady jako u vojáků US Army (či US Air Force). Příslušníci NG jsou oceňováni stejnými formami morálních ocenění, jako profesionální vojáci.“*¹²¹

Je pravidlem, že příslušníci Národních Gard odevičí jeden víkend měsíčně a jedno 14 ti denní cvičení ročně. Specialisté cvičí dle potřeby častěji.

„Americká společnost cení atributy vojáků v záloze i bývalých vojáků jako zaměstnanců, díky smyslu pro disciplínu, kvalitnímu výcviku dané specializace, značné

¹¹⁸ Líbezny, A., Zahraniční zkušenosti se zálohami ozbrojených sil, prezentace, Vyškov 22. 9. 2011, str. 16

¹¹⁹ Kuthan, P., Aktivní záloha („Dvakrát občanem“), nepublikováno., s. 86

¹²⁰ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 25

¹²¹ Kuthan, P., Aktivní záloha („Dvakrát občanem“), nepublikováno., s. 86

flexibilitě, schopnosti pracovat pod určitým psychickým tlakem, trestní bezúhonnosti atd. Velké množství zaměstnavatelů tak proto cíleně vojáky jako zaměstnance upřednostňuje a aktivně vyhledává.“¹²²

FRANCIE

„Pro profesionální armádu představuje Záloha, složená v podstatě z dobrovolníků, nezbytný doplněk vojáků z povolání. Francouzská Bílá kniha z roku 2008 stanovila jako prvořadý úkol vytvoření Zálohy, která bude, cituji, „méně početná, ale více specializovaná, lépe vycvičená a lépe začleněná do vojenských uskupení.“

Plk. Bruno Bucherie, vojenský přidělenec Francie v České republice¹²³

Nejvyšším orgánem vojenských záloh Francouzské republiky je Vrchní rada vojenských záloh, které předsedá ministr obrany. Schází se jednou ročně a ministru předkládá reporty o činnosti záloh v předchozím roce a navrhuje činnost a směr rozvoje na další období. Sleduje posilování vojenské zálohy, podporuje rozvoj spolupráce mezi brannou mocí a soukromým sektorem a přispívá k „... posilování obranného ducha i pouta mezi armádou a národem.“¹²⁴ Vlastní řízení záložních sil však Vrchní rada přenechává na konkrétních ozbrojených složkách, které postupují dle svých potřeb a možností.

Francouzské vojenské zálohy se dělí na

- Aktivní zálohu
- Občanskou zálohu

Aktivní záloha se dělí na dva stupně

1. stupeň

Tvoří dobrovolníci, francouzští občané, ve věku 17-50 let. Důstojníci a praporčíci do 55 let. Doba kontraktu je proměnlivá od jednoho, do pěti let a může být dále prodlužována. Po absolvování základního výcviku jsou rezervisté povolávání během roku na cvičení v délce 5 – 30 dní, dle odbornosti a útvaru, kde jsou zařazeni. „Dobrovolníci – specialisté mohou případně vykonávat přesně definované práce

¹²² Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 49

¹²³ Bucherie, B., Francouzská vojenská záloha, prezentace, Vyškov 22. 9. 2011, str. 1

¹²⁴ Tamtéž, str. 3

*odpovídající jejich civilní odborné kvalifikaci, bez zvláštního vojenského výcviku.*¹²⁵ Nastupují buď jednotlivě, jako doplnění stávajících jednotek (štábů), nebo k samostatným záložním organickým jednotkám. V případě potřeby mohou být povoláni do služby v délce až 200 dní.¹²⁶

Příslušníci záloh jsou vysíláni i do zahraničních misí francouzské armády. Pro potřeby armády je využívána i jejich civilní odbornost a zkušenosti.

2. stupeň

*„Je tvořen vojáky z povolání nebo ve smluvním poměru a dobrovolníky pozemního vojska, kteří mají za povinnost být k dispozici po dobu pěti let počínaje dnem svého vyškrcnutí z aktivní služby.“*¹²⁷

Občanská záloha je dalším, specifickým druhem zálohy ozbrojených sil Francie. *„Jejím posláním je přijmout všechny ty, kdo chtějí jednat a působit ve prospěch obrany, ale nemohou, anebo nechtějí podepsat více svazující dohodu o službě v aktivní záloze. Tito dobrovolníci, dobrovolní spolupracovníci veřejné služby a jakési kontrolky pozemního vojska v civilní společnosti, jsou schvalováni vojenskými úřady vždy pro určitý projekt. Slouží pak velení jako jakási záloha při seznamování civilní společnosti s problémy obrany.“*¹²⁸ Příslušník občanské zálohy nemá vojenský status a podepisuje souhlas se zařazením do občanské zálohy na 3 roky. Tento souhlas může být bez ohledu na věk dobrovolníka podepisován opakovaně. Působí zejména ve „...styku s veřejností a propagace ozbrojených sil a při akcích podporujících obranného ducha.“¹²⁹

*„Dále se zapojuje do aktivit, vytvářejících spolupráci a partnerství mezi armádou a civilními zaměstnavateli, což v konečném důsledku podporuje nábor do řad rezervistů, protože problémy se zaměstnavateli se tím velmi snižují. Ze strany státu dochází k podpoře zaměstnávání rezervistů a zaměstnavatelé jsou různými formami motivováni k tomu uvolňovat rezervisty v případě potřeby na vojenská cvičení.“*¹³⁰

---

¹²⁵ Bucherie, B., Francouzská vojenská záloha, prezentace, Vyškov 22. 9. 2011, str. 3

¹²⁶ Kuthan, P., Aktivní záloha („Dvakrát občanem“), nepublikováno., s. 94

¹²⁷ Bucherie, B., Francouzská vojenská záloha, prezentace, Vyškov 22. 9. 2011, str. 4

¹²⁸ Tamtéž, str. 5

¹²⁹ Tamtéž, str. 5

¹³⁰ Kuthan, P., Aktivní záloha („Dvakrát občanem“), nepublikováno., s. 95

Francouzi záložníky často nazývají „dvojm občanem“, protože „...kromě své prvotní sociální funkce si zvolil sloužit své zemi, a to ve svém volném čase.“¹³¹

„Tomu má odpovídat jeho společenské postavení, finanční ohodnocení a podpora zaměstnavatelů.“¹³² Právě tyto aspekty jsou u nás podceněny.

Polsko

Polská republika začala budovat jednotky dobrovolných vojáků – Národní rezervní síly (Narodowe Sily Rezerwowe - NSR) v roce 2010. Plánovaný početní stav pro nejbližší dva roky je stanoven na 20 000 dobrovolníků – mužů i žen.

„Jsou tvořeny vojáky v záloze (NSR – poznámka autora), kteří dobrovolně uzavřeli smlouvu o vykonávání vojenské služby v rezervě. Jsou k dispozici k povolání pro plnění úkolů jak vojenského, tak i nevojenského charakteru, na území Polska i v zahraničí. Každý rezervista má svou konkrétní pozici v jednotce.“¹³³

Vstup do této dobrovolné zálohy je pouze pro plnoleté Polské občany do 50 let věku, u důstojníků do 60 let. Roční dotace výcviku činí 30 dnů. Dobrovolník bez vojenské zkušenosti musí absolvovat základní přípravný kurz. Jeho délka je odvislá od funkce, kterou bude zastávat. Studentům vysokých škol je umožněno absolvovat tento kurz během prázdnin.¹³⁴

Již od začátku je plánováno, že takto budované síly budou využívány nejen na území Polska, ale i v zahraničních operacích po celém světě.

„Příslušníci NSR mají v případě zájmu přednost při žádosti o práci ve státní službě či ve státních úřadech. Může jim být dotováno jejich studium ve škole. Jsou oceňováni stejným systémem morálních ocenění za výkon služby jako profesionální vojáci. Mají právo užívat vojenskou uniformu. Během služby je jim zajištěna bezplatná lékařská péče (včetně zubaře). Částečně se jim i započítává doba služby do zápočtu vojenského důchodu.“¹³⁵

Výše jsem ve stručnosti popsal fungování dobrovolnických jednotek v některých armádách členských států aliance. Tyto jednotky však najdeme i v dalších zemích, např. v Německu, Belgii, Španělsku nebo Maďarsku.

¹³¹ Bucherie, B., Francouzská vojenská záloha, prezentace, Vyškov 22. 9. 2011, str. 6

¹³² <http://www.nova-armada.cz/news/prezentace-pridelence-obrany-francie-na-seminari-k-aktivnim-zaloham/>, ověřeno 6. 3. 2012

¹³³ Kuthan, P., Aktivní záloha („Dvakrát občanem“), nepublikováno., s. 93

¹³⁴ <http://www.wojsko-polskie.pl/narodowe-sily-rezerwowe>, ověřeno 6. 3. 2012

¹³⁵ Kuthan, P., Aktivní záloha („Dvakrát občanem“), nepublikováno., s. 94

2.9. Budoucnost AZ

„Bez výraznějšího společenského uznání, bez výraznějšího uznání i ze strany samotné AČR, která dosud nevyužila možný potenciál, který jednotky AZ skýtají je možné, že se jejich zájem o dobrovolnou službu vlasti pomalu vyčerpá a službu v AZ tak postupně většina ukončí.“¹³⁶

Tento pesimistický pohled je na základě současného stavu na místě. V současné době probíhají práce na nové koncepci aktivní zálohy. Názory se různí, objevují se různé pohledy na věc.

Koncepty možných směrování:

- Koncept tzv. „Národní gardy“

„Jedním z prvořadých úkolů AZ je ochrana objektů důležitých pro obranu státu (ODOS), pomoc při záchranných pracích v době živelných pohrom a havárií. Z výše uvedeného vyplývá, že se jedná zejména o úkoly spojené s vnitřní bezpečností ČR. Nezbytná je tedy také úzká spolupráce s partnery v IZS, která je v současné době nesystémová.“¹³⁷

- Koncept záloh v rámci určených útvarů

„Koncept předpokládá jednotky AZ přímo u útvarů pravidelné armády. Tento koncept již v AČR úspěšně funguje a je zaveden u tankové roty Příkladice, speciálních sil, 41. mechanizovaného praporu Žatec. Systém předpokládá vytvoření jednotky AZ v rámci daného útvaru a AZ přecházejí přímo do podřízenosti velitele útvaru, ve kterém jsou budovány. Velitelsky je jednotka zabezpečena. Materiálně jednotku zabezpečuje opět daný útvar, technika používaná k výcviku je v rámci útvaru a v neposlední řadě zde dochází k nutné spolupráci pravidelné armády a jednotky AZ, protože jednotky cvičí spolu a ne odděleně. Odpadá obava z vytvoření dvou odlišných světů AZ a pravidelné armády, narůstá operační schopnost AZ a snižuje se doba nutnosti stmelovacího výcviku v případě nasazení jednotky v míru či v misi.“¹³⁸

- Koncept zachování stávajících rot KVV

„Současný systém AZ v rámci AČR je založen na základě pěších strážních rot při KVV. ČR je rozdělena do 14 krajů a v každém z nich je jedno KVV, pod nějž spadá

¹³⁶ Kuthan, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1. vyd. Praha: Československá obec legionářská, 2009, 47 s., s. 73

¹³⁷ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 24

¹³⁸ Tamtéž, str. 29

jedna pěší rota AZ a také veškerá administrativa daného kraje ve vojenských otázkách.“¹³⁹

Jiný pohled na problematiku budoucnosti aktivní zálohy v Armádě České republiky přináší jeden ze spoluautorů Bílé knihy o obraně Mjr. Václav Marhoul. Dle něj bude struktura aktivní zálohy tvořena:

- *„příslušníky vševojskové aktivní zálohy předurčené jako zdroj pro doplňování ozbrojených sil na systematizovaná místa u jednotlivých útvarů v rámci mírové struktury ozbrojených sil. Tyto AZ jsou organickou součástí jednotek a jsou plně v odpovědnosti útvarů. Zvažuje se možnost jejich nasazení i v zahraničí na individuální bázi. Alternativa kolektivního nasazení útvarové jednotky AZ v zahraničí je v budoucích, řekněme 7- 8 letech, prakticky vyloučena.*
- *příslušníky aktivní zálohy - specialisty - předurčenými na systematizovaná místa v rámci mírové struktury ozbrojených sil, včetně vybraných občanských zaměstnanců resortu. (Jednotlivci, či malé skupiny lidí, kteří mají v rámci svého civilního povolání odbornost využitelnou pro plnění úkolů ozbrojených sil v případě potřeby – mechanici, lékaři, IT). Jsou v odpovědnosti jednotek, které danou odbornost zajišťují pro ozbrojené síly v době míru. Pravděpodobnost nasazení i v zahraničí na individuální bázi.*
- *příslušníky teritoriální aktivní zálohy, jejichž jednotky jsou vytvářeny v jednotlivých krajích. Jsou v odpovědnosti Krajských vojenských velitelství s tím, že mají přesně stanovené úkoly jako střežení objektů, posílení policie a pomoc v případě živelných pohrom a průmyslových havárií na území daného kraje (spolupráce s IZS). Jejich výcvik a vybavení jsou přizpůsobeny pouze těmto úkolům.*
- *členy občanské služby pro obranu státu. Jde o zvláštní kategorii, která není součástí systému aktivní zálohy, kdy zájemci uzavírají čestnou dohodu s resortem a kdy, bez nároku na odměnu, fungují jako „velvyslanci“ ozbrojených sil – dobrovolníci, kteří mohou pomáhat s organizováním propagačních akcí atd. Jsou v odpovědnosti Krajských vojenských velitelství.*“¹⁴⁰

Různá slova, různé termíny, ale faktická podobnost navrhovaných řešení. Všechny výše uvedené koncepty mají své výhody i nevýhody. U poslední odrážky kolegy Marhoulů si nelze nepovšimnout zjevné inspirace občanskou zálohou ozbrojených sil Francie.

¹³⁹ Háječek, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011, str. 34

¹⁴⁰ Marhoul, V. korespondence s autorem, nepublikováno

II. Empirická část

3. Vlastní výzkum

3.1. Stanovení výzkumného cíle a hypotéz

Za cíl výzkumu jsem si stanovil zjistit profil aktivního záložníka, tedy člověka, který dobrovolně převzal výkon branné povinnosti. Jeho motivaci, pohled na institut AZ a podporu, které se mu dostává od armády, státu a celé společnosti.

Vzhledem k tématu práce a informacím, které jsem během zpracování teoretické části práce získal, jsem stanovil tyto hypotézy:

H1: *Aktivní zálohy podporují u svých příslušníků kladné charakterové vlastnosti jako nezištnost, loajalitu ke státu, vlastenectví a schopnost obětovat se pro druhé.*¹⁴¹

H2: *Aktivní zálohy jsou tvořeny vysoce motivovanými jedinci.*

H3: *Aktivní záložník je člověk s nižším vzděláním, žijící se manuální prací.*

Potvrzení, či vyvrácení uvedených hypotéz by mělo, dle mého názoru, splnit stanovený výzkumný cíl.

3.2. Popis výzkumného souboru

Výzkumné šetření probíhalo na území celé České republiky. Elektronickou poštou bylo obesláno všech 14 Krajských vojenských velitelství průvodním dopisem s prosbou o distribuci dotazníků mezi členy aktivních záloh. Teoreticky tak byl dotazník distribuován všem příslušníkům AZ v celé republice. Protože byli touto formou

---

¹⁴¹ Hypotéza je převzata z oficiálních webových stránek armády české republiky, kde je uvedena jako jeden z důvodů existence aktivních záloh.

osloveni všichni členové zkoumané skupiny, mám za to, že výsledky šetření mají odpovídající vypovídací hodnotu. Pro určení velikosti zájmové skupiny budeme vycházet z dat Ministerstva obrany, které udává, že k 1. 7. 2011 byl počet aktivních záložníků 1149¹⁴². Výzkumu se zúčastnilo 240 respondentů, tedy 21% z nich.

3.3. Použité metody výzkumu

Za výzkumnou metodu byl zvolen kvalitativní výzkum a jako výzkumná technika byl použit dotazník. Dotazník je forma výzkumu, která je velmi rozšířená především v pedagogice a v sociologii.¹⁴³ Dotazník je systém předem navržených otázek, které jsou pečlivě a promyšleně uspořádány.

Otázky v dotazníku byly uzavřené a polo uzavřené. Typ otázek byl použit s ohledem na vyloučení variantních odpovědí respondentů, aby se snížila pravděpodobnost výrazně odlišných odpovědí. Data získaná z takto strukturovaného dotazníku se lépe vyhodnocují.¹⁴⁴

Výzkum probíhal v prosinci 2011 a lednu 2012.

Přehled otázek dotazníku je uveden v příloze č. 6.

---

¹⁴² Franěk, M., Aktivní záloha OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011

¹⁴³ Chráská, M. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada, 2007, s. 161-162. ISBN 978-80-247-1369-4

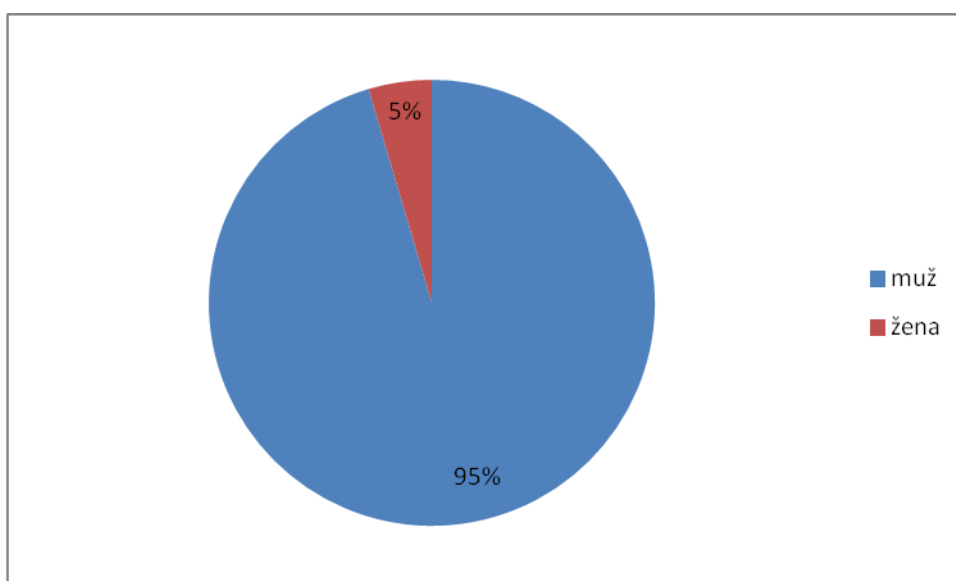
¹⁴⁴ Hendl, J., Kvalitativní výzkum, Praha: Portál, 2005, str. 173., ISBN 978-80-7367-485-4

3.4. Vlastní výzkum a analýza jeho výsledků

Otázka č. 1 – Vaše pohlaví?

	Počet odpovědí	%
Muži	229	95
Ženy	11	5
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

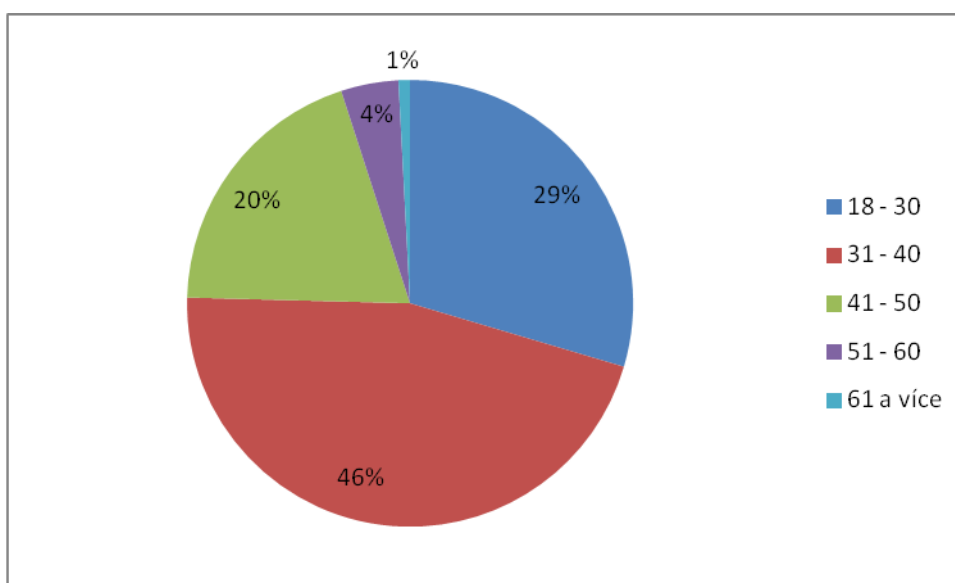
Zdroj: vlastní výzkum

Celkem na dotazník odpovědělo 240 respondentů. Z nichž bylo 229 mužů a 11 žen. Vzhledem k povaze prostředí – armáda – se podobný poměr dal očekávat.

Otázka č. 2 – Váš věk?

	Počet odpovědí	%
18 – 30	71	29
31 – 40	110	46
41 – 50	47	20
51 – 60	10	4
61 a více	2	1
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

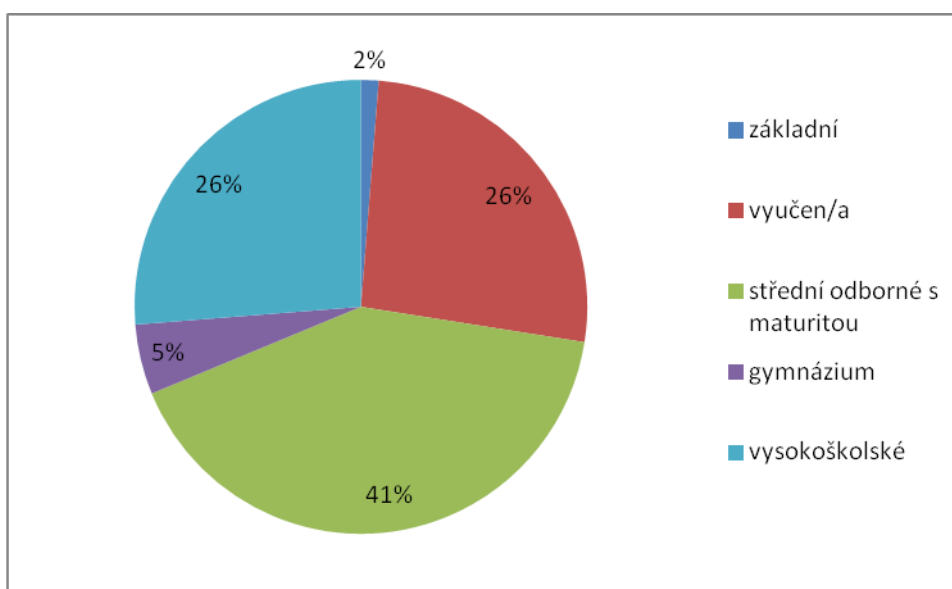
Tabulka a následně graf ukazuje věkovou strukturu aktivních záložníků – respondentů. Z výsledů je patrné, že majoritu ve skupině tvoří „zralí“ muži a ženy ve věku 31 – 40 let (ženy jsou v této skupině tři). Druhou skupinu v pořadí, co se týče početnosti, tvoří skupina „nejmladších“ ve věku 18 – 30 let (zde je počet žen sedm – nejvíce ze všech skupin). Třetí skupina záložníků je ve věku 41 – 50 let. V této skupině je jedna žena. Záložníci ve věku nad 50 let tvoří 5% z celkového počtu.

Dle mého názoru je toto „rozvrstvení“ dáno, do značné míry, časovým odstupem od vzniku institutu aktivní zálohy (aktivní zálohy dobrovolné) a od konce povinné vojenské služby (k 31. 12. 2004).

Otázka č. 3 – Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

	Počet odpovědí	%
Základní	3	2
Vyučen/ vyučena	63	26
Střední odborné maturitou	99	41
Gymnázium	12	5
Vysokoškolské	63	26
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Největší skupina respondentů má střední odborné vzdělání s maturitou (99 – 41%). Vyučení (63 – 26%), spolu s vysokoškoláky tvoří druhé nejpočetnější skupiny. Na gymnáziu získalo vzdělání 5 procent respondentů a základní vzdělání dvě procenta.

Ženy, které odpověděly na dotazník, mají vzdělání ve skoro celém rozsahu, od vyučených (1 žena), střední odborné s maturitou (5 žen), gymnázium (1 žena) a vysokoškolské (4 ženy). Se základním vzděláním není žádná.

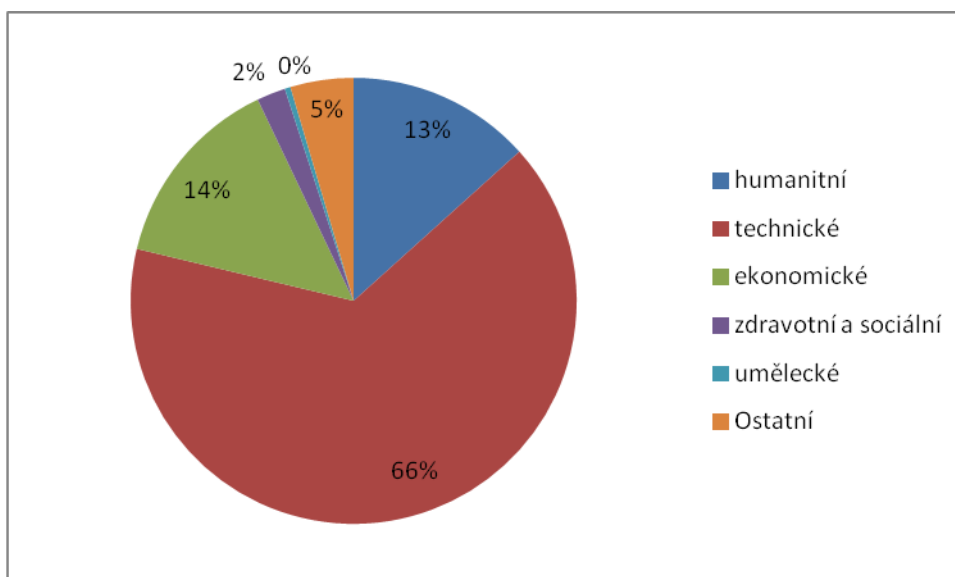
Celkem má maturitní a vyšší vzdělání 72 procent respondentů. Takto vysoké číslo si vysvětlují formou oslovení respondentů (elektronická pošta) a elektronickým dotazníkem na webových stránkách.

Otázka č. 4 – Váš obor vzdělání?

	Počet odpovědí	%
Humanitní	32	13
Technické	157	66
Ekonomické	34	14
Zdravotní a sociální	5	2
Umělecké	1	0
Ostatní	11	5
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

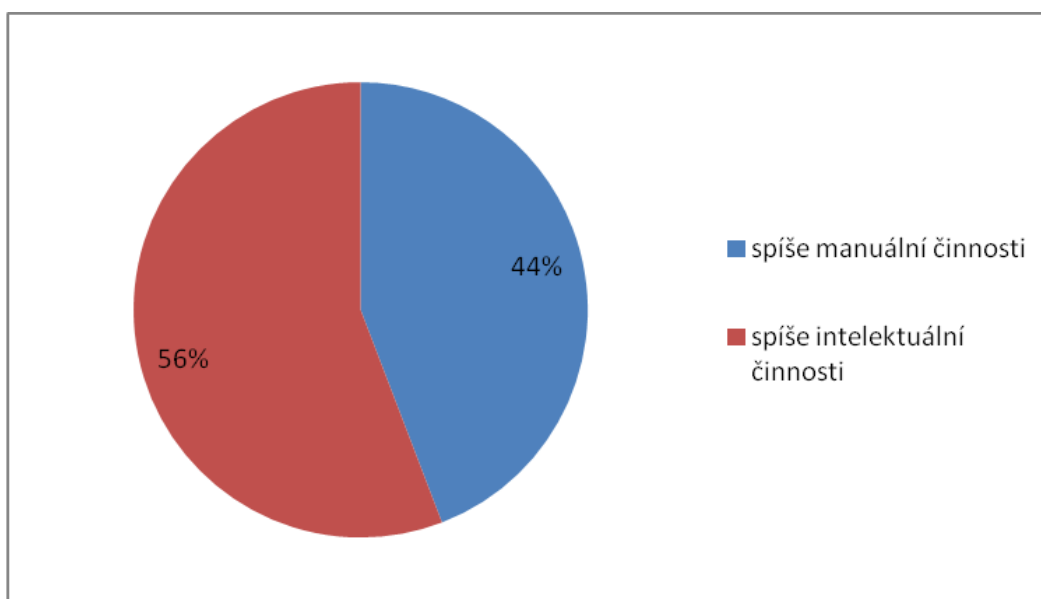
Zdaleka největší zastoupení mezi aktivními záložníky – respondenty, mají absolventi technických oborů (157 – 66%). Druhou a třetí nejpočetnější skupinou jsou absolventi ekonomických (34 – 14%) a humanitních (32 – 13%) oborů. Obor zdravotní a sociální (5 – 2%) je již zastoupen velice málo. Umělecký obor vzdělání (1 – 0%), reprezentovaný jedním respondentem, je spíše výjimkou. Ti respondenti, kteří se nedokázali zařadit do předdefinovaných kategorií, vyplňovali kolonku ostatní. Jsou to kuchař – číšník, gastronomie, všeobecný obor vzdělání, bezpečnostně právní, ...

Toto rozložení se vzhledem k charakteru vojenské profese dalo očekávat.

Otázka č. 5 – Jaký je charakter Vaší civilní profese?

	Počet odpovědí	%
Spíše manuální činnosti	106	45
Spíše intelektuální činnosti	134	55
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

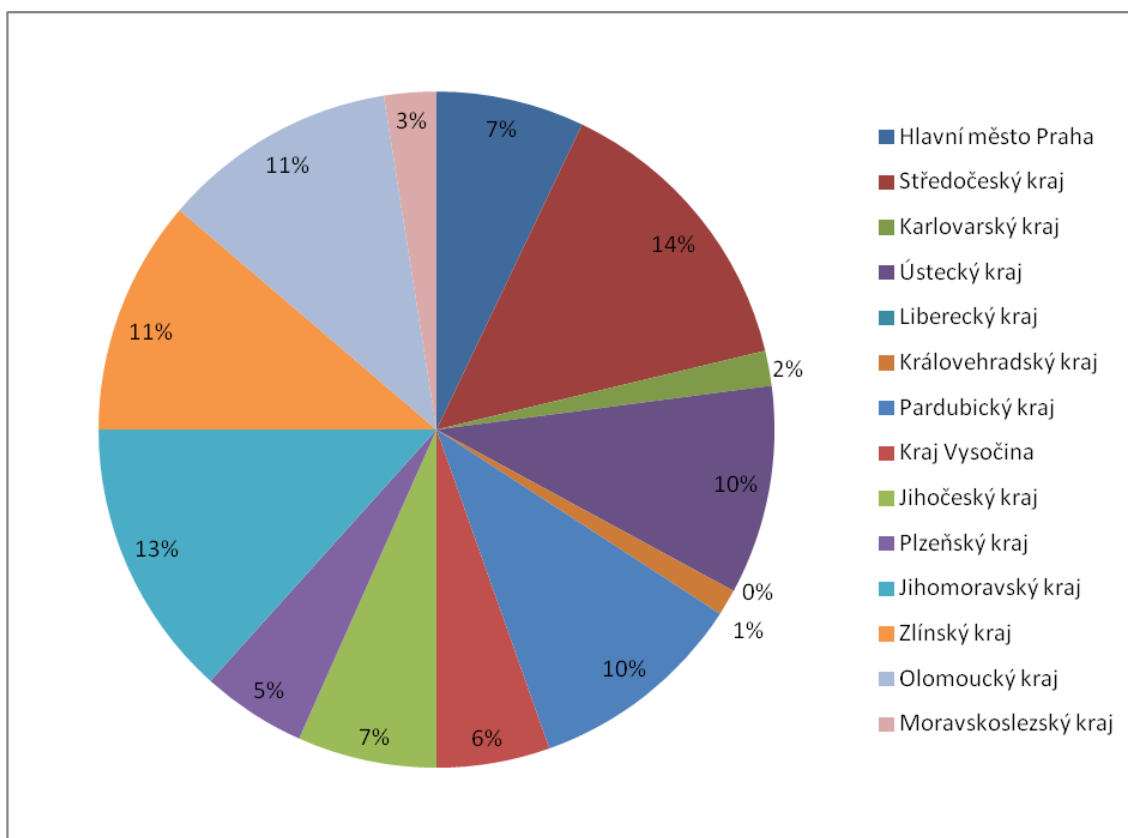
Zdroj: vlastní výzkum

Z tabulky a následně grafu vyplývá, že těsně nadpoloviční většina respondentů se živí spíše prací intelektuální (134 – 55%). Dle mého názoru je to v protikladu k charakteru vojenské profese. Drtivá většina profesionálních vojáků vykonává, dá-li se tak říci, manuální činnosti. Kromě velitelských kádrů různých stupňů. Je tedy možné, že aktivní záložníci, do jisté míry, vědomě či nevědomě, vstupují do aktivní zálohy s cílem jisté kompenzace, regenerace psychických sil při vykonávání spíše manuálních činností. Při své činnosti v AZ psychicky „odpočívají“. Nechají se vést svými veliteli – ať již z řad svých kolegů – záložníků, nebo profesionálními instruktory. Odpovědnost, kterou mají ve své civilní profesi, předávají, po dobu vojenského cvičení na ostatní.

Otázka č. 6 – Jaké je Vaše bydliště?

	Počet odpovědí	%
Hlavní město Praha	17	7
Středočeský kraj	34	14
Karlovarský kraj	4	2
Ústecký kraj	24	10
Liberecký kraj	0	0
Královehradecký kraj	3	1
Pardubický kraj	25	10
Kraj Vysočina	13	6
Jihočeský kraj	16	7
Plzeňský kraj	12	5
Jihomoravský kraj	32	13
Zlínský kraj	27	11
Olomoucký kraj	27	11
Moravskoslezský kraj	6	3
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

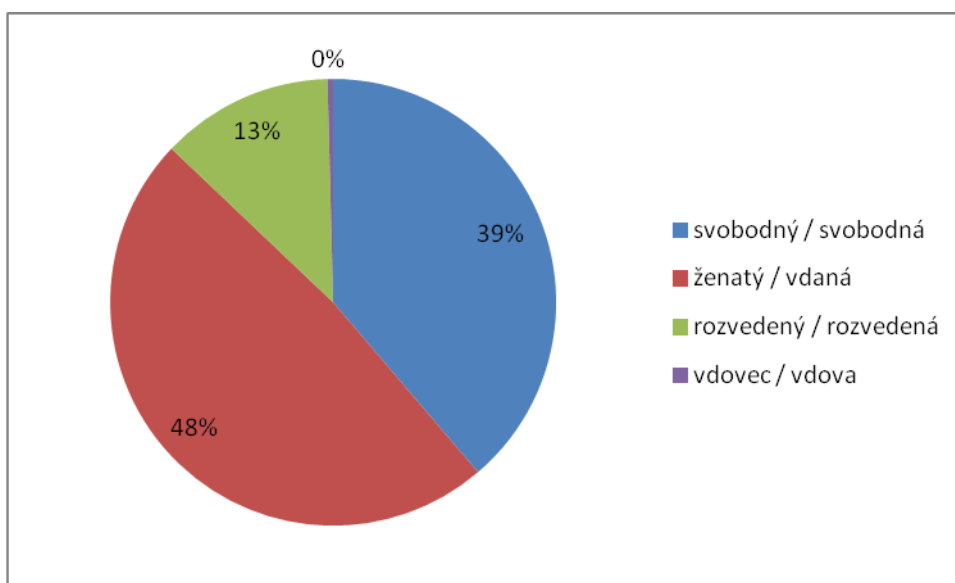
Nejvíce respondentů uvedlo jako svoje bydliště Středočeský kraj (34 – 14%). Jako druhý nejčastější je uváděn kraj Jihomoravský (32 – 13%). Následují kraje Zlínský a Olomoucký, oba shodně (27 – 11%).

Jistou anomálií je, že se výzkumu nezúčastnil jediný respondent z Libereckého kraje. Přestože jsem posílal průvodní dopis se žádostí o dobrovolné vyplnění dotazníku cestou Krajského vojenského velitelství v Liberci. Mohu se tedy pouze domnívat, zda se tato žádost k jednotlivým záložníkům dostala, nebo zda žádný z 56 příslušníků AZ v Libereckém kraji neměl zájem dotazník vyplnit.

Otázka č. 7 – Jaký je Váš rodinný stav?

	Počet odpovědí	%
Svobodný / svobodná	93	39
Ženatý / vdaná	116	48
Rozvedený / rozvedená	30	13
Vdovec / vdova	1	0
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

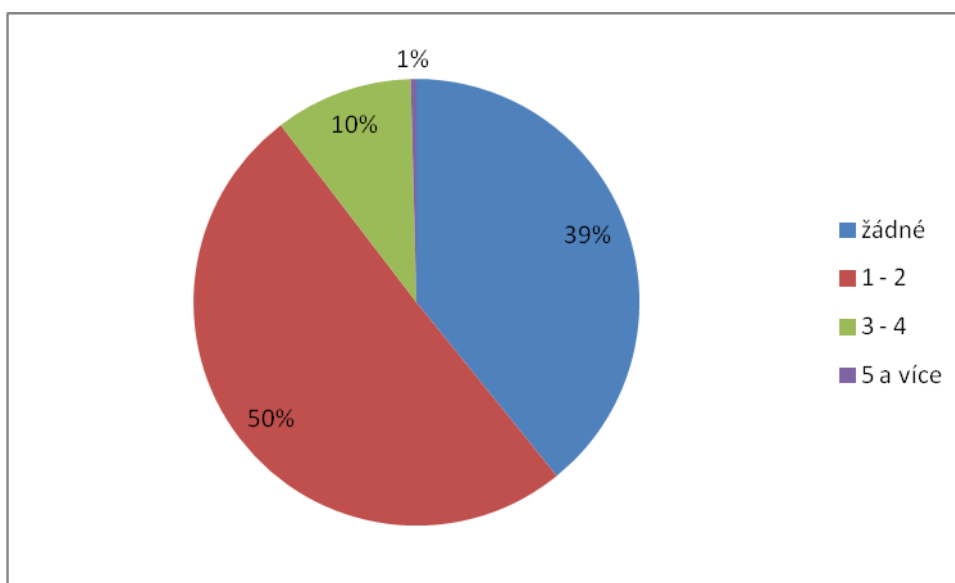
Výše uvedená tabulka a graf ukazuje, že rodinný stav respondentů – příslušníků aktivních záloh - neodpovídá zcela situaci ve zbytku naší společnosti. Skoro polovina (116 – 48%) respondentů žije v manželském svazku. Druhá největší část je tvořena svobodnými (93 – 39%). 30 rozvedených tvoří 13% z celkového počtu. Jeden ovdovělý netvoří ani jedno procento z celkového počtu.

Pokud bychom chtěli porovnávat jednotlivé procentuální výšeče s českou společností, musíme konstatovat, že respondenti výzkumu více žijí v manželském svazku na úkor rozvedených.

Otázka č. 8 – Kolik máte dětí?

	Počet odpovědí	%
Žádné	94	39
1 – 2	121	50
3 – 4	24	10
5 a více	1	1
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Dle výsledků výzkumu, tabulka s grafem ukazuje, že polovina respondentů (121 – 50%) má jedno nebo dvě děti. To odpovídá současnému, nejvíce rozšířenému modelu rodiny. Tři, až čtyři děti má 24 respondentů, což je deset procent. Pět a více dětí má jeden respondent. Druhá nejpočetnější skupina respondentů nemá žádné děti (94 – 39%).

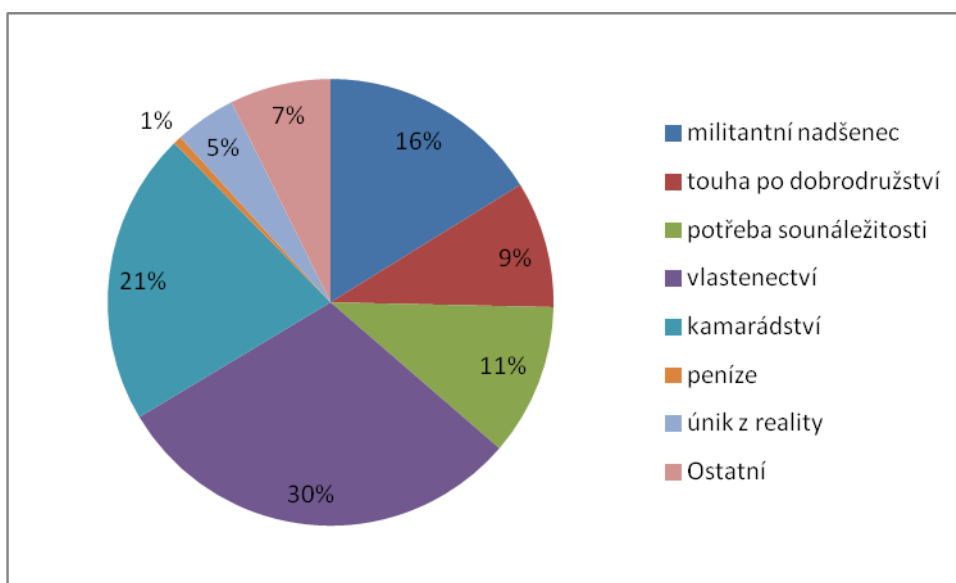
Za zmínku, dle mého názoru stojí, že se počet respondentů bezdětných takřka shoduje s počtem svobodných (viz. předcházející otázka). To je v rozporu se situací ve zbytku české společnosti, u které se udává, že cca 50% dětí se v současné době rodí nesezdaným párům. V našem vzorku pouze devět svobodných respondentů (1% z nich) uvedlo, že má 1 – 2 děti. Naopak osm ženatých / vdaných respondentů (7% z nich) uvedlo, že nemá žádné dítě.

Otázka č. 9 – Jaká byla motivace pro Váš vstup do aktivních záloh?

	Počet odpovědí	%
Militantní nadšenec	106	44
Touha po dobrodružství	60	25
Potřeba sounáležitosti	72	30
Vlastenectví	197	82
Kamarádství	139	58
Peníze	4	2
Únik z reality	29	12
Ostatní	48	20

Respondenti měli možnost vybrat více odpovědí, proto je součet vyšší než 100%.

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Z výše uvedených výsledků výzkumu vyplývá, nejvíce respondentů (197 – 82%) uvedlo jako jeden ze svých motivů pro vstup do aktivní zálohy vlastenectví. Druhým nejčastějším motivem je kamarádství (139 – 58%). Třetím nejčastějším motivem je zájem o armádu (106 – 44%). Následuje potřeba sounáležitosti (72 – 30%), touha po dobrodružství (60 – 25%), únik z reality (29 – 12%). Na posledním místě pomyslného žebříčku se umístily peníze (4 – 2%).

Dále bylo možné uvést svoje ostatní osobní motivace. Tyto motivace jsem rozdělil do dvou skupin:

Motivace spojené s vlastní osobou	Motivace spojené se společností
Chut' navázat na ZVS	Přínos pro ostatní
Nová výzva	Možnost pomoci
Další zkušenosti, učení se novým věcem	Společenská odpovědnost
Ochranářská povaha	Prospěšnost pro společnost
Příprava na možné budoucí konflikty	Služba pro Českou republiku
Osobní rozvoj	Chtít pomáhat
Sebepoznání	Tradice
Smysl pro povinnost	Spolupráce a nová přátelství
Udržování kondice	Když ne my, tak kdo?
Duševní hygiena, odpočinek	
Určitý řád, odlišnost	
Možnost stát se „profesionálem“	
Vojna na nečisto	
Nostalgie	
Překonání sebe sama	
Únik před manželkou	
Minulost naší armády a vlastenectví lidí, kteří se zasloužili o stát	

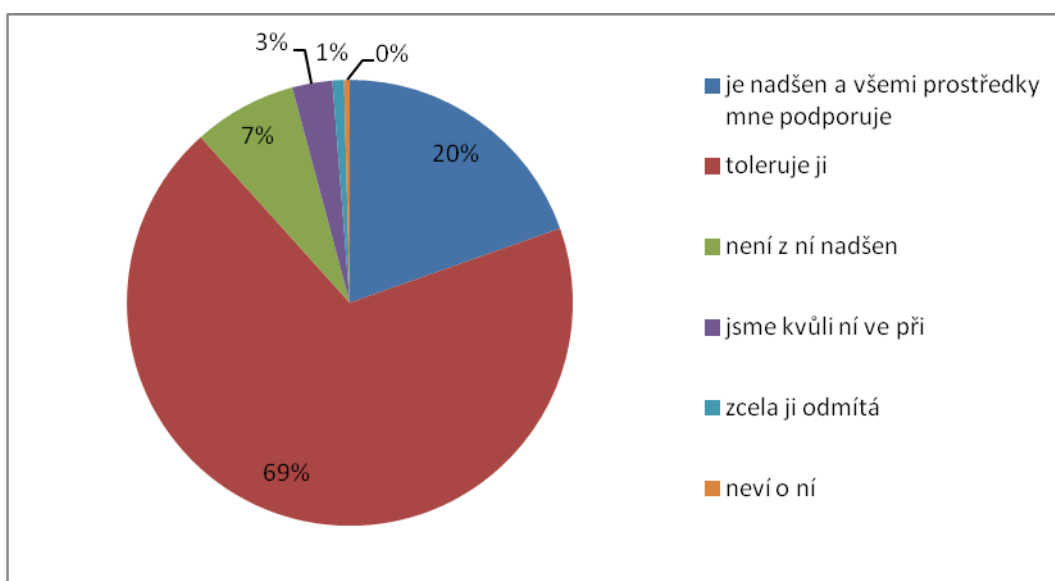
Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 10 – Co na Vaši angažovanost v aktivních zálohách říká Váš partner?

	Počet odpovědí	%
Je nadšen a všemi prostředky mne podporuje	47	20
Toleruje ji	165	69
Není z ní nadšen	18	7
Jsme kvůli ní ve při	7	3
Zcela ji odmítá	2	1
Neví o ní	1	0
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

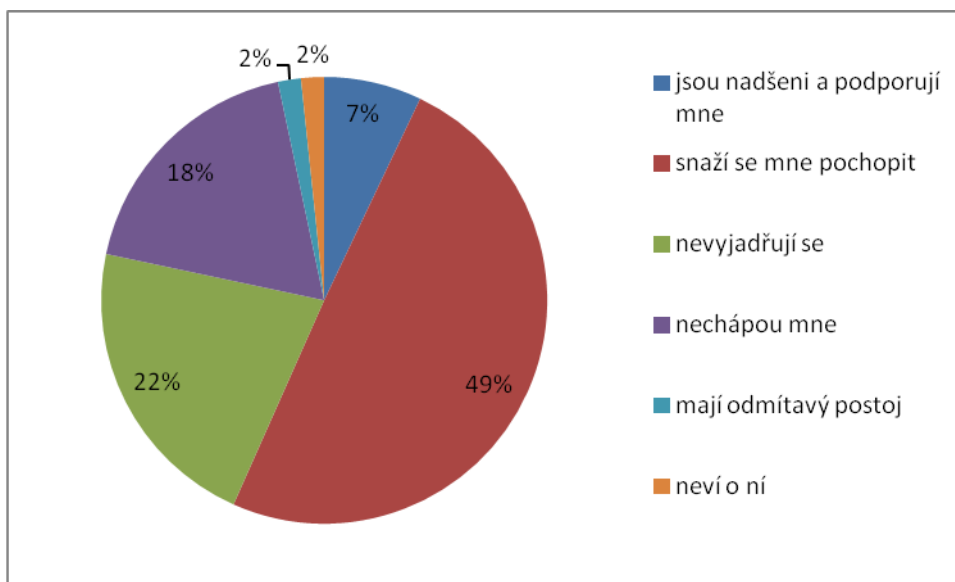
Z odpovědí na dotčenou otázku vyplývá, že respondenti mají ve svých partnerech oporu pro svoji činnost v aktivní záloze. Maximální podporu deklarují respondenti ve 47 případech, tedy 20%. Toleranci svých protějšku pociťuje 165 respondentů, tedy 69%. Celkem je tedy víceméně podporováno svými partnery 212 respondentů, tedy 89%.

Na druhou stranu, různou míru nepochopení, pro svoji záložnickou aktivitu pociťuje celkem 27 respondentů, tedy 11%. Zajímavé je zjištění, že jeden respondent uvedl, že jeho nejbližší partner neví o jeho činnosti v aktivních zálohách.

Otázka č. 11 – Co na Vaši angažovanost v aktivních zálohách říká Vaše okolí (přátelé, známí, sousedé, ...)?

	Počet odpovědí	%
Jsou nadšeni a podporují mne	17	7
Snaží se mne pochopit	119	49
Nevyjadřují se	52	22
Nechápou mne	44	18
Mají odmítavý postoj	4	2
Neví o ní	4	2
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

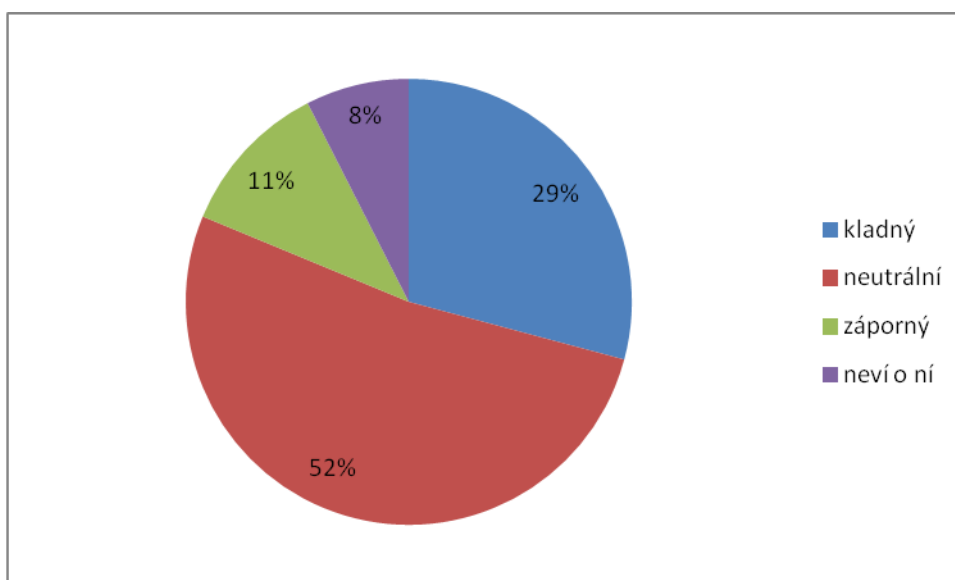
Tabulka doplněná grafem ukazuje, že 17 respondentů (7%) pociťuje maximální podporu svého okolí ve své angažovanosti v aktivní záloze. Největší skupina (119 – 49%) uvádí, že se je jejich okolí snaží pochopit. Druhá nejpočetnější skupina (52 – 22%) uvádí, že se jejich okolí k jejich činnosti nevyjadřuje. Následuje skupina respondentů, kteří deklarují nechápavý postoj okolí (44 - 18%). Odmítavý postoj uvádí 4 respondenti (2%). Čtyři účastníci výzkumu (2%) uvádí, že své okolí o své činnosti neinformovali.

Pokud budeme brát postoje „jsou nadšeni a podporují mne“ a „snaží se mne pochopit“ jako spíše kladné, vychází nám mírně nadpoloviční podpora (56%) respondentů v jejich činnosti.

Otázka č. 12 – Jaký je postoj Vašeho zaměstnavatele k Vaší angažovanosti v aktivních zálohách?

	Počet odpovědí	%
Kladný	70	29
Neutrální	125	52
Záporný	27	11
Neví o ní	18	8
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

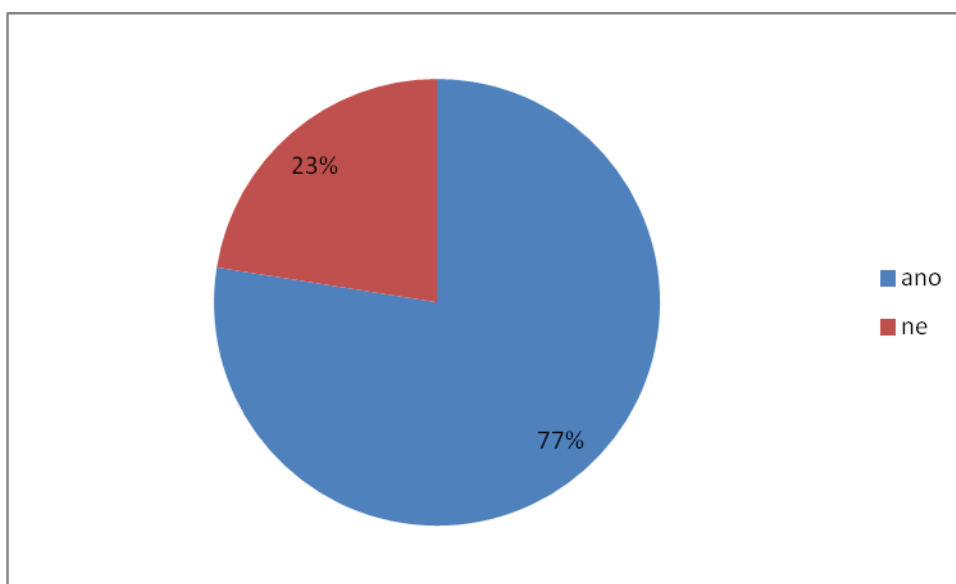
Největší počet respondentů (125 – 52%) udává, že postoj jejich zaměstnavatele je neutrální. Druhá skupina respondentů (70 - 29%) považuje postoj svého zaměstnavatele za kladný. Záporný postoj svého zaměstnavatele ke své angažovanosti v aktivních zálohách udává 27 respondentů, tedy 11%. Posledních 18 respondentů (8%) svého zaměstnavatele o této své aktivitě neinformovalo.

Mohlo by se tedy zdát, že postoj zaměstnavatelů k zapojení svých zaměstnanců do služby v aktivní záloze je spíše kladný (195 – 81%), ale je nutné si uvědomit, že někteří záložníci svého zaměstnavatele raději neinformují a nemálo z nich, z důvodu neshody se zaměstnavatelem a v obavě o zaměstnání, na svoji angažovanost rezignují a buď ze služby odchází, nebo do ní ani nenastoupí.

Otázka č. 13 – Absolvoval(a) jste základní vojenskou službu?

	Počet odpovědí	%
Ano	186	77
Ne	54	23
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

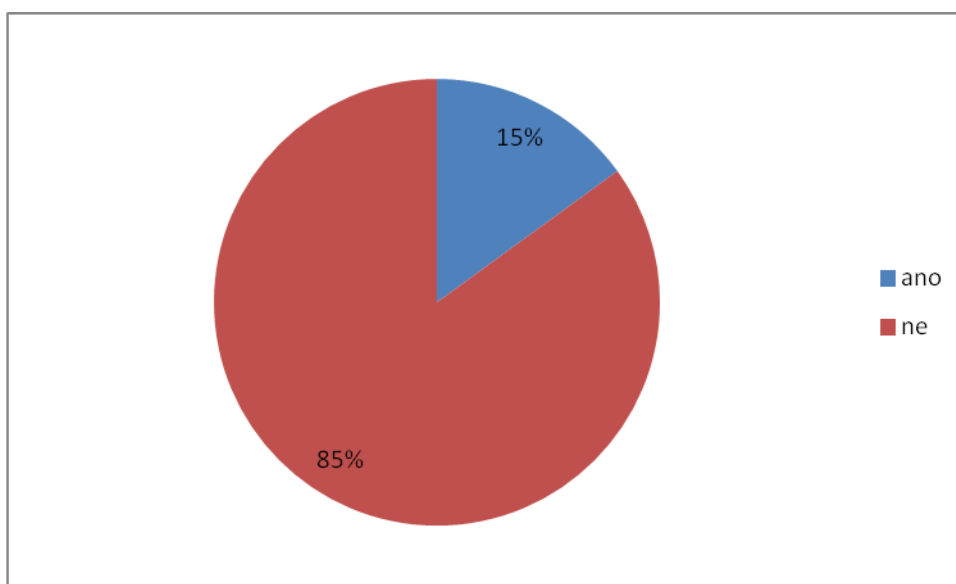
Zdroj: vlastní výzkum

Více než tři čtvrtiny respondentů (186 – 77%) absolvovaly základní vojenskou službu. Zbývající část (54 – 23%) ji již neabsolvovala. Místo ní absolvovali kurz základní přípravy Aktivních záloh.

Otázka č. 14 – Jste bývalý voják z povolání?

	Počet odpovědí	%
Ano	36	15
Ne	204	85
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

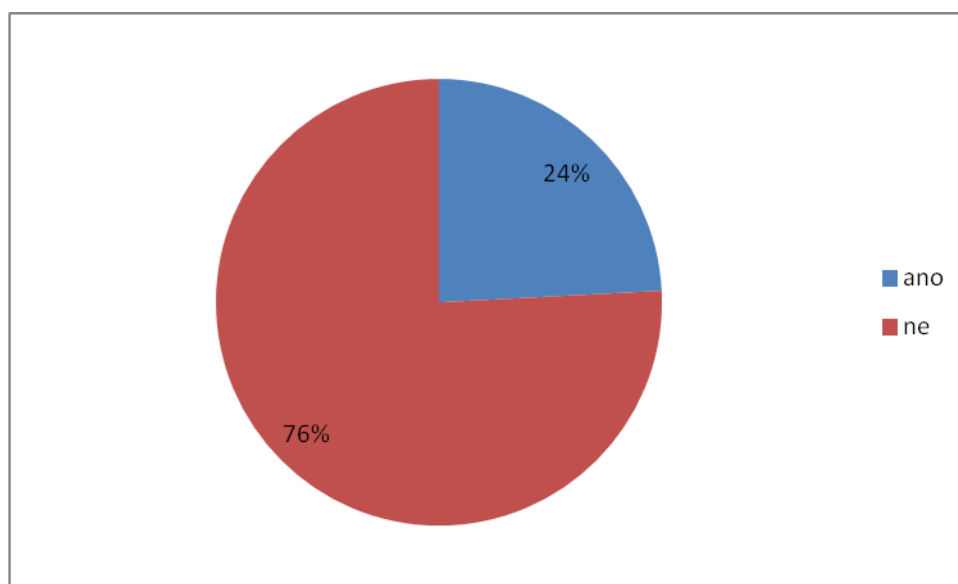
Zdroj: vlastní výzkum

Z celkového počtu dříve sloužilo jako voják z povolání 36 respondentů, což je 15%. Záporně na danou otázku odpovědělo 204 respondentů – 85%.

Otázka č. 15 – Uvažujete o kariéře vojáka z povolání?

	Počet odpovědí	%
Ano	58	24
Ne	182	76
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Na danou otázku odpovědělo kladně 58 respondentů, což je 24% všech dotazovaných. Naopak záporně odpovědělo 182 respondentů – 76%.

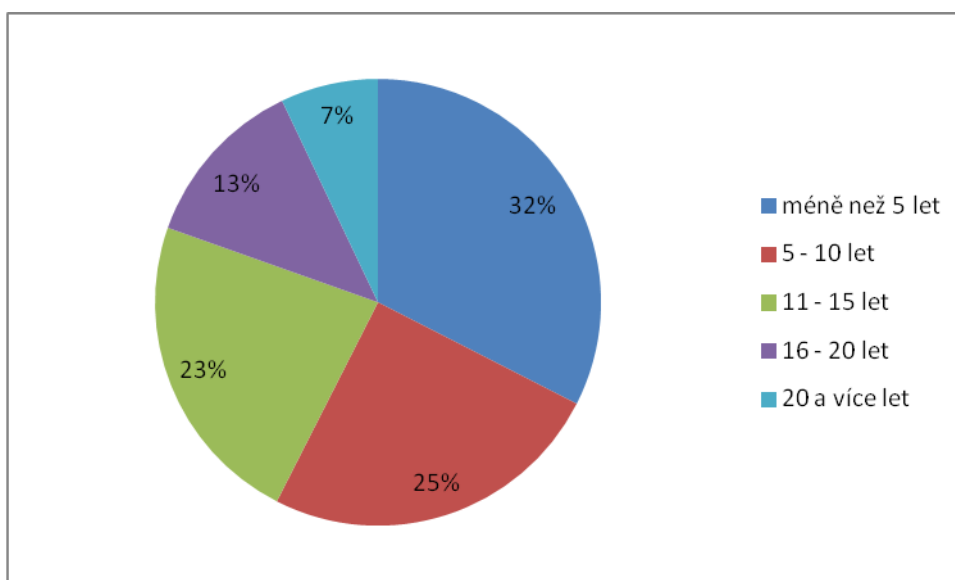
Dané zjištění je zajímavé z hlediska možné budoucí rekrutace do řad profesionální Armády České republiky. Ukazuje na správnost předpokladu, že aktivní zálohy mohou být zajímavým zdrojem personálu pro pravidelnou armádu.

Z 58 respondentů, kteří na danou otázku odpověděli kladně, jich v další otázce č. 17 – „Sloužil někdo z Vaší rodiny jako voják z povolání?“ odpovědělo rovněž kladně 16, což je 28%.

Otázka č. 16 – Kolik let uplynulo mezi ukončením základní vojenské služby a vstupem do aktivních záloh?

	Počet odpovědí	%
Méně než 5 let	78	32
5 – 10 let	60	25
11 – 15 let	55	23
16 – 20 let	30	13
20 a více	17	7
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

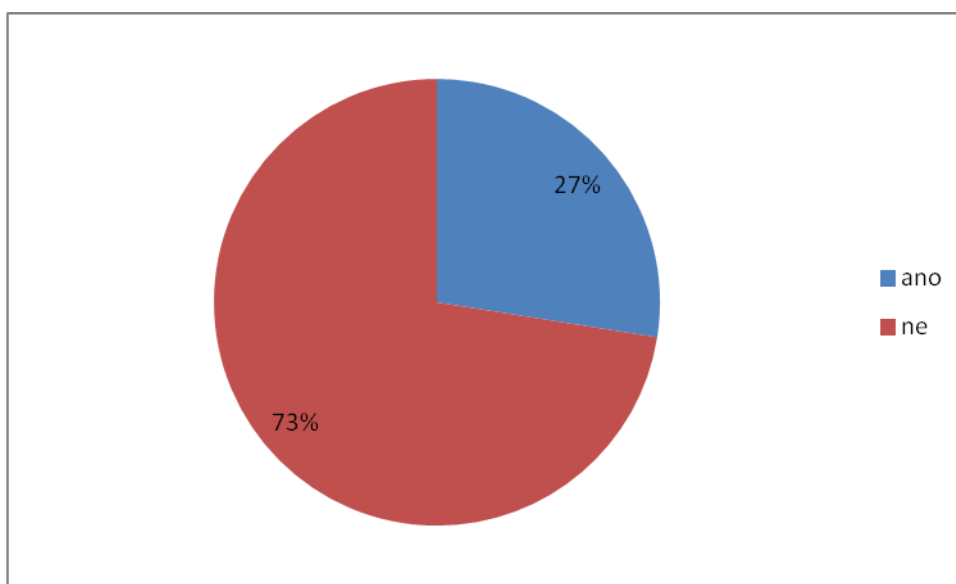
Odpovědi na otázku ukazují postupný sestupný trend v závislosti na době od skončení základní vojenské služby. Čím delší doba od ukončení ZVS uplynula, tím méně respondentů - záložníků do služby v aktivní záloze nastoupilo.

Nejvíce respondentů (78 – 32%) do AZ vstoupilo do pěti let od ukončení ZVS. Následují respondenti nastoupivší v rozmezí 5 – 10 let po ukončení ZVS, kterých je 60, tedy 25%. Dále pak 11 – 15 let – 55 respondentů (23%) a v době od 16 – 20 let je to 30 respondentů (13%). Respondentů, kteří do služby v aktivních zálohách nastoupili po více než 20-ti letech je 17, což je 7%.

Otázka č. 17 – Sloužil někdo z Vaší rodiny jako voják z povolání?

	Počet odpovědí	%
Ano	66	27
Ne	174	73
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Na danou otázku odpovědělo 66 respondentů (27%) kladně. Naopak záporně odpovědělo 174 respondentů (73%).

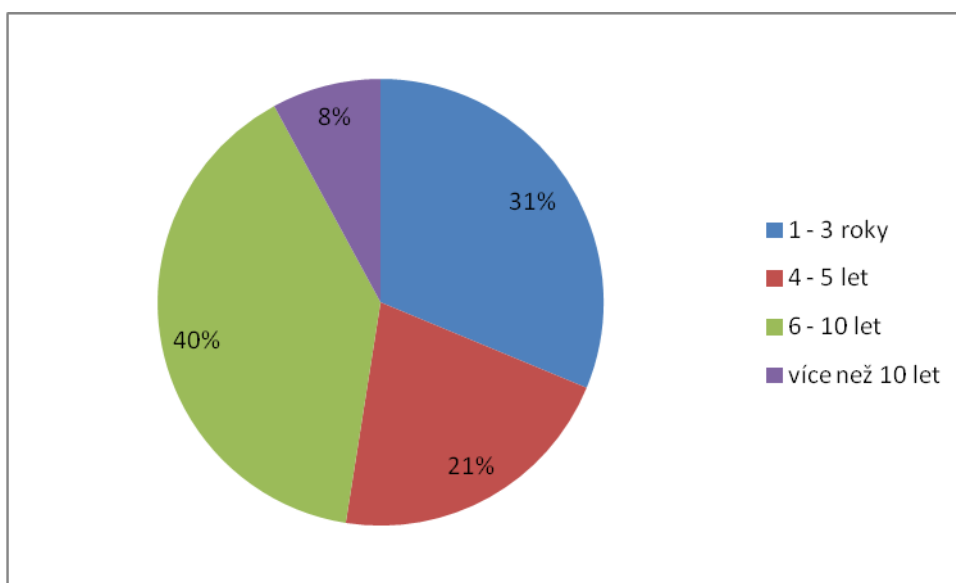
Z respondentů, kteří na danou otázku odpověděli kladně (66 - 27%) jich na otázku č. 15 – „Uvažujete o kariéře vojáka z povolání?“ – odpovědělo rovněž kladně 16, což je 24%.

Otázka č. 18 – Jak dlouho jste členem aktivních záloh?

	Počet odpovědí	%
1 – 3 roky	75	31
4 – 5 let	51	21
6 – 10 let	95	40
Více než 10 let	19	8
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

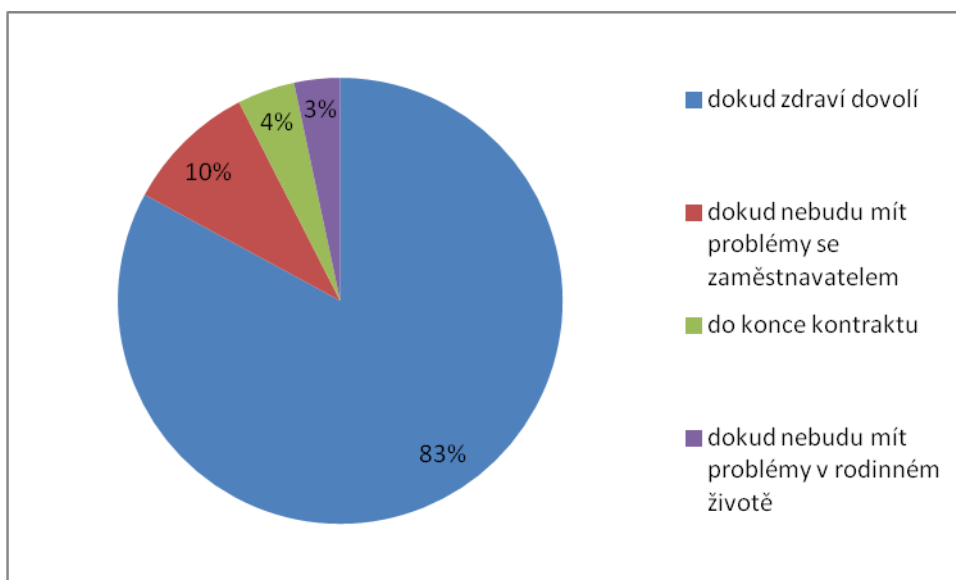
Zdroj: vlastní výzkum

Z odpovědí na otázku vyplývá, že největší počet respondentů (95 – 40%) slouží v řadách aktivní zálohy 6 – 10 let. Druhá nejpočetnější skupina respondentů (75 – 31%) slouží 1 – 3 roky. 4 – 5 let služby udává 51 respondentů, což je 21%. Těch, kteří jsou v aktivní záloze od začátku, tedy déle než 10 let, je 19 (8%).

Otázka č. 19 – Jak dlouho hodláte být členem aktivních záloh?

	Počet odpovědí	%
Dokud zdraví dovolí	199	83
Dokud nebudu mít problémy se zaměstnavatelem	23	10
Do konce kontraktu	10	4
Dokud nebudu mít problémy v rodinném životě	8	3
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

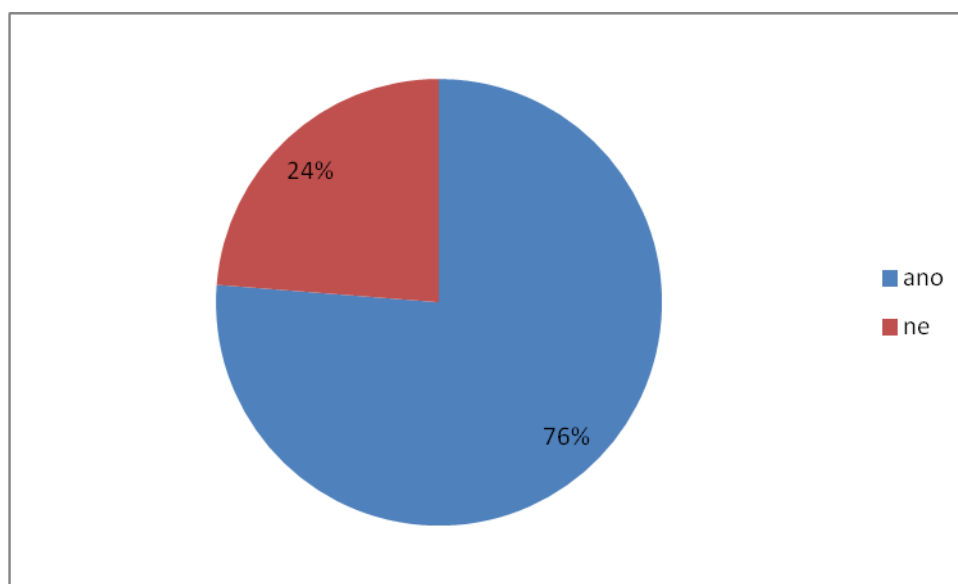
Zdroj: vlastní výzkum

Z odpovědí na otázku je patrné, že hlavním limitujícím faktorem pro případné další prodloužení „Dohody“ je dle vyjádření respondentů zdravotní stav. Tuto možnost vybralo 199 z nich, tedy 83%. Následují problémy v zaměstnání (23 – 10%). Deset respondentů (4%) již ví, že v činnosti AZ bude pokračovat pouze do konce kontraktu s KVV. Svou angažovanost v AZ spojuje s bezproblémovým rodinným životem 8 respondentů, tedy 3% z nich.

Otázka č. 20 – Sloužíte v kraji Vašeho bydliště?

	Počet odpovědí	%
Ano	183	76
Ne	57	24
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

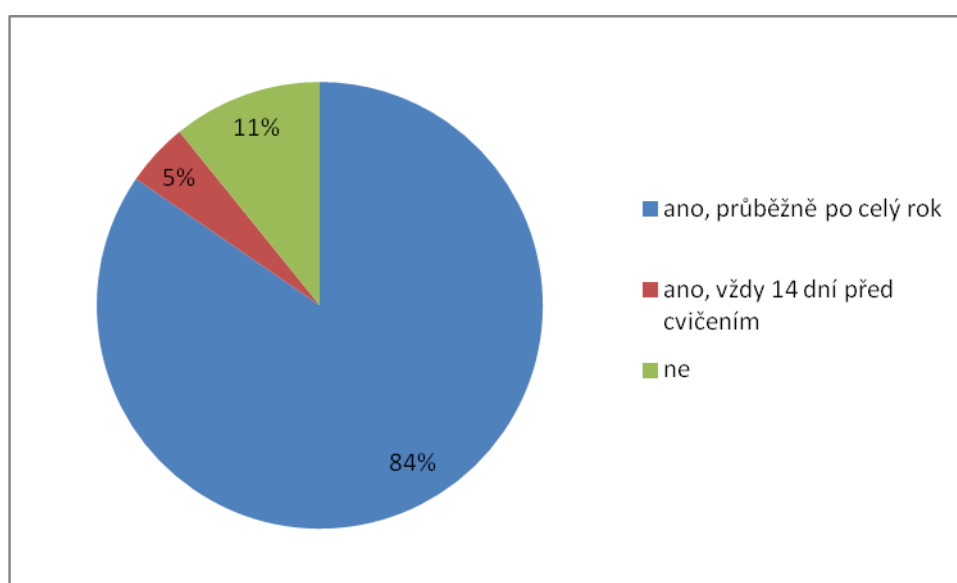
Tabulka a následně i graf ukazují, že 183 respondentů, což je 76%, slouží v jednotce AZ v kraji svého bydliště. Naopak odpovědělo 57 dotázaných (24%).

Takovéto rozložení odpovídá tomu, že majorita aktivních záložníků je ve stavu krajských pěších rot při KVV, které jsou doplňovány na teritoriálním základě a náplň jejich činnosti a výcviku by měla být obdobná. Ostatní jednotky – při konkrétních vojenských útvarech jsou specializovány, a tudíž jejich členové musí „za svojí odborností“ dojíždět.

Otázka č. 21 – Udržujete se v kondici?

	Počet odpovědí	%
Ano, průběžně po celý rok	203	84
Ano, vždy 14 dní před cvičením	11	5
Ne	26	11
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

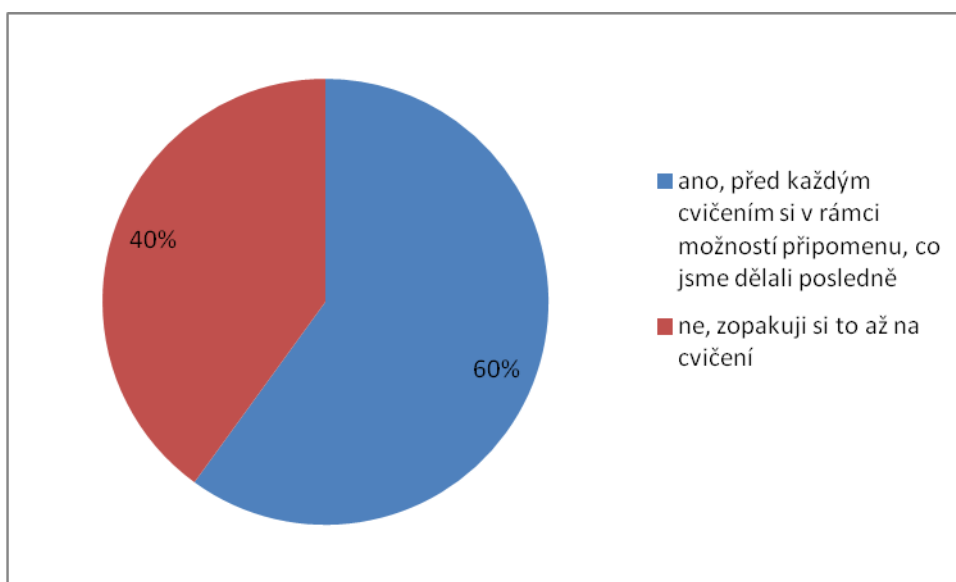
Zdroj: vlastní výzkum

Z vyhodnocení dotazu je zřejmé, že členové aktivních záloh berou svůj závazek, který podepsali v „Dohodě“ vážně a o kondici pečují. Průběžně celý rok sportuje 203 dotázaných, tedy 84%. Vždy 14 dní před nástupem na cvičení se snaží kondici zlepšit 11 respondentů (5%). 26 dotázaných záložníků, tedy 11%, spoléhá na své genetické dispozice a o svoji fyzickou kondici nepečuje vůbec.

Otázka č. 22 – Připravujete se odborně před každým cvičením?

	Počet odpovědí	%
Ano, před každým cvičením si v rámci možností připomenu, co jsme dělali posledně	144	60
Ne, zopakuji si to až na cvičení	96	40
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

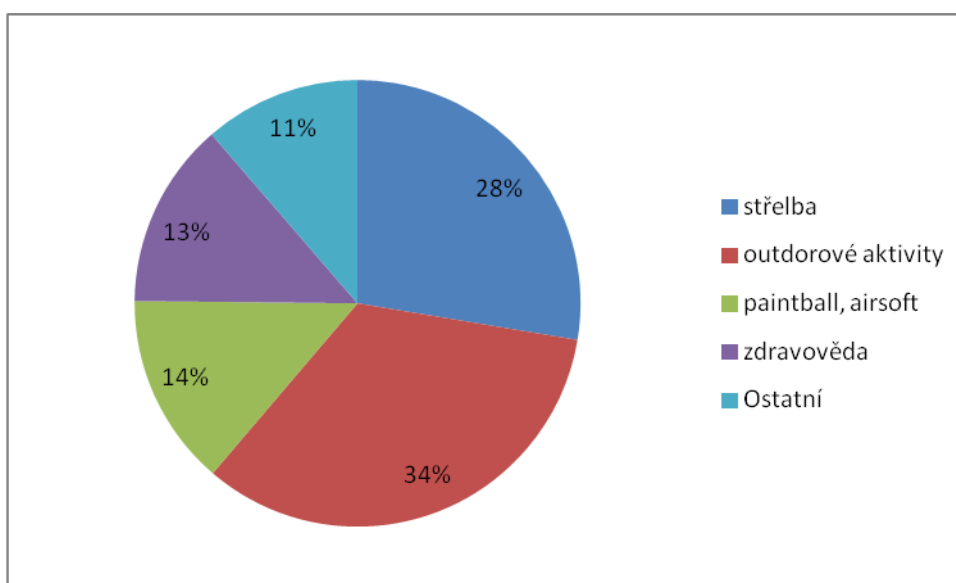
Zdroj: vlastní výzkum

Z odpovědí na otázku vyplývá, že 144 respondentů výzkumu (60%) si před každým cvičením, v rámci možností, zopakuje posledně procvičovanou látku. Zbytek účastníků – 96 (40%) spoléhá na možnost opakování na začátku, nebo v průběhu cvičení.

Otázka č. 23 – Provozujete nějaký koníček související s brannou tematikou, jaký?

	Počet odpovědí	%
Střelba	129	54
Outdoorové aktivity	157	65
Paintball, airsoft	65	27
Zdravověda	63	26
Ostatní	53	22
Respondenti měli možnost vybrat více odpovědí, proto je součet vyšší než 100%.		

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Z výsledku dotazování v otázce č. 23 je patrné, že nejčastějším koníčkem souvisejícím s brannou tematikou jsou outdoorové aktivity. Uvedlo je 157 respondentů (65%). Na druhém místě se umístila střelba se 129 respondenty (54%). Bojové hry paintball a airsoft hraje 65 účastníků výzkumu (27%). Na posledním místě uváděnou zdravotní vědu ve svém volném čase provozuje 53 dotázaných záložníků – 22%.

Respondenti měli možnost uvést i další, v dotazníku nespécifikované, koníčky. Této možnosti využilo 53 respondentů (22%). Odpovědi uvádím v tabulce níže.

Horolezectví	Prostě sport
Meteorologie	Sport
Survival	Parašutismus
Judo	Musado
Turistika	Tramping
Bojové sporty	Jízda na kole
Reenacting – živá historie	Běh
Klub vojenské historie	Elektronika
Taekwondo	Sbor dobrovolných hasičů
Sportovní činnost na obci	Karate
Ju – jitsu	Sebeobrana
Automobilní technika	Snažím se hýbat
Modelářství	Kynologie
Militárie ČSLA	Znehodnocené zbraně
Moje práce	Hokej, kolo, inline

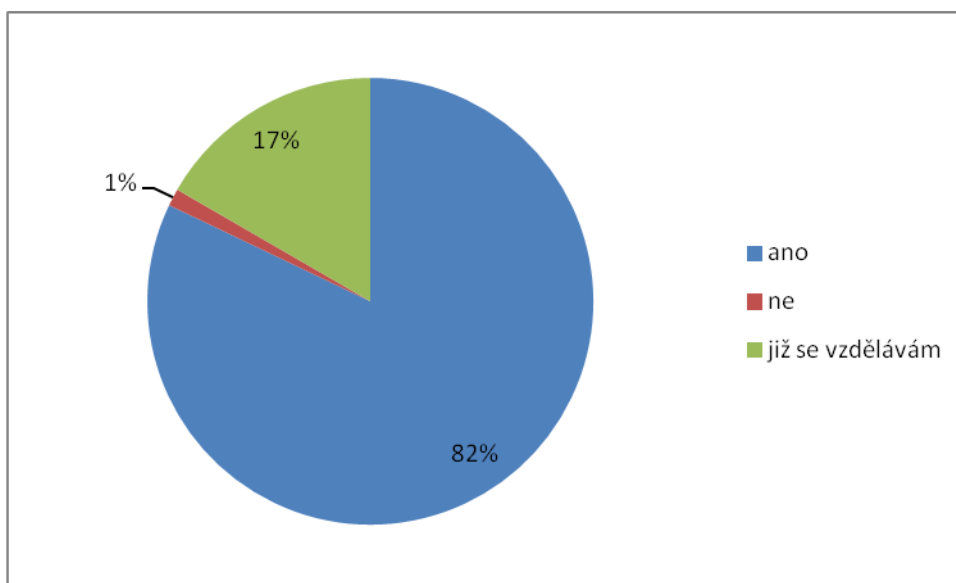
Zdroj: vlastní výzkum

V uvedených koníčcích převažují různé druhy sportu a bojových umění. Z nespportovních koníčků je to tramping, meteorologie, vojenská historie, elektronika, automobilní technika, modelářství, kynologie, práce jako koníček.

Otázka č. 24 – Jste ochoten(a) se vzdělávat ve svém volném čase v upotřebitelných oborech pro činnost aktivních záloh?

	Počet odpovědí	%
Ano	197	82
Ne	3	1
Již se vzdělávám	40	17
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Z odpovědí, které respondenti udali na danou otázku, je patrné, že nejvíce z nich odpovědělo kladně (197 – 82%). To, že se již v daných oborech vzdělává, udalo 40 respondentů, tedy 17%. Svou neochotu věnovat volný čas vzdělávání v upotřebitelných oborech deklarovali tři účastníci výzkumu, tedy 1%.

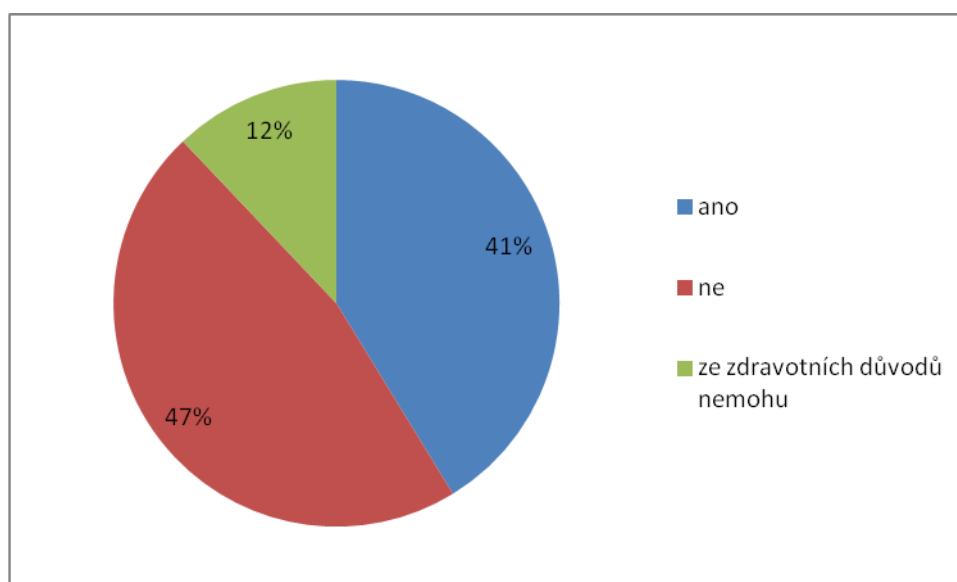
Celkem tedy je ochotno zvyšovat svoji kvalifikaci, nebo již tak činí, 237 respondentů, tedy 98% účastníků výzkumu.

Otázka č. 25 – Jste bezpříspěvkový dárcem krve?

	Počet odpovědí	%
Ano	99	41
Ne	112	47
Ze zdravotních důvodů nemohu	29	12
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

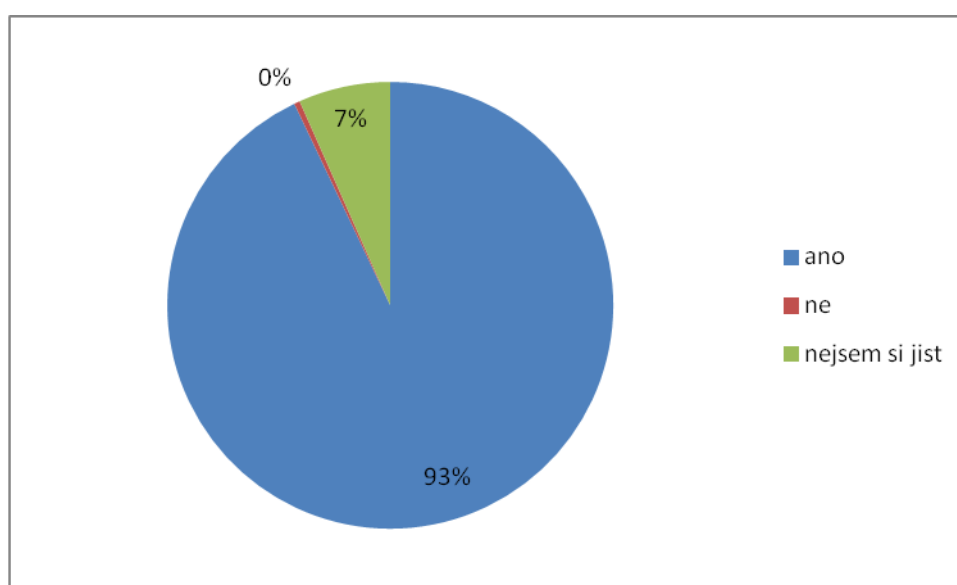
Tabulka a graf udává, že 112 respondentů výzkumu (47%), není bezpříspěvkovým dárcem krve. Naopak bezplatně daruje krev 99 účastníků výzkumu, tedy 41%. 29 respondentů (12%) udává, že nemůže být dárcem krve ze zdravotních důvodů.

Z celkového počtu 240 respondentů daruje krev, nebo zjišťovalo možnosti se dárcem stát 128, tedy 53%.

Otázka č. 26 – Považujete se za odpovědného člověka?

	Počet odpovědí	%
Ano	223	93
Ne	1	0
Nejsem si jist	16	7
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

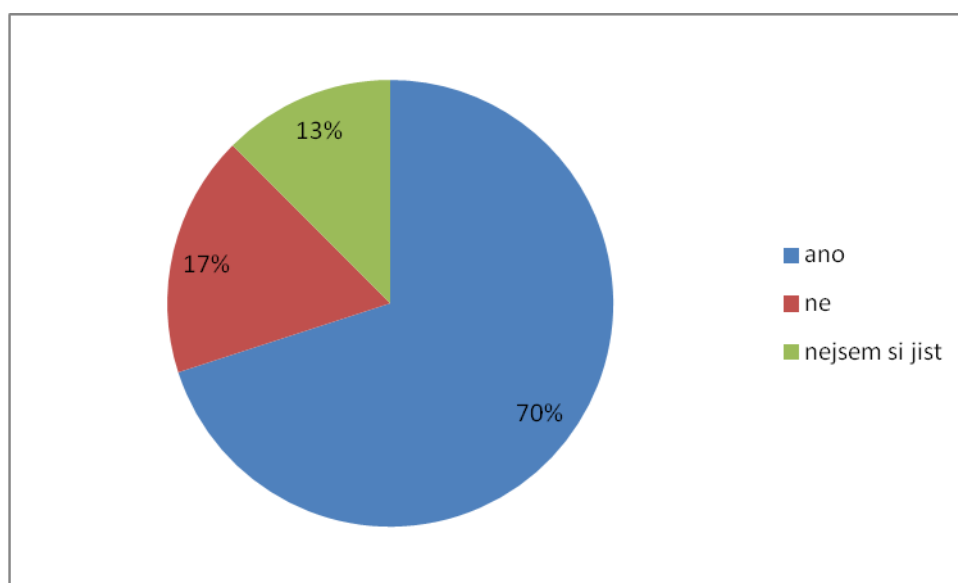
Zdroj: vlastní výzkum

Z tabulky a grafu je patrné, že se za odpovědného člověka se považuje 223 respondentů, tedy 93%. Naopak odpověděl jeden respondent, což je 0% z celkového počtu. Možnost „Nejsem si jist“ v této otázce zvolilo 16 účastníků výzkumu, tedy 7% dotazovaných.

Otázka č. 27 – Považujete se za člověka se sklonem k dobrodružství?

	Počet odpovědí	%
Ano	168	70
Ne	42	17
Nejsem si jist	30	13
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

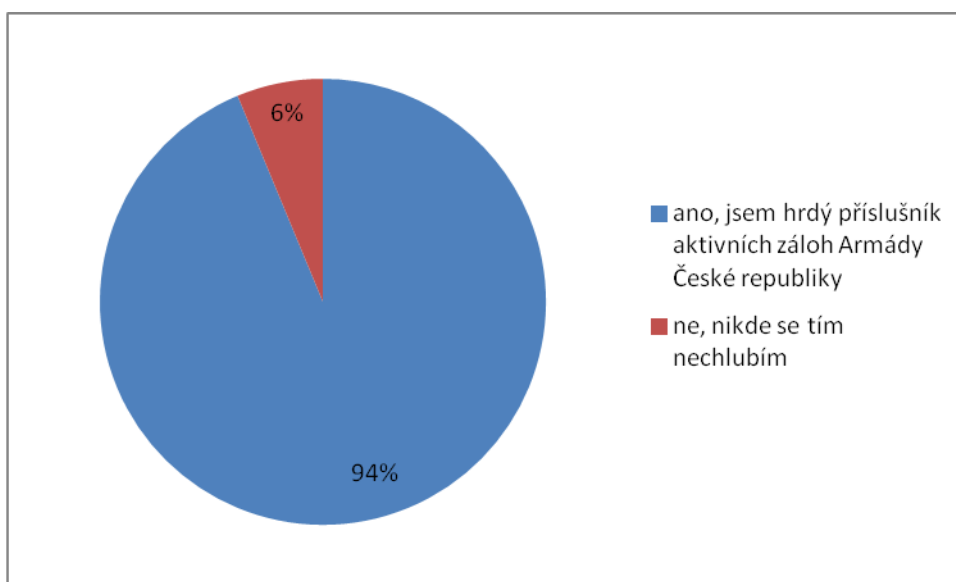
Zdroj: vlastní výzkum

Z tabulky a grafu je patrné, že největší část respondentů výzkumu 168 (70%) se považuje za člověka se sklonem k dobrodružství. Naopak za osobu bez sklonu k dobrodružství se považuje 42 respondentů, tedy 17%. Svým sklonem do dobrodružství si není jisto 30 dotazovaných, tedy 13%.

Otázka č. 28 – Hlásíte se ke svému členství v aktivních zálohách?

	Počet odpovědí	%
Ano, jsem hrdý příslušník aktivních záloh Armády České republiky	225	94
Ne, nikde se tím nechlubím	15	6
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

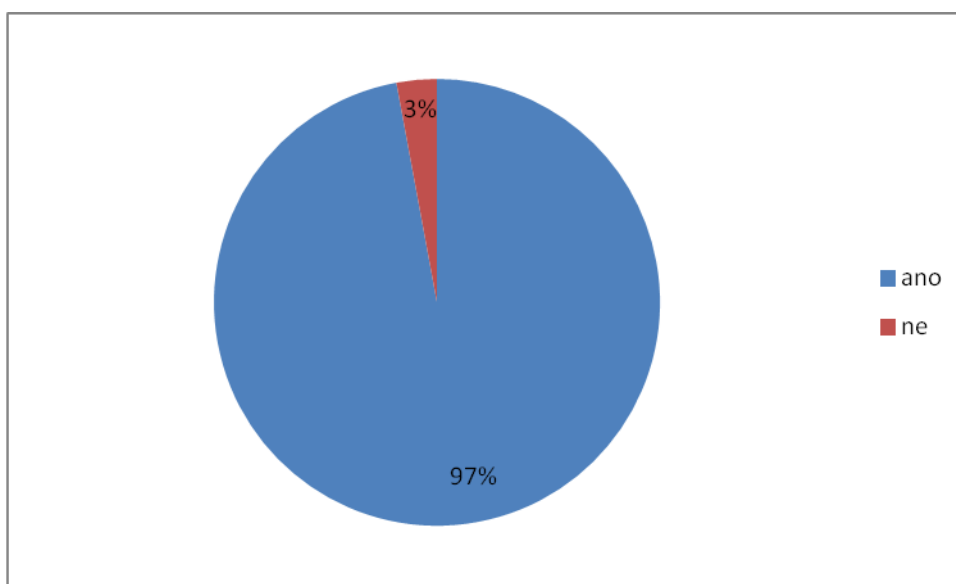
Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka a následně graf znázorňuje, že 225 účastníků výzkumu, tedy 94%, je hrdo na svoji příslušnost k aktivní záloze. Naopak nikde se svým členstvím nechlubí, tedy veřejně se k němu nehlásí, 15 respondentů, tedy 6% dotazovaných.

Otázka č. 29 – Doporučil (a) by jste vstup do aktivních záloh svým známým?

	Počet odpovědí	%
Ano	233	97
Ne	7	3
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

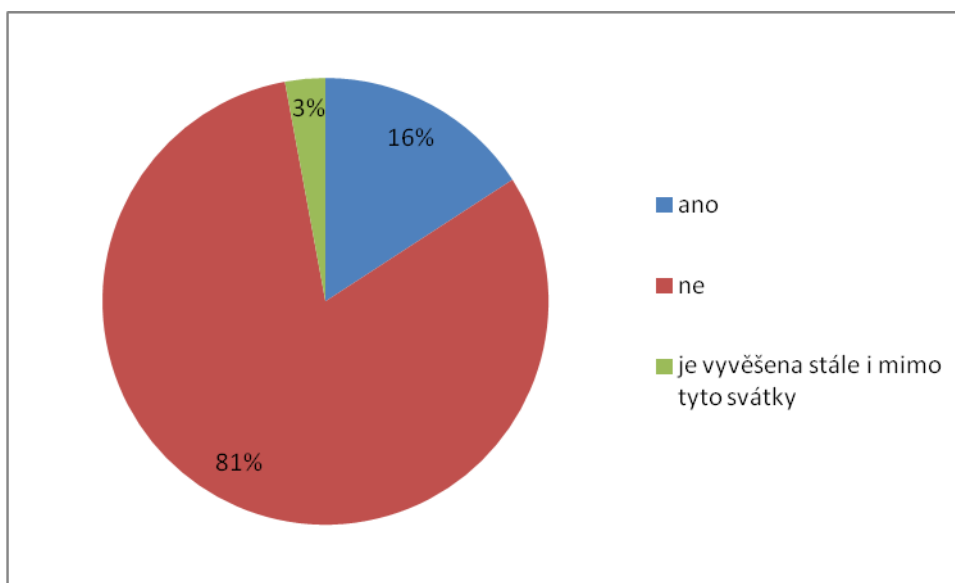
Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka a následně graf ukazuje, že 223 respondentů výzkumu, tedy 97%, by doporučilo svým známým vstup do aktivní zálohy. Proti se vyjádřilo 7 respondentů, tedy 3%.

Otázka č. 30 – Vyvěšujete na dům při státních svátcích státní vlajku?

	Počet odpovědí	%
Ano	38	16
Ne	195	81
Je vyvěšena stále i mimo tyto svátky	7	3
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

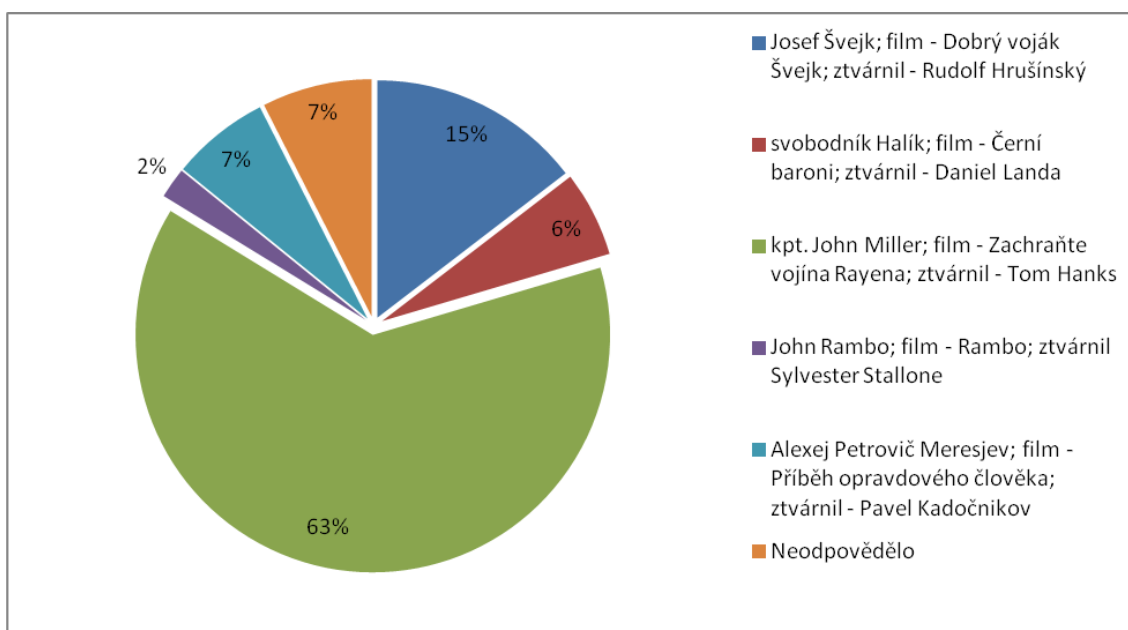
Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka a následně graf ukazuje, že největší skupina respondentů 195 (81%) nevyvěšuje na domě při státních svátcích státní vlajku. Opačně, tedy kladně, na danou otázku odpovědělo 38 respondentů, tedy 16%. Dále 7 respondentů (3%) uvedlo, že státní vlajka vlaje na jejich domě stále i mimo tyto svátky.

Otázka č. 31 – Která z níže uvedených filmových postav je Vám nejbližší?

	Počet odpovědí	%
Josef Švejk; film – Dobrý voják Švejk; ztvárnil – Rudolf Hrušínský	35	15
Svobodník Halík; film – Černí baroni; ztvárnil – Daniel Landa	14	6
Kpt. John Miller; film – Zachraňte vojína Rayena; ztvárnil – Tom Hanks	152	63
John Rambo; film – Rambo; ztvárnil – Sylvester Stallone	5	2
Alexej Petrovič Meresjev; film – Příběh opravdového člověka; ztvárnil – Pavel Kadočnikov	16	7
Neodpovědělo	18	7
Celkem	240	100

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 31 je svým způsobem specifická a její hodnocení je čistě subjektivní.

Největšímu počtu respondentů (152 – 63%) je nejbližší postava kpt. Johna Millera z filmu „Zachraňte vojína Rayena“ v podání Toma Hankse.

Dle mého názoru se jedná o veskrze kladnou postavu důstojníka – povolance, v civilu učitele literatury, který své vysoké lidské kvality, intelekt, smysl pro povinnost, odpovědnost a „selský rozum“, přenáší do surového boje o přežití při vyloštění v Normandii za druhé světové války. Do prostředí, do kterého se nikdy nechtěl dostat a ve kterém mu nebylo dáno zvítězit.

Druhá nejpočetnější skupina respondentů (35 – 15%) zvolila postavu Josefa Švejka z filmu „Dobry vojak Švejk“ v podání Rudolfa Hrušínského. Abych pravdu řekl, mezi lidmi, kteří dobrovolně vyhledávají vojenský řád a pořádek se všemi klady i zápory, bych příznivce Švejka nečekal. Dle mého názoru je Švejk příklad legitimní neloajlnosti, určitého plebejského způsobu boje, vymezení se proti něčemu, co nemohu jiným způsobem porazit. Neschopen efektivního odporu.

Třetí místo, co do početnosti respondentů, připadlo postavě Alexeje Petroviče Meresjeva (16 – 7%). Hlavní hrdina ukázal nezlomnou vůli člověka překonat jakoukoliv překážku a bránit svoji vlast, přes výrazný zdravotní handicap. Tento výsledek mne opět překvapil. Dle zkušenosti ve svém okolí vím, že mladí lidé pod 30 – 35 let tuto postavu vůbec neznají.

Postavu svobodníka Halíka, z filmu Černí baroni, zvolilo 14 respondentů, tedy 6%. Svobodník Halík představuje postavu snaživého, arogantního, ambiciózního, ale také nešťastného vojáka, který chce z mužstva „udělat vojáky“. Má však tu smůlu, že se dostal k pomocně technickému praporu, kde obrana vlasti nebyla prvořadým úkolem. Pokud by se ten stejný svobodník Halík dostal ke kterémukoliv jinému vojenskému útvaru té doby, je možné, že by se zařadil do řady sobě rovných a nakonec ještě udělal kariéru.

Nejméně, celkem 5 respondentů (2%), zvolilo postavu Johna Ramba z filmu Rambo. Když člověk slyší jméno Johna Ramba, chtě nechtě se mu vybaví postava elitního vojáka, který dokáže bravurně obsluhovat nejmodernější vysoce sofistikovanou bojovou techniku se stejnou lehkostí jako své holé ruce. Dovede být stejně nelítostný a pln nenávisti jako velkorysý a hluboce lidský. Dovede si vydesinfikovat ránu zapáleným střelným prachem, vysypaným z kulometného náboje, bez mrknutí oka. Stejně však dokáže projevit bolest slabým syknutím, když ho ošetřuje krásná spolubojovnice. Přesně jak to chce scénář. Přesně tak, jak si myslí producenti

podobných filmů, že vypadá válečný hrdina. A producenti si myslí, že toto chce vidět i masa filmových diváků. Masa možná ano, ale z odpovědí respondentů vyplývá, že český aktivní záložník k ní nepatří.

Tato poslední otázka dotazníku byla nepovinná a bylo tedy možné na ni neodpovědět. Tuto možnost zvolilo 18 respondentů (7%).

3.5. Vyhodnocení hypotéz

Stanovené hypotézy jsem vyhodnotil takto:

Hypotéza 1:

Aktivní zálohy podporují u svých příslušníků kladné charakterové vlastnosti jako nezištnost, loajalitu ke státu, vlastenectví a schopnost obětovat se pro druhé.

Při vyhodnocení tohoto tvrzení jsem vycházel z rozboru odpovědí na otázky č. 9, 21, 22, 24, 25 a 30.

V otázce č. 9 celých 30 % respondentů uvedlo jako jeden z motivů pro vstup do AZ vlastenectví a 21 % kamarádství. Mezi dalšími odpověďmi jsou přínos pro ostatní, společenská odpovědnost, prospěšnost pro společnost a služba pro ČR. Z odpovědí na otázky č. 21, 22 a 24 je možné odvodit vytrvalost, odpovědnost a soustavnost při udržování tělesné kondice, odborných znalostí a učení se novým věcem. Odpovědi na otázku č. 25 vypovídají o respondentech výzkumu skutečnost, že nezištnost a sebeobětování se pro druhé jim není cizí (53% respondentů je bezpříspěvkovým dárcem krve nebo se o darování krve zajímalo). Odpovědi na otázku č. 30 ukazují, že vlastenectví a národní hrdost prezentovaná vyvěšováním státní vlajky je v rámci celé české společnosti, dle mého názoru, nadstandardní.

Tato hypotéza se potvrdila.

Hypotéza 2:

Aktivní zálohy jsou tvořeny vysoce motivovanými jedinci.

Při vyhodnocení jsem vycházel z rozboru odpovědí na otázky č. 21 – 24. Na otázku č. 21 kladně odpovědělo 82% respondentů, kladně s vymezením 14 dnů před cvičením odpovědělo dalších 5%. Další otázka č. 22 se týkala odborné přípravy před cvičením. I zde respondenti odpovídali z 60% kladně. Otázka č. 23 byla směřována na koníčky, které záložníci ve svém volném čase pěstují. Z odpovědí je patrné, že se téměř všichni, nějakým způsobem, realizují v aktivitách, které jsou využitelné pro činnost v AZ. Poslední otázka, č. 24, byla zaměřena na získání informací ohledně ochoty vzdělávat se v činnostech a dovednostech souvisejících s činností AZ. Kladně odpovědělo celkem 99% respondentů, z nichž 17% se již vzdělává.

Tato hypotéza se potvrdila.

Hypotéza 3:

Aktivní záložník je člověk s nižším vzděláním, živící se manuální prací.

Při vyhodnocování jsem vycházel z rozboru odpovědí na otázky č. 3 a 5. Dle odpovědí na otázku č. 3 o nejvyšším dosaženém vzdělání odpovědělo celkem 72% respondentů, že dosáhlo maturitního a vyššího vzdělání. Odpovědi na otázku č. 5, týkající se charakteru civilní profese respondentů odpovědělo 56% z nich, že vykonává spíše intelektuální činnosti a 44% spíše manuální činnosti.

Tato hypotéza se nepotvrdila.

Závěr

Cílem mé práce bylo charakterizovat a blíže popsat osobu „aktivního záložníka“ a jeho sociální zázemí. Jak jeho angažovanost hodnotí rodina, přátelé, zaměstnavatel, celá společnost. Podporuje ho? Snaží se ho pochopit?

Na základě mého výzkumu a analýzy odpovědí z dotazníku jsem vyhodnotil a popsal příslušníka Aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky.

Ze závěru výzkumu (viz. předchozí kapitola) vyplývá, že aktivní záložník je muž ve věku 31 – 40 let. Zkušený a v dobré tělesné i duševní kondici.

Dosáhl středního odborného vzdělání s maturitou v některém z technických oborů. Ve své civilní profesi provádí spíše intelektuální činnosti - pracuje duševně.

Náš imaginární aktivní záložník žije ve Středočeském, nebo Jihomoravském kraji, je ženatý a vychovává jedno nebo dvě děti. Jeho partner a rodina ho v jeho činnosti víceméně podporují. Stejnou míru pochopení nenachází ve svém okolí. Podpora těch, kteří o jeho činnosti, jako aktivního záložníka, ví, jen mírně převažuje nad těmi, kteří se tváří více méně nedůvěřivě až odmítavě.

Jeho situace v zaměstnání ve vztahu k zaměstnavateli vychází ze stávající legislativy, kdy zaměstnavatel dělá pouze to, co mu ukládá zákon.

Je vlastenec, má rád a potřebuje společnost. Státní vlajku na svůj dům však nevyvěšuje. Na své nášivky na rukávech uniformy (vlajka České republiky, AKTIVNÍ ZÁLOHA a příslušnost k jednotce) je však hrdý a rád by svou příslušnost k Armádě České republiky projevoval častěji a na více místech. Svým známým jednoznačně vstup do AZ doporučuje.

Pro společnost je ochoten snášet i jisté nepohodlí a darovat jí i část sebe sama. V přeneseném, ale i faktickém smyslu slova. Nezištně daruje krev.

Považuje se za odpovědného člověka a zároveň za člověka se sklonem k dobrodružství. Pracuje na svém rozvoji, rád přijímá nové výzvy a překonává sebe sama. Je motivovaný a rád se bude ve svém volném čase vzdělávat v oborech, které ho zajímají. Jen dostat příležitost.

Má spoustu zájmů, zajímá se o armádní záležitosti a branné dovednosti – dovede zacházet se zbraní (ostrou i airsoftovou nebo paintballovou), chodí po horách, umí přežít v přírodě, ošetřit sebe i ostatní.

Za svých mladších let absolvoval základní vojenskou službu, a protože ho nikterak netraumatizovala, rozhodl se, že po pěti letech od jejího skončení zkusí službu v jednotce aktivních záloh. Na druhou stranu ho základní vojenská služba a celá armádní tematika neoslovila natolik, aby uvažoval o službě vojáka z povolání. Možná i proto, že nikdo z jeho rodiny jako voják z povolání nesloužil.

Slouží v jednotce aktivní zálohy, která působí v teritoriu jeho bydliště, tady v jeho kraji. Délka jeho dosavadní služby činí 6 – 10 let. Ve službě by rád zůstal co nejdéle – co mu zdraví dovolí. Nejen z tohoto důvodu se udržuje ve formě provozováním různých sportů.

Oslovují ho ti hrdinové filmového plátna, kteří vychází z reálných postav, reálného prostředí a mají reálné schopnosti a dovednosti. Neoslovuje ho „úředně uznávaný blb Švejk“¹⁴⁵, stejně jako vymyšlený superhrdina Rambo. Nezajímají ho otázky týkající se „kadence samopalů vz. 24“¹⁴⁶, nebo „počtu západoněmeckých soudruhů, kteří se vejdou do západoněmeckého transportéru“.¹⁴⁷

Veškeré hodnocení vychází ze zpracování odpovědí respondentů na daný dotazník. Samozřejmostí při jeho vyhodnocování byla maximální snaha o zachování objektivitu.

V každém případě si myslím, že na základě výsledků výzkumu mohu konstatovat, že by byla škoda, s ohledem na jeho personální základnu, institut AZ dále nerozvíjet.

Dále si myslím, že výše uvedené výsledky dotazování je možné odpovědnými pracovníky Ministerstva obrany a Armády České republiky využít při tvorbě rekručních programů nejen pro doplňování stavu AZ, ale i početního stavu pravidelné armády.

Nestálo by za zvážení rozšířit náborovou aktivitu na střední a vysoké školy? Jedná se o mladé, zdravé lidi na začátku své profesionální kariery. Většina ještě bez závazků, nejen osobních, ale i pracovních. Kurz základní přípravy (KZP) by bylo možné absolvovat během prázdnin. Odpadne tím problém s uvolněním

¹⁴⁵ Zlidovělé slovní spojení z knihy/filmu – Dobrý voják Švejk - poznámka autora

¹⁴⁶ Zlidovělé slovní spojení z knihy/filmu – Černí baroni - poznámka autora

¹⁴⁷ Zlidovělé slovní spojení z knihy/filmu – Černí baroni - poznámka autora

zaměstnavatelem na relativně dlouhé 6ti týdenní období, které KZP trvá a je významným problémem pro ty, kteří neabsolvovali základní vojenskou službu. A těch bude jen přibývat.

Nestálo by za zvážení, zda neoslovit transfuzní stanice s možností cíleného působení na dárce krve, jako na potenciální aktivní záložníky? Z výsledku výzkumu je patrné, že více než polovina respondentů na transfuzní stanici byla, a drtivá většina z nich tam i nadále pravidelně dochází. Jsou to opět mladí a zdraví lidé disponující charakterovými vlastnostmi, které jsou pro „službu vlasti“ důležité – obětování se, odpovědnost, soucítění s potřebnými.

Stávají se aktivní záložníci dárce krve, nebo naopak, se dárce krve stávají aktivními záložníky?

Problematika Aktivní zálohy a osoby aktivního záložníka je jen malým kamínkem v mozaice dobrovolnického hnutí a má v něm své nezastupitelné místo.

Resumé

Práce v jednotlivých kapitolách teoretické části popisuje institut Aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky.

V úvodní kapitole je stručně popsána současná společnost z pohledu zpracovávaného tématu a téma dobrovolnictví a dobrovolníka samotného v různém prostředí jeho činnosti.

Druhá, nejobsáhlejší kapitola, pojednává o institutu aktivních záloh. Jednotlivé podkapitoly se věnují historii dobrovolnictví při vzniku a zajištění bezpečnosti mladého Československého státu, dobrovolnickými organizacemi První republiky, obdobím druhé světové války a poválečnému období do roku 1989. Následuje podkapitola ozřejmující období vzniku samotné Aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky. Další podkapitoly se postupně věnují problematice chodu tohoto institutu. Jedná se o věk, vzdělání a profesní strukturu členů aktivních záloh a dále jejich vzdělávání a výcvik. Stranou nezůstává problematika související legislativy, zahraniční zkušenosti s podobnými záložními útvary a v neposlední řadě i pohled na její možnou budoucnost.

Třetí kapitola je již součástí empirické části a zahrnuje vlastní výzkum od stanovení výzkumného cíle a hypotéz, popis výzkumného souboru a použitých metod výzkumu, až po jejich vyhodnocení.

Anotace

Práce se zabývá institutem Aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky s důrazem na osobu občana – aktivního záložníka. Práce je rozdělena na teoretickou a empirickou část.

Teoretická část se zabývá institutem aktivní zálohy jako takovým, včetně jeho historie, personálními otázkami, legislativou, zahraničními zkušenostmi a také jeho možnou budoucností.

Empirická, praktická část, je zaměřena na sociologický výzkum s cílem zjistit profil příslušníka tohoto institutu. Výzkum proběhl formou dotazníku, distribuovaného cestou jednotlivých Krajských vojenských velitelství všem jeho příslušníkům.

Klíčová slova

Dobrovolník, dobrovolnictví, armáda, záložní voják, armádní záloha, aktivní záloha, vzdělávání, výcvik

Annotation

The work deals with the institution of the Active Reserves of the Armed Forces of the Czech Republic, stressing the individual personalities of the members of the Active Reserves. The work is divided into a theoretical and an empirical part.

The theoretical part deals with the institution of the Active Reserves in general, concerning their history, personal questions, legislation, foreign experience and their possible future.

The empirical, or practical part consists of a sociological research, the aim of which is to find out the profile of a member of this institution. The research was carried on in form of questionnaires distributed by the regional army headquarters to all their members.

Keywords

Volunteer, volunteering, army, Active Reserves soldier, army reserves, Active Reserves, education, training

Seznam použité literatury a pramenů

Literatura

1. HENDL, J., Kvalitativní výzkum, Praha: Portál, 2005, 408s., ISBN 978-80-7367-485-4H
2. HORÁK, R., Bezpečnostní politika státu a vybrané právní aspekty, Brno: IMS Brno, 2005, 110s.,
3. CHRÁSKA, M. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1369-4
4. KRAUS, B., Člověk – prostředí – výchova: k otázkám sociální pedagogiky, Brno: Paido 2001, 199 s., ISBN 80-7315-004-2
5. KRAUS, B., Proměny v hodnotové orientaci studentů učitelství. In Poslední desetiletí v českém a zahraničním pedagogickém výzkumu. Sborník ze VII. Konference ČAPV. Hradec Králové: PF VŠP 1999, s. 227 – 231, ISBN 80-7041-531-2
6. KRAUS, B., SÝKORA, P., Sociální pedagogika I, Brno: IMS Brno 2009, 63 s.
7. KRAUS, B., Základy sociální pedagogiky, 1. Vydání Praha: Portál, 2008, 216 s., ISBN 978-80-7367-383-3
8. KUČERA, J., RADVAN, E., Vybrané problémy metodologie vědy, Brno: IMS Brno, 2005, 86 s.
9. KUTHAN, P., Aktivní záloha (1999 – 2009), 1. vydání. Praha: Československá obec legionářská, 2007, 47 s.
10. MINISTERSTVO OBRANY, Bílá kniha o obraně, 1.vydání. Praha: Ministerstvo obrany ČR – odbor komunikace a propagace, 2011, 168s., ISBN 978-80-7278-564-3
11. MÜHLPACHR, P., Problémy současné společnosti, Brno: IMS Brno, 2004, 82 s.
12. MÜHLPACHR, P., Kolektiv, Sociální pedagogika II, Brno: IMS Brno, 2011, 250 s.
13. PERNICA, B., Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti, Praha: Ministerstvo obrany ČR - AVIS, 2007, 247 s., ISBN 978-80-7278-381-6
14. ŘEHOŘ, A., Metodologie I, Brno: IMS Brno, 2004, 76 s.

15. SKALKOVÁ, J., Výchova a vzdělávání v kontextu soudobých globalizačních tendencí, *Pedagogika* 2000, roč. 50, č. 1, s. 13 – 23, ISSN 3330-3815
16. ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K., *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*, Praha: Portál, 2007, 384 s., ISBN 978-80-7367-313-0

Tištěné zákony

17. Ústavní zákon č. 1/1993Sb., Ústava České republiky
18. Listina základních práv a svobod, Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb.,
19. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění zákona č. 300/2000 Sb.,
20. Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby ve znění pozdějších předpisů
21. Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
22. Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování, ve znění pozdějších předpisů
23. Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

Vnitřní řády a předpisy

24. Dop1-1-1 Odvodní řízení, dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti a povolávání vojáků k výkonu VC nebo VVC
25. Org-5-1 Evidence osob podléhajících branné povinnosti
26. Org-8-3 Plánování a zabezpečení přípravy vojáků v záloze
27. NV MO č. 76/2010 Organizace přípravy vojáků v AZ v roce 2011
28. Zákl-1 Ustanovení o odměnách a trestech, voj. přísaha, ...
29. Zákl-3 Základní ustanovení o průběhu VC, VVC a o některých právních poměrech vojáků v záloze
30. NV MO č. 16/2011 Vojenská evidence vojáků v záloze povolaných k výkonu VC nebo VVC
31. NV MO č. 40/2009 Výstrojný předpis (norma 1-10)
32. Služební pomůcka Logistická podpora AZ
33. Zdrav-6-2 Zdravotnické zabezpečení výcviku vojáků

34. Nařízení k personálnímu zkvalitnění jednotek aktivní zálohy
čj. 370-2/2008-1203
35. Nařízení k povolávání vojáků v povinné záloze na VČ a VVČ
čj. 12-3/2005-1203/1
36. Nařízení k uzavírání dalších dohod s vojáky v AZ
čj. 497/2006-1203-1
37. Nařízení k realizaci zák. č. 272/2009Sb., u voj. v záloze,
čj. 4-17/2010/DP-1203/2

Periodika

38. MAREK, V., Efektivní model, A-report, říjen 2007, č. 21, s. 16,
ISSN 1211-801X
39. MAREK, V., Hořkosladké vzpomínání, A-report, září 2009, č. 19, s. 40,
ISSN 1211-801X
40. MAREK, V., Od osmnácti do padesáti, A-report, duben 2002, č. 8, s. 26,
ISSN 1211-801X
41. MINISTERSTVO OBRANY, Doktrína AČR, Praha, 2004, Ministerstvo obrany
ČR,
42. MINISTERSTVO OBRANY, Souhrnný přehled výkazů a hlášení listopad 2010,
Praha, 2010, nepublikováno
43. MINISTERSTVO OBRANY; Aktivní záloha – základní informace,
Ministerstvo obrany; Praha 2011
44. PAJER, J., Asociace záložních brigád: 5 let, A-report, listopad 2005, č. 24, s. 1,
ISSN 1211-801X
45. PAJER, J., Děkuji za práci, A-report, leden 2008, č. 1, s. 4, ISSN 1211-801X
46. PAJER, J., Jednotky aktivní zálohy projdou redukcí, A-report, duben 2008, č. 8,
s. 22, ISSN 1211-801X
47. PAJER, J., Rozjeli to záložáci, A-report, březen 2005, č. 6, s. 30,
ISSN 1211-801X
48. PAJER, J., Rozrostou se řady aktivních záložníků?, A-report, únor 2007, č. 7,
s. 16, ISSN 1211-801X
49. PAJER, J., Memoriál hodný svého jména, A-report, únor 2008, č. 3, s. 34,
ISSN 1211-801X

50. PAJER, J., Vzorem je jim špkt. Morávek, A-report, říjen 2007, č. 20, s. 6, ISSN 1211-801X
51. PAJER, J., Záložník musí odjíždět naštvaný, A-report, březen 2004, č. 7, s. 12, ISSN 1211-801X
52. PEKÁREK, A., Obsazení Těšína a útok na Skočov, Vojenské rozhledy, roč. 1924, str. 173 - 184
53. PERNICA, B., Politika celkových sil a otázka budování vojenské a nevojenské milice v České republice, Vojenské rozhledy 2012, č. 1, s. 79, ISSN 1210-3292
54. PIVCOVÁ, Z., Sudetendeutsches Freikorps, Historie a vojenství, 2011, číslo 2, s. 105, ISSN 0018-2583
55. VLČEK, B., Aktivní záloha ozbrojených sil České republiky, Vojenské rozhledy, 2007, č. 4, s. 67, ISSN 1210-3292
56. VLČEK, B., Možnosti doplňování ozbrojených sil České republiky vojáky v záloze za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, Vojenské rozhledy, 2007, č. 1, s. 169, ISSN 1210-3292
57. VLČEK, B., Problematika činnosti vojenských správních úřadů při mobilizaci ozbrojených sil ČR, Vojenské rozhledy, 2007, č. 2, s. 153, ISSN 1210-3292

Jiné zdroje

58. ČERVINKA, J., Bakalářská práce – Aktivní záloha Armády české republiky, Masarykova univerzita Brno, 2009
59. BARÁNEK, P., Příprava vojáků v AZ u SpS, prezentace velitele roty, Vyškov 10. 8. 2011
60. BUCHERIE, B., Francouzská vojenská záloha, prezentace, Vyškov 22. 9. 2011
61. BULEJKO, T., Diplomová práce – Profesní motivace příslušníků bezpečnostního sboru, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, IMS Brno, 2009
62. BURIAN, M., SPEYCHAL, R., Aktivní zálohy, historie a vývoj branných organizací, Seminář o aktivní záloze, Praha 22. 9. 2011
63. BURIAN, T., Bakalářská práce – Sociální aspekty obnovy válkou rozvrácené společnosti. Afghánistán – provinční rekonstrukční tým, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, IMS Brno, 2010
64. FRANĚK, M., Aktivní záloha OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011

65. HÁJEČEK, J., Bakalářská práce – Koncept dobrovolné vojenské zálohy České republiky a možnosti jejího rozvoje, Metropolitní univerzita Praha, 2011
66. HALÍK, T., K rozpravě o hodnotách, elektronická verze: www.lipa.cz/case_lipa_VII_Halik_hodnoty.doc, ověřeno 3. 3. 2012
67. HELDENBURG, M., Aktuální otázky aktivní zálohy AČR, prezentace, Vyškov, 22. 9. 2011
68. KENNEDY, J., K., Inaugurační projev amerického prezidenta 20. 1. 1961; el. verze: <http://www.americanrhetoric.com/speeches/jfkinaugural.htm>; ověřeno 6. 3. 2012
69. KOFFI, A., Poselství generálního tajemníka OSN Koffiho Annana k zahájení Mezinárodního roku dobrovolníků – 2001; elektronická verze <http://www.hest.cz/kresadlo/>; ověřeno 6. 3. 2012
70. KOUŘIL, P., Ekonomické možnosti České republiky – versus – institut aktivních záloh, prezentace MFČR, Vyškov, 21. 9. 2011
71. KUČERA, M., Diplomová práce – Dobrovolné sdružování osob za účelem ochrany v ČR, Masarykova univerzita Brno, 2010
72. KUTHAN, P., Aktivní záloha („Dvakrát občanem“), nepublikováno
73. LÍBEZNÝ, A., CIOR a další možnosti přípravy a vzdělávání záloh ozbrojených sil; nepublikováno
74. LÍBEZNÝ, A., CIOR a další možnosti přípravy a vzdělávání záloh ozbrojených sil; prezentace AZB, Vyškov, 10. 8. 2011
75. LÍBEZNÝ, A., Zahraniční zkušenosti se zálohami ozbrojených sil, prezentace, Vyškov 22. 9. 2011
76. MARHOUL, V., korespondence s autorem, nepublikováno
77. MIŠAGA, V., Příprava aktivní zálohy OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011
78. NATO, CIOR - MC 248/1, CIOR, 1998; elektronická verze www.cior.net; ověřeno 6. 3. 2012
79. NATO, MC 44/1 – Rámcová politika NATO k zálohám, NATO, 1998
80. PERNICA, B., Vývoj záloh AČR, 2008, nepublikováno,
81. PEŠEK, M., Domácí a zahraniční odboj 1939-45, (26. 1. 2010), výukový materiál, elektronická verze: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek-domaci-a-zahranicni-odboj-v-letech-1939-45-780/>, ověřeno 6. 3. 2013

82. RAŠKOVÁ, L., Aktivní zálohy jako veřejný zájem z pohledu integrovaného záchranného systému, Seminář o aktivní záloze, Praha, 22.9.2011
83. ŠPLÍCHALOVÁ, V., Bakalářská práce – Systém vzdělávání v české armádě, Univerzita Karlova v Praze, 2009
84. ZÁCHA, J., Aktivní zálohy, právní předpisy a BKO, prezentace MO, Vyškov, 10. 8. 2011

Internet

85. <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/druhy-dobrovolnictvi/>;
ověřeno 6. 3. 2012
86. <http://www.adra.cz/projekty/projekty-v-cr/dobrovolnictvi-kamerou/dobrovolnictvi/>; ověřeno 6. 3. 2012
87. <http://www.senior-otrokovice.cz/index.php?page=volunt&lang=CZ;>
ověřeno 6. 3. 2012
88. <http://www.fnmotol.cz/prakticke-informace/dobrovolnici/>; ověřeno 6. 3. 2012
89. <http://www.usar.army.mil/arweb/pages/default.aspx> ; ověřeno 6. 3. 2012
90. http://vojenstvi.cz/vasedotazy_74.htm; ověřeno 6. 3. 2012
91. <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=7241>; ověřeno 6. 3. 2012
92. <http://www.acr.army.cz/aktivni-zalohy-6831/> ; ověřeno 6. 3. 2012
93. <http://www.vavyskov.cz/cs/content/aktivni-zalohy-opet-profesionalne;>
ověřeno 6. 3. 2012
94. <http://www.601skss.cz/zalohy.html>; ověřeno 6. 3. 2012
95. <http://www.aktivnizaloha.cz/view.php?cislocclanku=2010080003;>
ověřeno 6. 3. 2012
96. <http://www.facebook.com/aktivnizalohy?sk=wall>, ověřeno 6. 3. 2012
97. <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=7247>, ověřeno 6. 3. 2012
98. [http://www.nova-armada.cz/news/aktivni-zalohy-vs-zamestnavatele/;](http://www.nova-armada.cz/news/aktivni-zalohy-vs-zamestnavatele/)
ověřeno 6. 3. 2012
99. <http://www.nova-armada.cz/news/prezentace-bridelence-obrany-francie-na-seminari-k-aktivnim-zaloham/>, ověřeno 6. 3. 2012
100. <http://www.wojsko-polskie.pl/narodowe-sily-rezerwowe>, ověřeno 6. 3. 2012
101. http://www.youtube.com/watch?v=tckoyrv_vl0; ověřeno 6. 3. 2013
102. <http://www.youtube.com/watch?v=rr8KYMb3AMY>; ověřeno 6. 3. 2012

Seznam zkratek

AČR	Armáda České republiky
ADRA	Adventist Development and Relief Agency Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj
AZ	Aktivní záloha
AZD	Aktivní zálohy dobrovolné
BRS	Bezpečnostní rada státu
CIMIC	Civil - Military Co-operation Civilně vojenská spolupráce
CIOMR	Confédération Interallée des Officiers Médicaux de Réserve Mezispojenecká konfederace záložních důstojníků - lékařů
CIOR	Confédération Interallée des Officiers de Réserve Mezispojenecká konfederace záložních důstojníků
ČCE	Československá církev evangelická
ČČK	Český červený kříž
ČsOL	Československá obec legionářská
HZS	Hasičský záchranný sbor
IKP	Informační komunikační portál MO
IZS	Integrovaný záchranný systém
KVV	Krajské vojenské velitelství
KZP	Kurz základní přípravy
MOČR	Ministerstvo obrany ČR
mpr.	Mechanizovaný prapor
NATO	North Atlantic Treaty Organization Severo - atlantická aliance
NFRC	National Reserve Forces Committee
NG	Národní garda
NGŠ	Náčelník generálního štábu
NS	Nouzový stav
NSR	Narodowe Siły Rezerwowe Národní rezervní síly
ODOS	Objekt důležitý pro obranu státu

OPZHN	Ochrana před zbraněmi hromadného ničení
OS	Ozbrojené síly
OSN	Organizace spojených národů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PRT	Provinční rekonstrukční tým
PSYOPS	Psychological Operations Psychologická operace
pzpr.	Průzkumný prapor
RČS	Republika Československá
SdP	Sudetendeutsche Partei Sudetoněmecká strana
SFK	Sudetendeutsches Freikorps Sudetoněmecký Freikorps
SOS	Stav ohrožení státu
SpS	Společné síly
tpr.	Tankový prapor
VC	Vojenské cvičení
VČS	Voják v činné službě
VeV-VA	Velitelství výcviku - Vojenská akademie
VP	Vojenská policie
VVC	Výjimečné vojenské cvičení
VVP	Vojenský výcvikový prostor
VZP	Voják z povolání
YRO	Young Reserve Officers Výbor nižších záložních důstojníků
ZVS	Základní vojenská služba
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Počet jednotek, jejich dislokace, zaměření a naplněnost k 1. 12. 2010

Příloha č. 2 – Obecné schéma 3. letého výcvikového cyklu

Příloha č. 3 – Měsíční částky služného dle §79, odstavce 2, zákona č. 220/1999 Sb.

Příloha č. 4 – Některé vnitřní řády a předpisy řešící problematiku AZ

Příloha č. 5 – Dislokace jednotek aktivních záloh

Příloha č. 6 – Přehled otázek dotazníku - Aktivní záložník v české realitě

Příloha č. 1 – Počet jednotek, jejich dislokace, zaměření a naplněnost k 1. 12. 2010.¹

Poř. č.	Plánovaná naplněnost	Název jednotky AZ	Dislokace	Personální naplněnost
1	150	Pěší rota	Hl. m. Praha	80
2	150	Pěší rota	Praha	100
3	150	Pěší rota	Hradec Králové	53
4	150	Pěší rota	Liberec	51
5	150	Pěší rota	Ústí nad Labem	83
6	150	Pěší rota	Karlovy Vary	47
7	150	Pěší rota	Plzeň	65
8	150	Pěší rota	České Budějovice	77
9	150	Pěší rota	Jihlava	71
10	150	Pěší rota	Pardubice	56
11	150	Pěší rota	Ostrava	54
12	150	Pěší rota	Olomouc	53
13	150	Pěší rota	Zlín	44
14	150	Pěší rota	Brno	69
15	29	Mechanizovaná četa	Žatec	23
16	27	Mechanizovaná četa	Přáslavice	19
17	42	Tanková rota	Přáslavice	39
18	23	Záchranná četa	Rakovník	3
19	26	Záchranná četa	Olomouc	0
20	25	Průzkumná četa	Prostějov	19
21	20	Vojenská policie	Stará Boleslav	16
22	20	Vojenská policie	Olomouc	14
23	20	Vojenská policie	Tábor	18
24	44	Rota „Z“	Prostějov	38
25	7	Vojenští kaplani	Praha	1
	2383	Celkem		1093

¹ Ministerstvo obrany, Souhrnný přehled výkazů a hlášení listopad 2010, Praha, 2010, nepublikováno

Příloha č. 2 – Obecné schéma 3. letého výcvikového cyklu ²

1. rok	Zdokonalovací výcvik jednotlivce Zdokonalovací výcvik jednotlivce Kurzy velitelů a specialistů	1 týden 2 týdny
2. rok	Zdokonalovací výcvik jednotlivce a výcvik v jednotce na úrovni družstva Metodická příprava velitelů Zdokonalovací výcvik jednotlivce a výcvik v jednotce v družstvu ve VVP <i>za vyvrcholení výcviku je považována bojová střelba družstva</i>	1 týden 2 týdny
3. rok	Zdokonalovací výcvik jednotlivce a výcvik v jednotce na úrovni čety Metodická příprava velitelů, výcvik jednotlivce a výcvik v četě u útvaru ve VVP <i>za vyvrcholení výcviku je považována bojová střelba čety</i>	1 týden 2 týdny

Tento koncept výcviku je používán u všech krajských pěších rot a jednotek AZ u útvarů spadajících pod SpS.

Útvar	Jednotka
41.mpr	mechanizovaná četa
72.mpr	mechanizovaná četa
73.tpr	tanková rota
102.pzpr	průzkumná četa

² Mišaga, V., Příprava aktivní zálohy OS ČR, prezentace MO, Vyškov 10. 8. 2011, str. 5

Příloha č. 3 – Měsíční částky služného dle §79, odstavce 2, zákona č. 220/1999 Sb.

Pro hodnosti mužstva, poddůstojníků, rotmistrů, praporčíchů, důstojníků a generálů³

<i>vojín</i>	<i>450 Kč,</i>
<i>svobodník</i>	<i>500 Kč,</i>
<i>desátník</i>	<i>650 Kč,</i>
<i>četař</i>	<i>700 Kč,</i>
<i>rotný</i>	<i>750 Kč,</i>
<i>rotmistr</i>	<i>800 Kč,</i>
<i>nadrotmistr</i>	<i>850 Kč,</i>
<i>štábní rotmistr</i>	<i>875 Kč,</i>
<i>podpraporčík, podporučík</i>	<i>900 Kč,</i>
<i>praporčík, poručík</i>	<i>1 000 Kč,</i>
<i>nadpraporčík, nadporučík</i>	<i>1 100 Kč,</i>
<i>štábní praporčík</i>	<i>1 150 Kč,</i>
<i>kapitán</i>	<i>1 200 Kč,</i>
<i>major</i>	<i>1 300 Kč,</i>
<i>podplukovník</i>	<i>1 400 Kč,</i>
<i>plukovník</i>	<i>1 600 Kč,</i>
<i>brigádní generál</i>	<i>1 800 Kč,</i>
<i>generálmajor</i>	<i>2 000 Kč,</i>
<i>generálporučík</i>	<i>2 200 Kč,</i>
<i>armádní generál</i>	<i>2 400 Kč.</i>

³ K 1. 1. 2011 byly zrušeny hodnosti rotmistr, podpraporčík, podporučík

Příloha č. 4 – Některé vnitřní řády a předpisy řešící problematiku AZ⁴

Dopl-1-1 Odvodní řízení, dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti a povolávání vojáků k výkonu vojenského cvičení nebo výjimečného vojenského cvičení

Org-5-1- Evidence osob podléhajících branné povinnosti

Org-8-3 - Plánování a zabezpečení přípravy vojáků v záloze

NV MO č. 76/2010 - Organizace přípravy vojáků v AZ v roce 2011

Zákl-1 - Obsahuje ustanovení o odměnách a trestech, voj. přísaha, ...

Zákl-3 - Základní ustanovení o průběhu VC, VVC a o některých právních poměrech vojáků v záloze

NV MO č. 16/2011 – Voj. evidence vojáků v záloze povolaných k výkonu VC nebo VVC

NV MO č. 40/2009 - Výstrojný předpis (norma 1-10)

Služební pomůcka - Logistická podpora AZ

Zdrav-6-2 - Zdravotnické zabezpečení výcviku vojáků

Některá dlouhodobě platná nařízení NGŠ AČR:

Nařízení k personálnímu zkvalitnění jednotek aktivní zálohy čj. 370-2/2008-1203

Nařízení k povolávání vojáků v povinné záloze na VČ a VVČ čj. 12-3/2005-1203/1

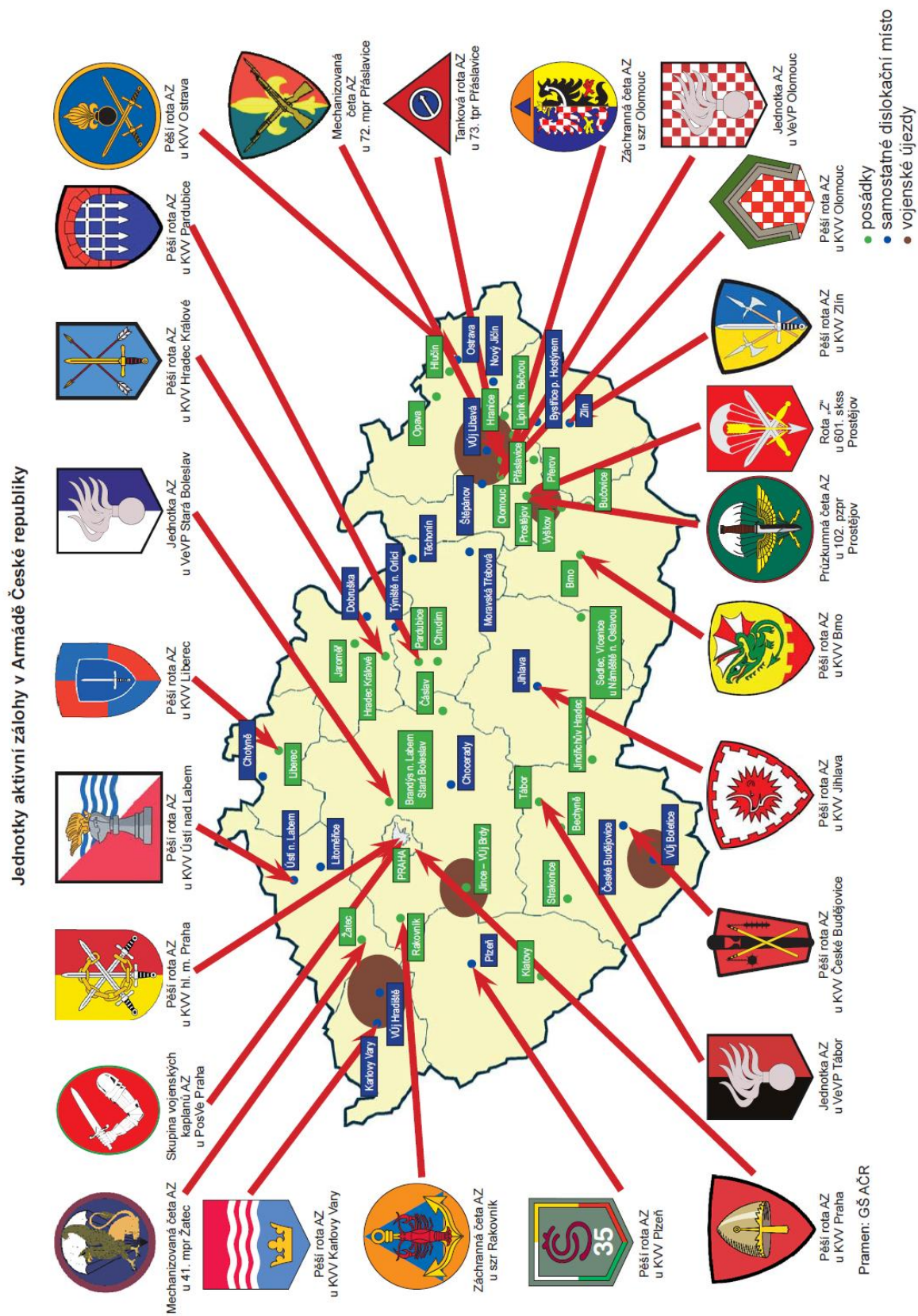
Nařízení k uzavírání dalších dohod s vojáky v AZ čj. 497/2006-1203-1

Nařízení k realizaci zák. č. 272/2009Sb., u voj. v záloze, čj. 4-17/2010/DP-1203/2

---

⁴ Zácha, J., Aktivní zálohy, právní předpisy a BKO, prezentace MO, Vyškov, 10. 8. 2011

Příloha č. 5 – Dislokace jednotek aktivních záloh⁵

⁵ Ministerstvo obrany; Aktivní záloha – základní informace, Ministerstvo obrany; Praha 2011

Příloha č. 6 – Přehled otázek dotazníku - Aktivní záložník v české realitě

Otázka č. 1 - Vaše pohlaví?

- muž
- žena

Otázka č. 2 - Váš věk?

- 18 - 30
- 31 - 40
- 41 - 50
- 51 - 60
- 61 a více

Otázka č. 3 – Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- základní
- vyučen/a
- střední odborné s maturitou
- gymnázium
- vysokoškolské

Otázka č. 4 - Váš obor vzdělání?

- humanitní
- technické
- ekonomické
- zdravotní a sociální
- umělecké
- Jiné:

Otázka č. 5 - Jaký je charakter Vaší civilní profese?

- spíše manuální činnosti
- spíše intelektuální činnosti

Otázka č. 6 – Jaké je Vaše bydliště?

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Karlovarský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Královehradský kraj
- Pardubický kraj
- Kraj Vysočina
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Jihomoravský kraj
- Zlínský kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj

Otázka č. 7 – Jaký je Váš rodinný stav?

- svobodný / svobodná
- ženatý / vdaná
- rozvedený / rozvedená
- vdovec / vdova

Otázka č. 8 - Kolik máte dětí?

- žádné
- 1 - 2
- 3 - 4
- 5 a více

Otázka č. 9 – Jaká byla motivace pro Váš vstup do aktivních záloh?

Zde prosím uveďte, co Vás motivuje pro činnost v aktivních zálohách, je možno i více možností

- militantní nadšenec
- touha po dobrodružství
- potřeba sounáležitosti
- vlastenectví
- kamarádství
- peníze
- únik z reality
- Jiné:

Otázka č. 10 - Co na Vaši angažovanost v AZ říká Váš partner? (nejbližší rodina)

- je nadšen a všemi prostředky mne podporuje
- toleruje ji
- není z ní nadšen
- jsme kvůli ní ve při
- zcela ji odmítá
- neví o ní

Otázka č. 11 - Co na Vaši angažovanost v AZ říká Vaše okolí? (přátelé, sousedé, ...)

- jsou nadšeni a podporují mne
- snaží se mne pochopit
- nevyjadřují se
- nechápou mne
- mají odmítavý postoj
- neví o ní

Otázka č. 12 - Jaký je postoj Vašeho zaměstnavatele k Vaší angažovanosti v aktivních zálohách?

- kladný
- neutrální
- záporný
- neví o ní

Otázka č. 13 - Absolvoval(a) jste základní vojenskou službu?

- ano
- ne

Otázka č. 14 - Jste bývalý voják z povolání?

- ano
- ne

Otázka č. 15 - Uvažujete o kariéře vojáka z povolání?

- ano
- ne

Otázka č. 16 - Kolik let uplynulo mezi ukončením základní vojenské služby a vstupem do aktivních záloh?

- méně než 5 let
- 5 - 10 let
- 11 - 15 let
- 16 - 20 let
- 20 a více let

Otázka č. 17 - Sloužil někdo z Vaší rodiny jako voják z povolání?

- ano
- ne

Otázka č. 18 - Jak dlouho jste členem aktivních záloh?

- 1 - 3 roky
- 4 - 5 let
- 6 - 10 let
- více než 10 let

Otázka č. 19 - Jak dlouho hodláte být členem aktivních záloh?

- dokud zdraví dovolí
- dokud nebudu mít problémy se zaměstnavatelem
- do konce kontraktu
- dokud nebudu mít problémy v rodinném životě

Otázka č. 20 - Sloužíte v kraji Vašeho bydliště?

- ano
- ne

Otázka č. 21 - Udržujete se v kondici?

- ano, průběžně po celý rok
- ano, vždy 14 dní před cvičením
- ne

Otázka č. 22 - Připravujete se odborně před každým cvičením?

- ano, před každým cvičením si v rámci možností připomenou, co jsme dělali posledně
- ne, zopakují si to až na cvičení

Otázka č. 23 - Provozujete nějaký koníček související s branou tematikou, jaký?

Zde můžete vyplnit i více možností

- střelba
- outdoorové aktivity
- paintball, airsoft
- zdravotvěda
- Jiné:

Otázka č. 24 - Jste ochoten/na se vzdělávat ve svém volném čase v upotřebitelných oborech pro činnosti aktivních záloh?

- ano
- ne
- již se vzdělávám

Otázka č. 25 - Jste bezpříspěvkový dárcce krve?

- ano
- ne
- ze zdravotních důvodů nemohu

Otázka č. 26 - Považujete se za odpovědného člověka?

- ano
- ne
- nejsem si jist

Otázka č. 27 - Považujete se za člověka se sklonem k dobrodružství?

- ano
- ne
- nejsem si jist

Otázka č. 28 - Hlásíte se ke svému členství v aktivních zálohách?

- ano, jsem hrdý příslušník aktivních záloh Armády České republiky
- ne, nikde se tím nechlubím

Otázka č. 29 - Doporučil by jste vstup do aktivních záloh svým známým?

- ano
- ne

Otázka č. 30 - Vyvěšujete na dům při státních svátcích státní vlajku?

- ano
- ne
- je vyvěšena stále i mimo tyto svátky

Otázka č. 31 - Která z níže uvedených filmových postav je Vám nejbližší?

- Josef Švejk; film - Dobrý voják Švejk; ztvárnil - Rudolf Hrušínský
- svobodník Halík; film - Černí baroni; ztvárnil - Daniel Landa
- kpt. John Miller; film - Zachraňte vojína Rayena; ztvárnil - Tom Hanks
- John Rambo; film - Rambo; ztvárnil Sylvester Stallone
- Alexej Petrovič Meresjev; film - Příběh opravdového člověka; ztvárnil - Pavel Kadočnikov